

---

# LIBERAL ALLIANCE – POPULISTISK ELLER EJ?

---

- *En historisk diskursanalyse af Liberal Alliances kommunikation*



Kandidatafhandling i  
Politisk Kommunikation og Ledelse

Christian Alrø Hem (107748)  
Sandra Tolstoy (107876)  
Vejleder: Emil Husted

Anslag: 271.163  
Afleveringsdato: 17.09.2018

## Abstract

This thesis seeks to examine the political communication of the Danish political party Liberal Alliance (LA). The thesis will be conducted through a historical perspective, and thus analyze different key periods of time. Hence, it is a theoretical discourse analysis of LA and the political battles of fixating meaning of concepts, that includes analysis on degrees of populism.

The observed object in this thesis is strictly LA communication, and does not include other data. We observe structures through the theoretical aspect developed by Ernesto Laclau, and include the concepts we find relevant to the thesis. Furthermore, we include methodological considerations of Michel Foucault, considering his work on genealogy.

The analysis is divided into three different parts. The first part seeks to find and designate the different discourses within the history of LA, with a starting point at its predecessor: Ny Alliance (NA). This part analyses signifiers and signified within chains of equivalence, to inform the reader on regularity of the discourses. We find eight different discourses in the history of LA.

The second part deals with genealogy and a system of kinship within the discourse of LA. Thereby we analyze what the past kinships offer to the discourses, and map a discursive history of LA. The genealogy shows us that NA only has kinship with LA within a signifier of social liberalism. Whereas a signifier of liberty and tax deductions are concise throughout most of the history of LA. This only differs in the last analyzed discourse, where the party leader acts as the signified.

The last analysis deals with the hegemonic battles and antagonisms of the discourses. It also discusses the degree of populism throughout the thesis. Findings are, that NA was founded on populist reason, whereas the party later differs between particularity and universality within different discourses. When the discourses are found particular, there always seems to be an underlying universality.

Concluding remarks are, that LA communicate populist within their different discourses, although the degree varies. It is however very complex, as we found a total of eight different discourses, which could have been different to another reader.

# Indholdsfortegnelse

|                                                                                           |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| ABSTRACT.....                                                                             | 2         |
| <b>1. INDLEDNING .....</b>                                                                | <b>5</b>  |
| 1.1 INTRODUKTION .....                                                                    | 5         |
| 1.2 AFHANDLINGENS FORMÅL .....                                                            | 10        |
| 1.3 PROBLEMFORMULERING .....                                                              | 11        |
| 1.3.1 Problemformulering .....                                                            | 11        |
| 1.3.2 Forsknings spørgsmål.....                                                           | 11        |
| <b>2. ANALYSESTRATEGI OG TEORI .....</b>                                                  | <b>12</b> |
| 2.1 INTRODUKTION .....                                                                    | 12        |
| 2.2 SPECIALETS VIDENSKABSTEORETISKE STÅSTED.....                                          | 12        |
| 2.2.1 Konstruktivisme .....                                                               | 12        |
| 2.3 TEORI.....                                                                            | 14        |
| 2.3.1 Laclau og Foucault.....                                                             | 14        |
| 2.3.2 Diskurs.....                                                                        | 14        |
| 2.3.4 Det kontingente og det politiske .....                                              | 16        |
| 2.3.5 Hegemoni og magt.....                                                               | 18        |
| 2.3.6 Nodalpunktet og den tomme betegner .....                                            | 20        |
| 2.3.7 Ækvivalens kæden.....                                                               | 20        |
| 2.3.8 Populisme- universalisme og partikularisme .....                                    | 21        |
| 2.3.9 Antagonismer.....                                                                   | 23        |
| 2.3.10 Foucault og genealogien .....                                                      | 23        |
| 2.4 ANALYSESTRATEGI OG METODE .....                                                       | 24        |
| 2.4.1 Laclau og Foucault – en analysestrategisk dans.....                                 | 24        |
| 2.4.2 Casestudie.....                                                                     | 25        |
| 2.4.3 Empiriens muligheder og begrænsninger.....                                          | 30        |
| <b>3. HISTORISK OVERBLIK.....</b>                                                         | <b>32</b> |
| 3.1 INTRODUKTION .....                                                                    | 32        |
| 3.2 STIFTELSEN AF NY ALLIANCE (MAJ 2007 - FORÅRET 2008) .....                             | 32        |
| 3.3 NAVNESKIFT – LIBERAL ALLIANCE (FORÅRET 2008 - FOLKETINGSVALGET I SEPTEMBER 2011)..... | 33        |
| 3.4 LA - OPPOSITIONSPARTI (EFTERÅRET 2011 - FORÅRET 2014) .....                           | 35        |
| 3.5 LA – STØTTEPARTI (FORÅRET 2014 - OKTOBER 2016) .....                                  | 35        |
| 3.6 LA - REGERINGSPARTI (NOVEMBER 2016 - DECEMBER 2017) .....                             | 36        |
| 3.7 LA – ET REGERINGSPARTI I POLITISK STORMVEJR (FRA JANUAR 2018) .....                   | 37        |
| <b>4. ANALYSEDEL 1 – DISKURSER I LA.....</b>                                              | <b>38</b> |
| 4.1 INTRODUKTION .....                                                                    | 38        |
| 4.2 NY ALLIANCE - ET OPGØR MED BLOKPOLITIKKEN (2007-2008) .....                           | 38        |
| 4.2.1 Opsummering.....                                                                    | 42        |
| 4.3 NYT NAVN- NY DISKURS (2008-2011).....                                                 | 43        |
| 4.3.1 Opsummering.....                                                                    | 47        |
| 4.4 DISKURS OM SEDIMENTERINGEN AF LIBERAL ALLIANCE (2011-2014) .....                      | 48        |
| 4.4.1 Opsummering.....                                                                    | 53        |
| 4.5 DISKURS OM LIBERALISME (2014-2015) .....                                              | 53        |
| 4.5.1 Opsummering.....                                                                    | 56        |
| 4.6 DISKURS OM TOPSKAT (2015-2016).....                                                   | 56        |
| 4.6.1 Opsummering.....                                                                    | 60        |
| 4.7 DISKURS OM LA SOM REGERINGSPARTI (2016-2017) .....                                    | 60        |



|                                                                            |            |
|----------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.7.1 Opsummering.....                                                     | 62         |
| <b>4.8 DISKURS OM SKATTELETTELSER (2017) .....</b>                         | <b>63</b>  |
| 4.8.1 Opsummering.....                                                     | 65         |
| <b>4.9 DISKURS OM PERSONLIGT ANSVAR (2018) .....</b>                       | <b>66</b>  |
| 4.9.1 Opsummering.....                                                     | 69         |
| <b>5. ANALYSEDEL 2 - LAS HISTORISKE KOMMUNIKATION .....</b>                | <b>70</b>  |
| 5.1 INTRODUKTION .....                                                     | 70         |
| 5.2 STAMTRÆ OVER DISKURSER I LA .....                                      | 70         |
| 5.3 KONTINUITET OG DISKONTINUITET I LAS KOMMUNIKATION .....                | 72         |
| 5.4 NUTIDENS HISTORIE OM LA .....                                          | 74         |
| 5.5 OPSUMMERING.....                                                       | 76         |
| <b>6. ANALYSEDEL 3 – LAS POPULISTISKE KOMMUNIKATION .....</b>              | <b>77</b>  |
| 6.1 INTRODUKTION .....                                                     | 77         |
| 6.2 NY ALLIANCE- ET POPULISTISK PROJEKT? (2007-2008) .....                 | 77         |
| 6.2.1 Opsummering.....                                                     | 80         |
| 6.3 NY ALLIANCE BLIVER TIL LIBERAL ALLIANCE (2008-2011).....               | 80         |
| 6.3.1 Opsummering.....                                                     | 82         |
| 6.4 DELVIS PARTIKULARISERING AF LA (2011-2014).....                        | 83         |
| 6.4.1 Opsummering.....                                                     | 85         |
| 6.5 DEN LIBERALE KAMP OP TIL VALGET (2014-2015) .....                      | 85         |
| 6.5.1 Opsummering.....                                                     | 87         |
| 6.6 TOPSKATTELETTELSER (2015-2016).....                                    | 87         |
| 6.6.1 Opsummering.....                                                     | 89         |
| 6.7 NYT SAMARBEJDE- LA INDENFOR REGERING (2016-2017).....                  | 89         |
| 6.7.1 Opsummering.....                                                     | 91         |
| 6.8 DET TILBAGEVENDENDE KRAV OM SKATTELETTELSER (2017) .....               | 91         |
| 6.8.1 Opsummering.....                                                     | 93         |
| 6.9 ANDERS SAMUELSEN - DET PERSONLIGE ANSVAR.....                          | 93         |
| 6.9.1 Opsummering.....                                                     | 95         |
| <b>7. EN DISKUSSION OM LAS KOMMUNIKATIONSSTRATEGIER OG POPULISME .....</b> | <b>96</b>  |
| 7.1 HVORDAN FORBEREDER LA SIG TIL DET KOMMENDE VALG? .....                 | 96         |
| 7.2 EN NY IDEOLOGISK DISKURS.....                                          | 99         |
| 7.3 HVAD SÅ NU, LA? .....                                                  | 103        |
| <b>8. KONKLUSION.....</b>                                                  | <b>105</b> |
| 8.1 AFHANDLINGENS FUND.....                                                | 105        |
| 8.2 YDERLIGERE REFLEKSION.....                                             | 107        |
| <b>LITTERATURLISTE.....</b>                                                | <b>109</b> |

# 1. Indledning

## 1.1 Introduktion

*”Vi går til valg på at fortsætte det gode samarbejde, som vi har med Dansk Folkeparti, med Venstre og med de Konservative om at skabe borgerlige, liberale resultater” (TV2, 2018c).*

Vi er til Liberal Alliances sommergruppemøde i august 2018, hvor Samuelson gør det klart, at LA vil fortsætte regeringssamarbejdet. Danskerne skal til valg indenfor et år, og folketingspartierne har for alvor startet positionskampen om at vinde flest mulige vælgere. Der er særligt meget på spil for LA, fordi partiet befinder sig i en alvorlig vælgerkrise. Det er en krise, som navnlig har stået på siden LAs indtræden i regering, fordi partiets krav om skattelettelse ikke er blevet indfriet efter en mislykket skattereform i forbindelse med finanslovsaftalen i slutningen af 2017 (Berlingske 2018d; DR, 2018b).

Artikulationen om skattelettelse så ellers længe ud til at skabe en solid opbakning og et bredt vælgersegment for LA frem til indtræden i regering. Det efterlader os med en undren over, hvordan LA forsøger at opretholde deres kommunikative strategier i regeringen? Det vil vi stille skarpt på i denne afhandling.

For at dykke nærmere ned i ovenstående problematikker tager vi udgangspunkt i Ernesto Laclaus diskursbegreb og forståelse af det politiske, som er på spil. Ifølge Laclau sker der nemlig noget med artikulationen, når et parti træder ind i regeringssamarbejde – det bliver svært fortsat at kommunikere populistisk. For Laclau skal populismen forstås som en politisk logik, som sætter en antagonistisk forskel mellem ”folket” og ”eliten”. Den populistiske kommunikation søger således at imødekomme befolkningens behov, frem for elitens. Populismen er ikke et velafgrænset fænomen, men er altid stede i højere eller mindre grad og udgør derfor en helt central del af al politisk praksis. (Laclau, 2005).

Ifølge Laclau er der hovedsagelig to årsager til, at partier i regeringer får svært ved at agere populistisk. For det første kan populismen kun opretholdes, hvis et parti anvender ”tomme betegnelser” (eksempelvis en politisk leders navn eller andre tegn), som repræsenterer en samlet kæde af ligestillede ækvivalente krav, der står i opposition til det institutionelle demokrati (Laclau, 2005:156). Når et populistisk parti indtræder i en regering, risikerer partiet ikke at kunne imødekomme antallet af folkelige krav, fordi det er nødsaget til at gå på kompromis med andre

regerings- og støttepartier. Dermed mindskes partiets folkelige repræsentationsscope og bliver mere partikulært i sin politik. For det andet kan det blive svært for et regeringsparti at sende ”aben videre” for politiske fiaskoer, når partiet sidder på regeringsmagten. Hvem skal DF fx bebrejde, hvis der kommer en finanskrisen, eller der fortsat er immigrationsproblemer, når partiet selv er med i regeringen?

Ud fra Laclaus teori kan det således være klogt for populistiske partier at svinge udenom regeringsdøren og regeringsmagten, fordi partiernes populistiske kommunikationsstrategier bliver indskrænket. I afhandlingen søger vi at forstå fænomenet om populisme ud fra casen om LA, hvilket rejser nogle spørgsmål, som vil blive behandlet i afhandlingen: Hvordan kan LAs kommunikation betragtes som populistisk, og kan LAs nuværende situation iagttages ud fra Laclaus problematik om populistiske partiers begrænsede handlerum i regering? Hvordan kan LA kommunikativt håndtere sin position som regeringsparti med et ønske om at forblive regeringsparti samtidig med at favne bredt i befolkningen og genvinde vælgere?

I Skandinavien er det meget blandet, hvorvidt populistiske partier vælger at indgå regeringssamarbejder eller ej. I Norge sidder Fremskridtspartiet fx med i regeringen, mens DF herhjemme frem til nu har holdt sig fra det, selvom partiet høstede flere mandater end Venstre ved sidste folketingsvalg i 2015. I en artikel udtrykte DFs formand Christian Thulesen Dahl (Dahl) sin skepsis overfor en mulig indtræden i regering: *”At gå i regering bliver tit overvurderet. Jeg har jo siddet ti år i en nøglerolle under VK-regeringen, og jeg tror ikke, at vi havde haft større indflydelse, hvis vi havde været med i regeringen. Måske tværtimod”* (Altinget, 2013c). I samme artikel forklarer Dahl, hvordan SF står som det helt store skræmmebillede, fordi SF gik fra en vælgeropbakning på 20 procent til omtrent fire procent efter sit seneste regeringssamarbejde med S og R (Altinget, 2013c).

Debatten om populistiske partier synes at være højaktuel i disse dage - både i og udenfor Danmark, hvor den har vundet indpas og indgår i mange beskrivelser af politiske processer på tværs af lande. Ifølge Laclau er populismen navnlig vokset frem efter afslutningen på den kolde krig, hvor manglende institutionel politik har udviklet nye samfundsmæssige behov, der er blevet samlet op af repræsentanter i det politiske rum (Laclau & Mouffe, 1997:163). Det kan fx omhandle manglende institutionel varetagelse af immigration, voksende ulighed, teknologi og en forandret global økonomi (Human Rights Watch, 2017). For populistiske politiske partier handler det således om at skabe

politikker, som opfanger de nye samfundsmæssige behov, som befolkningen efterspørger. Fx kan man se et folkeligt krav om øget fokus på immigration i Trumps valgkampagne, hvor han proklamerede at ville bygge en mur ved grænsen til Mexico på vegne af det amerikanske folk. Mens Trumps præsidentkampagne, i store træk, har omhandlet flygtningespørgsmål, viser Storbritanniens exit fra EU samtidig, hvordan behovet for EU-kritiske partier også vinder indpas hos vælgere. I Norden er det overvejende højrepopulistiske partier, som de seneste 30 årtier har været succesfulde med kommunikationen om og politikførelsen indenfor udlændinge- og EU-politikken (Jungar, 2017:157). Herhjemme er partier, såsom Fremskridtspartiet (Frp.) og senere DF gået fra at være upålidelige politiske partier til pålidelige ”stuerene støttepartier”, som har øvet direkte eller indirekte indflydelse. Særligt DF har haft succes med at mobilisere sine populistiske budskaber på udlændingeområdet og ved folketingsafstemningen i 2015 opnåede partiet sit hidtil bedste resultat som landets største parti i den blå blok.

Ovennævnte temaer synes også at have spillet en rolle i LA, hvor artikulationen om en lempelig udlændingepolitik, eksemplificeret igennem afskaffelse af 24-års-reglen og tilknytningskravet for familiesammenføringer (Berlingske, 2012), er blevet erstattet med en hård håndtering af udlændingeproblemerne. LA har bl.a. skærpet sin kommunikation om udlændinge og stemte for udlændingelov nr. 87 (smykkeloven), som giver danske myndigheder ret til at beslaglægge værdigenstande og store kontantbeløb fra flygtninge (DR, 2016).

Også artikulation om udenrigspolitikken synes at have taget en mere populistisk drejning. Tilbage i 2011 udviste LA nemlig ikke den store interesse for udenrigspolitikken. Her forklarer Ammitzbøll, hvordan udenrigspolitikken alene ligger på regeringens bord: *”Det er regeringen, der fører Danmarks udenrigspolitik, så vi støtter de beslutninger, regeringen træffer”* (Politiken, 2011). Med tiden har piben dog fået en anden lyd. Interessen for det udenrigspolitiske område har ændret sig markant, ikke mindst fordi partiformand Samuelson er blevet udenrigsminister i den nuværende VLA-regering, men også fordi partiet har udvist tydelig skepsis og modstand overfor EUs regulering og magtudøvelse (Altinget, 2016a).

Skattelettelser anses også for et tema, som befolkningen efterspørger (Jungar, 2017:157). Netop skattelettelser har været et helt centralt tema for LA igennem tiden, da partiet har formået at skaffe stor vælgeropbakning, navnlig under mærkesagen ”topskattelettelser”. Under et ungdomsliberalt arrangement i 2013 udtalte Samuelson, hvordan LA ville garantere topskattelettelser til Danmarks befolkning: *”Når liberal alliance får de afgørende mandater, vil vi afskaffe topskatten,*



og vi vil sænke indkomstkatten til maksimalt 40 procent” (DR, 2018). Efter valget i 2015, hvor LA fik 7.5 procent af valgstemmerne, gjorde Samuelsen det klart, at topskattelettelse var en betingelse for partiets fortsatte støtte til Løkkes mindretalsregering (DR, 2018c; Information, 2018a).

Ovenstående eksempler tyder på, at den populistiske kommunikation spiller en rolle i LAs kommunikationsstrategier. En yderligere undersøgelse og iagttagelse af dette udgør, som nævnt, et centralt formål i afhandlingen, hvilket således vil blive behandlet nærmere.

Med LAs proklamation om at forblive i regeringen, forbliver problematikken om ”populismekommunikationen” højaktuel, fordi det bliver et spørgsmål om, hvorvidt LA kan forene den med regeringssamarbejdet? Som nævnt tidligere er der meget på spil, fordi det kommende valg nærmer sig, mens vælgeropbakningen er faldende (Berlingske, 2018e), og samtidig viser en ministermåling fra december 2017, at der er stor utilfredshed med LA ministrene, som alle fem ligger rangeret blandt de syv mest upopulære (Altinget, 2017a).

Kritikken vokser også i baglandet, hvor der er opstået en fortsættende debat om, hvorvidt LA skal trække sig ud af regeringssamarbejdet (DR, 2018a; DR, 2018b). I tillæg til baglandets kritik af partiet, tager kritikken fra medierne også til. Det helt store spørgsmål synes at omhandle, om LA burde forlade regeringen. Kan LA få nogen synderlig indflydelse på politikken i regeringssamarbejdet, eller har partiet bedre forudsætning for indflydelse udenfor en regering?

Vender vi tilbage til Samuelsen citat fra sommergruppemødet, er der dog ingen indikationer om et tilbagetog fra regeringssamarbejdet. I stedet synes partiet at søge ny kommunikative strategier, hvilket kommer til udtryk i følgende citat fra den politiske ordfører i april 2008, Christina Egelund:

*”Ideologi er vigtigt. Ideologi er det værdimæssige kompas, som vi bygger vores politik på, og som er med os, når vi træffer politiske beslutninger. Personligt synes jeg, at ideologi fylder alt for lidt i den danske politiske debat, fordi hvis man hiver ideologi ud af ligningen, så står man tilbage med en politik uden holdninger og med alt for meget plads til populisme og lette løsninger”* (Facebook, 2018)

Budskabet er klart, ordføreren vil have dansk politik tilbage på det ideologiske spor og væk fra populismen og de lette løsninger. Og i en kronik fra Jyllandsposten, som bliver udgivet samme dag, forklares det endvidere, at LA agter at sætte ideologien i højsædet. Foruden LAs fire mærkesager om ”mere frihed”, ”mere vækst”, ”lavere skat” og ”mindre bureaukrati” skal partiet nemlig introducere



et værdikompass bestående af ”syv liberale dyder” om frihed, frisind, fremdrift, retssikkerhed, begejstring, udsyn og ansvar, som tilsammen udgør partiets byggestene i et mere liberalt Danmark (Jyllandsposten, 2018a). Desuden forklarer hun, at dansk politik bør tage udgangspunkt i klare standpunkter i politikken:

*Jeg tror på politik. Jeg tror på demokratiet. Jeg tror på, at det forudsætter, at vi som folkevalgte rent faktisk tør mene noget. At vi har visioner og klare mål for det samfund, vi gerne vil leve i. At vi ikke lader os styre af enkeltsager og jagten på en god historie. At vi ikke kun mener noget, fordi det passer godt til bedste sendetid og en fed overskrift på forsiden af en avis. At politik ikke bliver reduceret til proces i stedet for indhold. (Jyllands-Posten, 2018a)*

Dansk politik bør således ikke kun være procesorienteret og præget af populære enkeltsager men i stedet basere sig på visioner og klare samfundsmål. Citaterne fra Egelund viser en klar kritik af populismen som kommunikationsstrategi, hvor LAs kommunikation søger at tage afstand fra et proklameret populistisk udgangspunkt og i stedet påtage sig et klart ideologisk standpunkt i sin stræben efter at skabe det bedste fundament for demokratiet.

LAs syv liberale dyder samt partiets mærkesager ligger i tråd med en liberal ideologi. Men påstanden, om at partiet dermed afviger og tager afstand fra populismen, forekommer samtidig noget uklar. Igennem sin levetid har LA nemlig ofte været beskyldt for det modsatte – at agere populistisk. Populistisk i den forstand at partiet har vedtaget love og kommunikeret ud fra en populistisk politisk diskurs, som søger at imødekomme folkelige krav (Fyens.dk, 2017).

Kommunikationen i LA er således interessant, fordi den på én og samme tid synes at anvende en kommunikationsstrategi som både tager afstand fra populismen samtidig med at inddrage den. I dette speciale stiller vi skarpt på, hvordan LA, fra dets tilblivelse som Ny Alliance frem til dets nuværende position som regeringsparti, har balanceret imellem kommunikationsstrategier, som har været mere eller mindre præget af populisme.

I bestræbelserne på at få indsigt i hvordan LAs kommunikationsstrategier kan genvinde bred vælgeropbakning, er det væsentligt at undersøge nogle af de tidligere kommunikationsstrategier, som synes at have været toneangivende og succesfulde i LAs kommunikation. Her henter specialet inspiration fra Foucaults genealogiske analyse til at give indsigt i, hvordan tidligere dominerende diskurser relaterer sig til nuværende kommunikationsstrategier, og hvordan forhenværende diskurser

konditionerer partiets nuværende handlerum. Hvordan begrænser eller muliggør tidligere kommunikationsstrategier partiets handlerum i dag?

Fx er det interessant allerede at tage afsæt i partiets dannelse som NA, hvor de tre stiftere Naser Khader, Samuelsen og Gitte Seeberg høstede stor succes. Partiets udgangspunkt var et socialliberalt og socialkonservativt værdisæt med et ønske om at skabe et ”borgerligt” midterparti og samtidig mindske DFs indflydelse. Ud fra et historisk perspektiv er det relevant at spørge til, hvordan historien synes at konditionere nutidens kommunikative strategier. Vi spørger til, hvordan den tidligere kommunikation udfolder sig i LA, og hvordan partiet forsøger at integrere daværende kommunikationsstrategier i sin(e) nuværende kommunikationsstrategi(er)?

## 1.2 Afhandlingens formål

I denne afhandling interesserer vi os for, hvordan LA har forsøgt og forsøger at opretholde sin vælgertilslutning og indflydelse på regeringspolitikken. Det er specialets formål at lave en historisk analyse af LAs kommunikation, hvor vi dykker ned i de diskurser og diskursbrud som synes at være afgørende for udformningen og formuleringen af partiets kommunikationsstrategier. Ved hjælp af Laclaus begrebsliggørelse af bl.a. tomme betegner og ækvivalenskæder kan vi endvidere vurdere, hvorvidt disse diskurser og diskursbrud synes at være af populistisk karakter. Det kan endvidere hjælpe os til at forstå, hvilke kommunikative strategier LA anvender i regeringssamarbejdet, og hvordan fortidens kommunikation enten har lettet eller måske yderligere vanskeliggjort partiets nuværende position. Som vi så omkring LAs kommunikation af skattelettelser, kan kravet om skattelettelser blive yderst centralt for partiets kommunikation i regeringen, da vi anser dette for et centralt politisk krav.

På baggrund af ovenstående analyse vil vi endvidere diskutere, hvorvidt LAs nuværende kommunikative strategier synes tilstrækkelig for at genvinde sin vælgertilslutning og i tillæg diskutere, hvilke andre strategier LA kan overveje at indlemme i sin kommunikation for at generobre sine vælgere. Fx kan det være sandsynligt, at partiet må finde på helt nye mærkesager. Det kan også hænde, at en genoprejsning overhoved ikke virker mulig. Under de nuværende forhold har LA muligvis bedre chancer, hvis partiet træder ud af regeringssamarbejdet og besinder sig på nogle af fortidens mærkesager, som har vist sig at appellere til et bredt vælgersegment.

Endvidere søger specialet at drøfte populismens mulige indflydelse på demokratiet. Kan casen om LA fortælle os om populismen og demokratiet i Danmark? Her er det først og fremmest interessant

at undersøge, om vi er på vej mod en ny demokratisk forståelse, hvor ideologiske perspektiver kommer i baggrunden, som Egelund udtalte i kapitlet. En populistisk forståelse, hvor politik tager afstand fra gamle institutionelle partier og eliter, der er baseret på traditionelle ideologier og som giver større spillerum for populistiske partier.

### **1.3 Problemformulering**

På baggrund af ovenstående introduktion og formålsbeskrivelse har vi udarbejdet følgende problemformulering og forskningsspørgsmål:

#### *1.3.1 Problemformulering*

Hvordan har LAs kommunikative strategier udviklet sig fra oppositionsparti og støtteparti til regeringsparti?

#### *1.3.2 Forskningsspørgsmål*

- Hvilke diskurser synes at være opstået i LAs kommunikative strategier frem til nu, og hvor i tiden opstår de forskellige diskursbrud?
- Hvordan kan genealogien give indsigt i diskurserne i dag?
- Hvordan spiller hegemoni og magt ind i de forskellige diskurser?
- I hvor høj grad findes de kommunikative strategier i de forskellige diskurser populistiske?
- Kan man ud fra LAs strategier diskutere, hvordan populisme påvirker den politiske arena i dag?

## 2. Analysestrategi og teori

### 2.1 Introduktion

Følgende kapitel foretager en gennemgang af den analysestrategi og teori, som ligger til grund for analysen om LAs kommunikation. Kapitlet tager først og fremmest afsæt i det videnskabsorienterede ståsted, hvor afhandlingens ontologiske og epistemologiske udgangspunkt vil blive beskrevet. Dernæst gives en grundig definitionsafklaring af de elementer af Laclaus teoriapparat, som udgør hovedteorien for afhandlingen. Her redegøres navnlig for afhandlingens diskursforståelse med fokus på, hvordan vi identificerer og afgrænser diskurser. I tillæg præsenteres Laclaus politiske dimension vedr. diskurser, hvor hans begreber om hegemoni, universalisme, partikularisme og ikke mindst populisme identificeres med henblik på at undersøge, hvilken politisk kommunikation der bliver toneangivende for LA, og hvornår denne synes at fremtræde populistisk. Som supplement til Laclaus teoriapparat præsenteres yderligere dele af Foucaults analysestrategi, hvor vi zoomer ind på hans genealogiske analyse til at forstå, hvordan de historiske diskursbrud i LAs levetid har influeret partiets nuværende kommunikative strategier. I kapitlets tredje del ser vi nærmere på det analysestrategiske design, som tager udgangspunkt i et casestudie af LAs kommunikation fra dets tilblivelse frem til i dag, hvor vi bl.a. drøfter hvilke fordele og ulemper casestudiet besidder som analysestrategi. Slutteligt præsenteres analysens udvalgte empiri, hvor vi drøfter dens muligheder og begrænsninger som fundament for iagttagelserne om LAs kommunikation.

### 2.2 Specialets videnskabsteoretiske ståsted

I følgende afsnit redegøres for den videnskabsteori, som analysens udvalgte teori og analysestrategi tager udgangspunkt i.

#### 2.2.1 Konstruktivisme

Når vi undersøger LAs kommunikation, gøres det ud fra en videnskabsteoretisk baggrund, som tager afsæt i konstruktivismen. Selvom der findes forskellige grene af konstruktivisme, anerkender de fleste konstruktivister, at der ikke eksisterer nogle faste strukturer eller faste diskurser i samfundsvidenskaben (Andersen, 1999:19). Konstruktivismen har således ikke et bestemt ontologisk ståsted, hvor der findes én sandhed og én struktur og er derfor ikke optaget af det. Derfor er det særligt de epistemologiske videnskabsteoretiske aspekter, som kommer i forgrunden. Epistemologien

beskæftiger sig med potentialet og begrænsningerne for viden og interesserer sig særligt for, ”hvordan” viden opstår og fremstår (Andersen, 1999:13). Der bliver fx spurgt ind til, hvordan diskurser bliver til. Epistemologien søger konstant indsigt i iagttagelser og undersøger, hvordan nye analysestrategiske tilgange kan give fornyet indsigt i en allerede givet meningsfuldhed (Andersen, 1999:14) Denne søgen efter indsigt i iagttagelser giver den et særligt anden ordens perspektiv (Andersen, 1999:13). Det handler om at iagttage det, som bliver iagttaget. I specialet anvender vi således en anden ordens strategi, hvor vi som forskere iagttager, hvordan LA iagttager.

For konstruktivismen betyder anden ordens perspektivet samtidig, at der hverken findes en iagttagerafhængig socialitet eller en iagttagerafhængig iagttagelse, hvorfor forskeren både skaber og former genstandsfeltets blik ud fra sit eget iagttagerperspektiv (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005:10). Igennem forskerens blik træffes nogle analysestrategiske valg, som kunne have været formet anderledes igennem et andet blik. På baggrund af dette er det specialets præmis, at vores iagttagelser er et særligt øjebliksbillede af LAs kommunikation, som hviler på bestemte nedslag i tid og sted i tekster samt vores fortolkning heraf.

En af de forskningsmetodiske tilgange, som for alvor vinder indpas i konstruktivismen, er diskursbegrebet (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005:12). Diskursen har ikke nogen fast forankret kerne, men udgør derimod en åben og foranderlig struktur, hvor flydende tegn kontinuerligt skifter relation, ændres og udskiftes, hvilket medfører diskursbrud (Esmark, Laustsen & Andersen 2005:12). Diskurser reproduceres og fører konstant til ny meningstilskrivning, og dermed vil en fiksering af en diskurs i sidste ende aldrig kunne lykkes. Begrebet diskurs udgør et centralt element i dette speciale, da vi undersøger, hvilke diskurser har præget LA kommunikation fra partiets tilblivelse frem til foråret 2018. Vores teoretiske grundlag for diskursbegrebet er overvejende hentet fra Laclaus hegemonianalyse og samtidig med inspiration fra Foucault. Det vil blive redegjort for yderligere i det efterfølgende delkapitel, som gennemgår valg af teori.

Dele af konstruktivismen har samtidig udvist en særlig interesse for begrebers historiske kontekst. Dermed har konstruktivistiske forskere forsøgt at undersøge, hvordan iagttagelsen af nutidige begreber kan være konditioneret af fortidens iagttagelser af samme begreber. Det historiske aspekt er væsentlig for vores speciale, fordi vi undersøger, hvordan og hvorvidt LAs nutidige strategi er konditioneret ud fra historiske iagttagelser af LAs tidligere kommunikation. Derfor henter vores

teoretiske og metodiske fremgangsmåde inspiration fra Foucaults genealogiske analyse. I delkapitlet om teori gives ligeledes en nærmere udredning af den genealogiske analyse.

## 2.3 Teori

Følgende afsnit vil redegøre for den teoretiske sammenhæng mellem Foucault og Laclau, særligt med fokus på diskursbegrebet. Det vil blive efterfulgt af en struktureret gennemgang af alle Laclaus nøglebegreber og Foucaults genealogiske analyse, som findes relevant for dette speciale.

### 2.3.1 Laclau og Foucault

Vi vil i de kommende afsnit præsentere Ernesto Laclau og Michel Foucaults teorier og begrebsapparater, som findes relevante for dette speciale og som separate perspektiver. Til denne opgaves analytiske formål er det dog værd at påpege, hvordan de to perspektiver supplerer og kan komplimentere hinanden. Som nævnt i analysestrategien, vil vores tilgang til Foucault være at bygge vores analyse op efter hans genealogiske princip, mens vi benytter centrale dele af Laclaus teori til at begrebsliggøre diskurserne. Kombinationen af de to giver mening, da vi vil i dette speciale vil argumentere for, at deres diskursbegreb kan sammenkobles, så længe der er klarhed omkring begrebet diskurs. Derfor vil dette afsnit tage sit afsæt i det diskursive ud fra de to hovedteorier samt redegøre for, hvor de er sammenlignelige, hvor de skiller sig ad og uddybe sammenhængskraften. Der vil ikke forekomme nogen teoretisk klargøring af Foucaults nøglebegreber, da vi primært lader os inspirere af Foucaults genealogiske analysestrategi, som senere vil blive klargjort.

### 2.3.2 Diskurs

Indledningsvis skal det klargøres, at Laclaus diskurstheori er inspireret af Foucault. Udgangspunktet for Foucaults diskursbegreb indenfor humanvidenskaben var i udgangspunktet, at sætte en stopper for det, der formuleres som en nødvendighedstænkning, med andre ord, at gøre op med at knytte videnskabelige udsagn til på forhånd givne punkter. I stedet er udsagn spredt ud over alting, og kan, ud fra denne præmis, indgå i en samhörighed eller helhed, såfremt der er regelmæssighed i udsagnene. Laclau udtaler om Foucaults diskursive formation at: *"Foucault's starting point is a second-level phenomenology trying to isolate the totalities within which any production of meaning takes place"* (Hogarth, 2005:26). Det Foucault, i sine humanvidenskabelige analyser, leder efter, kan altså isoleres til at være regelmæssighed mellem udsagn, og det er det, Foucault kalder diskursive formationer. En måde, hvorpå Foucault har arbejdet med diskursive formationer og genealogi, kan findes i hans



klassiske værker som "Galskabens historie" eller "Overvågning og Straf". I overvågning og straf gennemgår Foucault eksempelvis forskellige måder, vi forstår, organiserer og udfører den straffende magt på igennem diskursive formationer og inddeler dem i historiske/arkæologiske perioder. Netop denne form for kontingente helheder er Laclau interesseret i at kunne bestemme teoretisk, og det er herfra Laclaus diskursteori tager sit afsæt (Laclau & Mouffe, 2010:19).

Selvom Laclau og Foucaults diskursbegreb minder en del om hinandens, opstår der stadig visse kritikpunkter fra Laclau. Først og fremmest kritiserer Laclau Foucault for ikke at tænke diskurser radikalt nok, fordi Foucault har fastholdt, at diskurs er et afgrænset felt indenfor det sociale. Foucault mente altså, at der var fænomener, som ikke var diskursive, selvom de blev artikulert indenfor diskurser. Laclau mener, at der igennem dette kan spores en form for nødvendighedstænkning, da Foucault, i en vis forstand, sætter begreber og tilstande udenfor diskursen. Hvis man afskriver nødvendighedstænkningen, er der dog ikke noget udenfor de kontingente artikulationer og derfor heller ikke noget, som ikke er diskursivt. Med dette i mente, bliver alt hos Laclau og Mouffe til diskurs. Lad os med det samme slå fast, at dette ikke betyder, at alt derfor er tale, skrift eller ideer. *"Det betyder derimod, at den sociale verden er meningsfuld, og at de meninger, den tilskrives, og kan tilskrives, ikke er begrænset af nogen "aprioriske" nødvendigheder, givet på et mere objektivt plan end de diskursive fremtrædener"*. (Laclau & Mouffe, 2010:20). Der er selvfølgelig begrænsninger og nødvendigheder i den sociale verden, men disse er opstået gennem tidligere kontingente processer og er dermed et udbytte fra hegemoniske diskursive konstruktioner. Dette er essensen af Laclaus diskursteori, og det der adskiller Laclau og Foucaults diskursbegreb mest fra hinanden, at det "radikale" repræsenterer et fuldstændigt brud med enhver nødvendighedstænkning og dermed udvider diskursteorien til at omfatte alle aspekter af det sociale.

I vores afhandling benytter vi vores diskursbegreb inspireret af både Foucault og Laclau. Vi fremanalyserer altså diskursive elementer, ud fra en kombination af regularitet/ spredning af udsagn, som Foucault ville kalde det, samt Laclaus strukturelle helhed af forskelle. Dermed vil diskursbegrebet i enkelte henseender blive brugt i en bredere forstand for afhandlingens sammenhængskraft og for at skabe ækvivalens omkring de centrale udsagn i diskursen. For Laclau vil betegnere eksempelvis klassisk være politiske krav i ækvivalenskæden, hvormed Foucaults udsagn vil have et fokus på social kontekst samt organisering, og i hvor høj grad de går igen. Dermed vil fremanalysering af diskurser betegnes som nodalpunkter og tegn, men skal altid forstås som en



strukturel helhed af forskelle. Når de diskursive formationer bevæger sig ud over Laclaus klassiske betegnelse, vil vi gøre opmærksomme på dette, så der ikke skabes unødigt forvirring. Pointen er at fremanalysere de gennemgående logikker på den mest hensigtsmæssige måde i de forskellige diskurser uden at skulle være dogmatisk omkring Laclau eller Foucault.

### 2.3.3. Artikulation og diskurs

Laclau definerer en diskurs som en strukturel helhed af forskelle, der udspringer af en artikulatorisk praksis, som giver grundlag for at konstruere et system af præcise forskellige placeringer. Der skal således skelnes mellem artikulation og diskurs, som kan sidestilles med henholdsvis praksis og system (Andersen, 1999:89). Laclau definerer artikulation som; *”(...) enhver praksis, som etablerer en relation mellem elementer, således at deres identitet modificeres som følge af den artikulatoriske praksis* (Laclau & Mouffe, 2010:52). Et eksempel på dette kunne være, hvordan der i dag er skabt en grøn forbrugsdiskurs og en ny identitet som forbruger, når en økologisk diskurs og en forbruger diskurs artikuleres sammen. Dermed modificeres en identitet qua den artikulatoriske praksis.

Dette er en stor del af fundamentet for dette speciale, da vi stiller skarpt på strukturers åbenhed og foranderlighed og dermed også, hvordan historiske omstændigheder har en afgørende betydning for de beslutninger, der træffes i dag og fremadrettet. Det er med dette blik indenfor diskursanalysen, at vi vil undersøge, hvilke kommunikative strategier og diskurser der har været de dominerende fra LAs spæde start, og hvordan de kommunikativt har håndteret de evigt hegemoniske kampe, der er i det politiske.

### 2.3.4 Det kontingente og det politiske

Som tidligere benævnt er der ingen nødvendigheder, der endeligt definerer strukturer, hvilket i sidste ende er en af hovedårsagerne til, at det politiske har en central plads i diskursteorien. Politiken er nødvendig, når uafgjorte strukturer skal afgøres og ”lukkes”. Som Niels Aakerstrøm Andersen udtaler: *”Diskursanalyse er derfor i grunden en politisk analyse af, hvordan kontingente relationer bliver fastlåst på én måde, men kunne være fastlåst på mange andre måder.”* (Andersen, 1999:92) Politik er selve samfundets fundament, da det er politiske handlinger, der indstifter og forandrer de sociale ordener. Derfor kan politik nødvendigvis ikke reduceres til det, der foregår i folketinget eller regeringen, men iagttages som et blik for forandring og indstiftelse, der danner basis for alle sociale

relationer. Laclaus hovedværker omhandler netop de politiske diskurser og fokuserer sin forskning på: *“. udsagn om politik i bestemte indbyrdes relationer.” (Laclau & Mouffe, 2010:13-14)*

Strukturers ufuldstændighed kan imidlertid eksemplificeres igennem Saussures tegnbegreber. Her skal et tegn ses som enheden af forskellen mellem betegner og betegnet, eksempelvis gennem et lydbillede og det begreb et lydbillede henviser til f.eks. l-i-b-e-r-a-l/ liberal. Dermed er det relationerne mellem tegnene, der bliver bestemmende for selve betydningen af tegnet. Det er de faste relationer mellem tegnene, der fuldstændiggør sproget. Hvis strukturen skulle være ufuldstændig, ville betegneren og det betegnede være løsrevet fra hinanden, og tegnene ville være flydende. (Andersen, 1999:93). Levy Strauss bryder med denne tanke om de faste relationer mellem tegn, og udvikler en teori om de flydende betegnere (floating signifiers). Denne teori videreudvikledes af Lacan, som søger at illustrere, hvordan betegneren bliver bestemmende for det, de betegner. Det betyder at betegnerene i betydningsdannelsen bliver dominerende i forhold til det betegnede. Et eksempel på dette kunne være to ellers identiske døre, hvor det ene betegner et herretoilet, det andet et dametoilet. Her tydeliggøres det, hvordan en udskiftning af betegnere kan slå ned i det betegnede (døren). Lacan argumenterer altså for, at forholdet og relationer mellem tegn ikke er fastlåste, og at forskellen mellem betegner og betegnede kan ophæves (Andersen, 1999:94).

Det er dette ufuldstændige forhold mellem betegner og betegnede, som Laclau tager med sig i sit diskursteoretiske arbejde. Der er konstante forskydninger i betegnelsen af det betegnede, der udmønter sig i den diskursive meningsdannelse. Her kommer det politiske til udtryk, da det hos Laclau er det politiske som er bestemmende for hvilken betegnelse, der fikses over det betegnede. Dermed er den diskursive kamp en kamp om retten til at bestemme hvilke betegnere, der skal bindes til det betegnede.

I vores afhandling består forholdet mellem betegner og det betegnede imellem diskursive begreber, som re-artikuleres over tid hos LA. Først og fremmest kan der være dominerende betegnere, som vi vil søge at analysere ud fra ovenstående, og det at der altid forekommer en politisk kamp om betegnere, der i sidste ende afgør hvilken mening, der knyttes til nøglediskurser- og begreber. Det er dog afgørende at fastslå, at de politiske kampe altid vil forekomme, da en struktur aldrig lukker sig helt om sig selv. Netop derfor er det også interessant at give et historisk overblik over de bærende diskurser i LAs kommunikative strategier. Dette skyldes, at vi bl.a. vil påvise, hvordan den herskende forståelse altid vil blive udfordret: *”(...) eller med andre ord, komme med hegemoniske bud på specifikke fikseringer af dekontingente relationer mellem udtryk og indhold (betegnere og betegnede).*

*Disse artikulationsforsøg er hver især organiserede omkring et "center", der kun kan opnå denne organiserende funktion ved selv at løsne sin binding til specifikt indhold: det tomme udtryk.* (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005:183-184).

Derfor vil der altid være områder indenfor diskursen, som søges reartikuleret og kæmper for at fiksere det flydende udtryk. Vi får, ud fra ovenstående, blik for de hegemoniske kampe, der er i LAs strategi, og hvordan de kommer til udtryk historisk set udadtil i offentligheden.

### 2.3.5 Hegemoni og magt

Hegemoni vil være et af de helt centrale begreber i afhandlingen. I Laclaus diskursteori, bliver hegemonianalysen angivet som et centralt element til at analysere, hvorledes en diskurs konstitueres i dens relationelle forskel. Laclau lægger altså overordnet vægt på at: *"intet kan forstås uden for det sæt af relationer, det er placeret i."* (Hansen, 2005:178-179). Direkte oversat betyder hegemoni overherredømme og dækker over de strukturelle ordninger/diskurser, der søges opnået igennem en form for organisering af "samtykke". Laclau beskriver det selv som: *"den relation, hvormed et partikulært element antager den umulige opgave af universel repræsentation, er, hvad jeg kalder en hegemonisk relation"* (Laclau & Mouffe, 2010:161).

Hegemonibegrebet skal ses som en fokusering af selve diskursanalysens formål i vores speciale. Den hegemoniske kamp udspringer fra begrebet dislokation, som er et centralt begreb hos Laclau og vil blive analyseret senere. Der opstår hele tiden nye hegemoniske kampe og projekter, og det er dislokationen, der danner udgangspunkt for dette. (Esmark, Laustsen & Andersen 2005:180). Ved en dislokation menes, at noget er ude af led og forekommer, når strukturen ikke længere fungerer som normalt. Dette fører til reartikuleringer og nye hegemoniske kampe. Derfor vil vi i dette speciale også lede efter dislokationer i LAs strategier. Som benævnt er det herfra de hegemoniske kampe udspiller sig, og politikken forsøger at sedimentere strukturen på ny (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005:186). Dislokationer skaber uorden i de sociale relationer og vækker behov for forandringer i de dominerende diskursive formationer. Derfor er de afgørende for samfundet og afgørende for dette speciale. Dislokationerne illustrerer et behov for reartikulationer og åbner dermed op for nye hegemoniske projekter, hvorfor dislokationer både er produktive og nødvendige (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005:186).

Dislokationen kan dog kun siges at være selve forudsætningen for reartikulationen, og man kan derfor ud fra dislokationen i sig selv ikke sige noget direkte om den diskursive reartikulation, og hvordan der bliver dannet grobund for nye hegemoniske projekter. Resultatet af dislokationen afhænger af de diskursive ressourcer, som er at finde i det pågældende sociale rum, på det pågældende tidspunkt. Eksempelvis kan man argumentere for, at der er sket en dislokation for betydningen af ”bæredygtighed” i Danmark, hvor bæredygtighed i dag tænkes ind i alle erhverv og samfundslag og er langt mere rodfæstet i alle samfundslag end tidligere. Dog er effekten af diskursbruddet eller dislokationen først at finde, når nye hegemoniske kampe har fundet sted, og meningen på sin vis er ”fikseret”. Derfor kan man heller ikke forklare en reartikulation, men ved hjælp af et analytisk blik kan man øge forståelsen af processen ved at have blik for de diskurser, som præger processen og skildrer deres basale logikker og udformninger (Esmark, Laustsen & Andersen 2005:186-187).

Derfor udspringer de hegemoniske projekter altid fra en given dislokation, og det er derfor essentielt, at man altid har denne ustabilitet for øje indenfor diskursteorien. Hegemonibegrebet udspringer af Laclau fra netop pointen om strukturernes ufuldstændighed og dermed også af diskursens flydende elementer: *”Det generelle felt for fremkomsten af hegemoni er artikulatorisk praksis, dvs. et felt, hvor ’elementerne’ ikke er krystalliserede til ’momenter’. I et lukket system af relationelle identiteter, hvor hver enkeltes mening er fuldstændigt fikseret, er der absolut ingen plads til hegemonisk praksis.”* (Laclau & Mouffe, 2010:88).

Hegemoniseringsprocessen kan derfor kun forekomme, når der er noget at hegemonisere, når diskurserne ikke er fikserede, når elementerne i diskursen har et overskud af mening, og når betegnerne ikke er fast bundet til det betegnede (Andersen, 1999:97). Hegemoni defineres som et kontinuerligt forsøg på at skabe en fiksering, men som altid vil være truet. Det er en meget skrøbelig og ustabil størrelse, som Laclau selv sammenligner med, *”... at skrive i vand”* (Andersen, 1999:97). Selve fikseringen kalder Laclau for sedimentering, som forekommer i de perioder, hvor strukturen som sådan er stabil og arbejder efter en fast orden. Da strukturen altid er åben, vil der dog altid være mulighed for dislokationer, og de vil i et vist omfang også altid finde sted. Derfor er det en analysestrategisk udfordring at klargøre spændet mellem sedimentering og dislokation.

For at gå fra en dislokation til sedimentering, kræves artikulationsprocesser under de hegemoniske kampe. Disse er defineret som tidspunkter og politiske processer, hvor forskellige elementer finder sammen og ny mening og indhold på nye måder (Andersen, 1999:97).

### 2.3.6 Nodalpunktet og den tomme betegner

*"An empty signifier is, strictly speaking, a signifier without a signified"* (Laclau, 1996:36). Dermed kan en tom betegner siges at være et begreb, der er tømt for mening og indhold og i forlængelse af hegemoni, det, de hegemoniske kampe forsøger at meningsudfylde. Det kan dermed også ses som et midtpunkt i diskursanalysen, hvor artikulationsprocessen foregår omkring tomme udtryk;

*"Et tomt udtryk er begrebet for en partikularitet, for en del af helheden, der træder frem og kommer til at repræsentere ikke bare sig selv, men netop helheden. Dermed bliver den pågældende partikularitet en form for "tomt centrum", der organiserer artikulationen af de elementer, der indgår i diskursen"* (Esmark, Laustsen & Andersen, 2005:187)

Denne form for betegner kan stoppe og sætte en grænse for meningsdannelsen og betegner derfor den diskursive meningsdannelse, som ellers ikke lader sig betegne. Laclau udtaler uddybende: *"Now, in that case, it is clear that the totality is essentially required- if the differences did not constitute a system no signification would be possible."* (Laclau, 1996:37). Vi forstår derved, at en diskurs består af differentierede elementer af betydning, som får deres identitet qua deres interne forskelligheder indenfor diskursen. Dog skal elementerne være ækvivalente i forhold til deres tilhørsforhold til diskursen centrum. Derfor kan vi altså afgøre, at elementerne får deres identitet qua forskellighed, men paradoksalt nok kan denne annulleres via tilhørsforholdet til diskursen eller nodalpunktet og den ækvivalente relation. Eksempelvis er skattelettelser og frihed ækvivalente indenfor betegneren liberalisme, men ville givetvis ikke være det, hvis betegneren blot var skattepolitik. For at strukturere dette, skal der være forskel på forskelle eller, med andre ord, en forskel, der er radikalt konstituerende for systemets forskelle- denne kaldes den "ekskluderende grænse" (Laclau, 1996:38). Dermed er den tomme betegner både centrum for diskursen, men markerer også en lokalisering af diskursens ydre grænse, da alle artikulationer, der betegner den, også må stå i relation til den.

### 2.3.7 Ækvivalenskæden

De ovennævnte strukturelle ordninger af begreber, der tilbyder mening til den tomme betegner eller nodalpunktet, kaldes for ækvivalenskæden. Den dækker over, hvordan det betegnede skal betegnes,

da alle begreber, der indgår i kæden, betegner den betegnede og fylder den tomme betegner med mening. Ydermere skabes ækvivalenskædens mening qua dens konstitutive yderside (Laclau & Mouffe, 1985:96-97). Det betyder også, at den består på grund af en antagonistisk forhold til noget andet. Ækvivalenskæden er altså det, der strukturerer begreberne i den diskursive praksis. Artikulationerne, der indgår i en ækvivalenskæde, må derfor være ækvivalente i forhold til deres tomme betegner for at kunne skabe mening indenfor denne. Dermed kan man strukturere og simplificere meningstilskrivelsen qua koblingen af relationelle begreber. I sidste ende muliggør ækvivalenskæden, at man kan skabe mening i et område med flydende diskursivitet og det politiske felt omfavnes.

### 2.3.8 Populisme- universalisme og partikularisme

Populisme er et omstridt begreb, der har en central funktion i Laclaus politiske teori - og særligt i dette speciale. I modsætning til gængs brug anvender Laclau ikke begrebet populisme som en negativ karakteristik af bestemte politiske formationer. Populisme skal snarere forstås som et særligt organisationsprincip, der gælder for visse instanser inden for den sociale realitet (Husted, 2015:156). Populisme opstår ifølge Laclau i kraft af en artikulation af et politisk projekt gennem konstruktionen af ækvivalenskæder, som er centreret via en tom betegner, samt gennem en sammenkædning af populære, sociale krav og etableringen af en antagonistisk grænse, der adskiller en bestemt konstituering af "folket" fra det etablerede (Laclau, 2005:77). I værket *On Populist Reason* fremlægger Laclau to logikker, der generelt strukturerer politiske artikulationer (Laclau, 2005:77-78). Laclau fokuserer i denne sammenhæng på idéen om politiske eller sociale krav, forstået som en slags fællesbetegnelse for politiske projekter, kampagner eller mærkesager, som udgør analysens mindste enhed (Laclau, 2005:73). Laclau skelner mellem to typer af politiske projekter, der baserer sig på hhv. differens og ækvivalens:

*"We have two ways of constructing the social: either through the assertion of a particularity – in our case, a particularity of demands – whose only links to other particularities are of a differential nature (as we have seen: no positive terms, only differences); or through a partial surrender of particularity, stressing what all particularities have, equivalentially, in common. The second mode of construction of the social involves, as we know, the drawing of an antagonistic frontier; the first does not. I have called the first mode of constructing the social logic of difference, and the second, logic of equivalence. (...) One precondition for the emergence of populism is the expansion of the equivalential logic at the expense of the differential one"* (Laclau, 2005:77-78).

Partikulære politiske projekter etablerer altså et sæt af differencer, der kan indgå i institutionaliserede forskelsrelationer med hinanden. Her dominerer differens-logikken, som bevarer de enkelte udtryks særpræg og artikulerer dem som en del af et sæt af legitime positioner. Differens-logikker formulerer demokratiske sociale krav, der forbliver isoleret fra andre sociale krav, hvormed de kan adresseres og indfris inden for rammerne af et system på demokratisk vis (Laclau, 2005:74). Velfærdsstaten og de moderne socialdemokratiske diskurser er de mest oplagte eksempler på sådanne projekter (Hansen, 2005:183). Heroverfor står de universelle politiske projekter, hvis elementer overvejende kan udskiftes. Her tenderer de enkelte elementers forskelle mod at blive udvisket i deres udskiftelighed vis à vis det system, de bekæmper. Sidstnævnte karakteristika kendetegner populismen, der således konstitueres via ækvivalenskæder, hvor en række forskelligartede elementer kædes sammen udelukkende i kraft af deres universelle opposition til den hegemoniske orden (Hansen, 2005:182).

Enheden i det folkelige skabes derfor i populismen overvejende gennem en fælles negativ afgrænsning af det ikke-folkelige. For at dette overhovedet kan lade sig gøre, er det dog altafgørende, at der er noget, som kan repræsentere ækvivalenskædens krav som helhed. En sådan repræsentation finder, som bekendt, sted ved at tømme den repræsenterede betegnelse for mening for at kunne repræsentere hele kæden. Dette viser sig tydeligt i populismen, da det ofte stilles krav til, at mange heterogene elementer skal kædes sammen. (Hansen, 2017:23)

I denne debat indtager lederen en meget central plads, og der er hos Laclau heller ingen tvivl om, at lederen er en nøglefigur i populismen. Det er i denne debat ofte tilfældet, at lederen kommer til at stå som den ultimative tomme betegnelse, men dog ikke altid sådan. Eksempler på en leder, som fremstår eller har fremstået som en tom betegnelse, kunne være Thorvald Stauning eller Donald Trump i dag, hvis man kigger mere internationalt. Allan Dreyer Hansen fremhæver eksemplet med Stauning, som kommer til at fremstå som den tomme betegnelse for hele Socialdemokratiet under kampagnen Danmark for folket, hvor sloganet bliver ”Stauning eller Kaos”. Der bliver lederen udtryk for en tom betegnelse og kan symbolisere hele projektets indhold. (Hansen 2017:24-25). Da det ikke altid er tilfældet, skal det dog læses som en logik, der omfatter fænomenet populisme som noget, der kan være mere- eller mindre til stede, men altid er det i et vist omfang.



### 2.3.9 Antagonismer

Antagonisme er et udtryk for noget, som står uden for en bærende diskurs, og derfor anses for en trussel for dens fortsæt. Laclau beskriver det således:

*"En antagonistisk relation er en relation mellem to poler, hvor tilstedeværelsen af den ene forhindrer den anden i at blive, hvad den er, - forhindrer den i 'at opnå fuldobjektivitet'. Pointen er, at der altid er en række forskellige muligheder i de enkelte situationer; og hvis forskellige aktører tager forskellige beslutninger, forhindrer de andres tilstedeværelse dem i at realisere deres identitet, og en grænse er nået"* (Laclau & Mouffe, 2010:25-26)

Antagonismer hindrer altså diskursen i at blive fuldstændiggjort, da der altid findes noget uden for diskursen, som danner en antagonistisk mening, hvormed diskursen reproduceres igennem en spejling og dermed aldrig helt kan fikseres. Grundet den antagonistiske forskel i diskursen, søger diskursen også altid at definere sin egen grænse.

Diskursen skaber derfor sin egen grænse og adskiller sig fra andre diskurser ved at udpege noget, der, hvis det blev inkluderet, ville ødelægge og underminere selve diskursen, og derfor må den ekskluderes. Netop denne skelnen, mellem en diskurs og dens truende andet, er grundlaget for, at man i det hele taget kan iagttage en diskurs, da det er i kraft af forskelligheden fra det andet, at diskursen træder frem (Laclau & Mouffe, 2010:136-137). Antagonismer er dermed udtryk for det, der skaber grænsen for diskursen og rammen indenfor en bestemt forskel. I vores speciale bruger vi antagonisme begrebet til at undersøge, hvordan LA inkluderer forskellige momenter og diskurser indenfor bestemte tidsrammer, og hvordan meningsudfyldning af de forskellige diskurser er medvirkende til at producere et antagonistisk forhold til noget andet.

### 2.3.10 Foucault og genealogien

I slutningen af det 20. Århundrede udviklede Michel Foucault en genealogisk analyse som en videreudvikling af Nietzsches tidligere genealogibegreb. I tråd med Nietzsche har Foucaults genealogi til formål at kaste et historisk blik på, hvordan de legitime, nødvendige og naturlige antagelser om nutidens institutioner og praksisser er et produkt af forskellige kampe, ekskluderinger og tilfældigheder, som har udspillet sig i fortiden (Villadsen, 2006:85). Med det kritiske tilbageblik, som genealogien tilbyder, forsøger Foucault at skabe indsigt i og udfordre de fastlåste praksisformer og den sandhedsopfattelse, som samfundet bygger på (Villadsen, 2005:46-47).

I sin analysestrategiske fremgangsmåde fremhæver genealogien udforskede skel mellem diskontinuitet/kontinuitet i en historisk begivenhed eller institution. På den ene side er forskerens formål at fremfinde diskontinuitet i det, som umiddelbart fremstår kontinuerligt i historien. Dermed gøres nedslag i bestemte punkter i historien, hvor der synes at forekomme brud imellem samspillet af viden og magt. På den anden side søger genealogiske at belyse kontinuitet i de historiske brud, epoker og æraer, som forhenværende historieskrivning har tilskrevet institutioner. For Foucault er det en væsentlig pointe, at de nedslag og skel som bliver drager, altid afhænger af forskerens strategiske selektion af disse, hvorfor en hver genealogisk analyse er afhængig af det narrativ, som forskeren sætter (Villadsen, 2005:46:47).

I afhandlingens analyse anvendes diskontinuitet/kontinuitet til at kortlægge og fremhæve historiske diskursive brud, som har influeret LAs nuværende politiske strategi og kommunikation. Således er analysen delt op i forskellige tidsperioder, hvor der synes at opstå diskursive brud, og hvor kommunikationen fremstår i forskellige diskurser. Hermed kan vi belyse, hvordan LAs nuværende politiske kommunikation er konditioneret ud fra eventuelle kampe, ekskluderinger og tilfældigheder, som har fundet sted i partiets hidtidige levetid, hvilket kan kaste lys over de potentielle kompleksiteter, muligheder og udfordringer, som LAs politiske kommunikation er betinget af grundet dets historiske forankring.

## **2.4 Analysestrategi og metode**

Under forrige delkapitel redegjorde vi for den teoretiske ramme, som specialet bygger på. I følgende afsnit tydeliggøres endvidere de analysestrategiske og metodiske valg, som analysen er baseret på.

### *2.4.1 Laclau og Foucault – en analysestrategisk dans*

Specialet kombinerer, som nævnt, Laclaus diskursteori med Foucaults genealogiske analyse for at give en dybere indsigt i LAs politiske kommunikation i et historisk perspektiv. Laclau udgør hovedteoretikeren, da vi primært anvender hans begreber til at forklare og forstå præmisserne for meningskonstruktioner i diskurser - hvornår der opstår diskursbrud, og hvordan diskurser kan fremstå populistiske.

Laclau giver dog ikke sit bud på en klar analysestrategisk tilgang, der kan forklare, hvordan fortidens diskurser konditionerer de institutionelle betingelser for nutidige diskurser. Det gør Foucault derimod. Som nævnt tidligere, sætter han med sin genealogiske analyse fokus på den

historiske sammenhæng mellem diskurs og institution. Han stiller bl.a. spørgsmålstegn ved de diskursive selvfølgeligheder og hæfter sig ved, at enhver tale i en diskurs er betinget af bestemte institutionelle regler og acceptabilitet (Andersen, 1999:30). På den vis kan vi få indblik i, hvordan fortidens diskurser kan have indflydelse på meningstilskrivningen i nyere diskurser. Dermed bliver Foucaults genealogi fordelagtig til at undersøge, hvordan LAs diskurser kan forklare, hvordan dets nutidige kommunikative strategi er betinget af tidligere diskurser og artikulationer.

Med kombinationen af Laclau og Foucault er formålet at konstruere en analysestrategisk dans, som tilføjer specialet et nyt, interessant og dybdegående indblik i iagttagelsen af LAs kommunikation. Dog må vi forholde os til visse analysestrategiske komplikationer i henhold til at kombinere Laclau og Foucault på denne vis. Den mest væsentlige problematik omhandler nok valg af ledeforskel for analysen, hvor Laclau og Foucault anvender forskellige ledeforskelle. Foucaults genealogiske analyse tager udgangspunkt i den arkæologiske diskursanalyse, hvor ledeforskellen er regularitet/spredning af udsagn. Her bliver der spurgt ind til, hvordan et bestemt udsagn fandt sted frem for andre på det pågældende tidspunkt (Andersen, 1999:30). I Laclaus hegemonianalyse er ledeforskellen derimod diskursivitet/diskurs, hvor diskursdannelse undersøges ud fra fikseringer af flydende elementer i diskursen, som både omfatter ytringer og praksis. Forskellen er således Foucaults fokus på udsagn i deres fremtrædelse i forhold til Laclaus fokus på flertydigheden og de konstant flydende elementer, som former det politiske (Andersen, 1999:158).

#### 2.4.2 Casestudie

Projektets analyse tager udgangspunkt i et casestudie af LAs kommunikation siden dets tilblivelse frem til nu. Da vi iagttager forskellige diskurser i LA, synes casestudiet at være en relevant forskningsmetode, fordi den egner sig til at gå i dybden med en bestemt case såsom LA (Gerring, 2004:341). Mere konkret søger casestudiet at afdække de mange facetter omkring en relevant og dybdegående problematik ud fra det blik, at et tema aldrig lader sig opsummere og lukke, fordi der konstant fremkommer nye kompleksiteter og modsætningsforhold (Flyvbjerg, 2006:22). I forhold til specialets case, er det netop også denne interesse for kompleksiteten og fordybelsen, som giver anledning til at anvende casestudiet, da afhandlingen søger at gå i dybden med LAs iagttagelser og fremhæve eventuelle modsætningsforhold, dualiteter og ligheder, som præger partiets kommunikation.

Et overordnet kritikpunkt af casestudiet omhandler dets generaliseringsevne, dvs. dets evne til at producere mere overordnet viden om et bestemt fænomen. Kritikken vedr. casestudiets generaliseringsevne bliver aktuel i forhold til analysens formåen til at sige noget generelt om partiers kommunikationsstrategier.

Da casestudiet i udgangspunktet ikke beskæftiger sig med et utal af cases, som sammenlignes og testes på en stor skala, er det væsentligt at tage højde for ovenstående kritik. Men på trods af dette, vil vi alligevel redegøre for, at casestudiet kan bidrage til den generelle viden om kommunikationsstrategier for partier – ikke mindst om brugen af populisme. Det skyldes først og fremmest, at casestudiet søger at be- eller afkræfte en bestemt antagelse eller teori (Flyvbjerg, 2006:12). Fx kan studiet af LAs kommunikation om populisme nuancere billedet af kommunikationen om populisme i Danmark. Og casestudiet kan netop være en foretrukken strategi, fordi der kan forekomme en dybere og mere kontekstafhængig viden, som kan belyse nye åbenbaringer og problematikker om diskurser og populismebegrebet, der samtidig kan danne udgangspunkt for yderligere forskning. Fx er kombinationen af Laclaus diskursanalyse og Foucaults genealogiske analyse en strategi, som kan give en ny indsigt i kommunikationen om populisme og dermed bidrage til at nuancere det generelle billede af populismen.

Casestudiets generaliseringsevne og forklaringskræft om kommunikative analysestrategier forudsætter dog, at specialets analysestrategiske og metodiske egenskaber er anvendt ud fra en forsvarlig metodisk fremgangsmåde og transparens. Casestudieforskerens iagttagerafhængighed kritiseres ofte for at bekræfte forudindtagede forestillinger eller tillade en højere grad af subjektiv og arbitrær fordømmelse (Flyvbjerg, 2006:17). I den sammenhæng er det væsentligt at reflektere over eventuelle forudindtagede opfattelser, som kan påvirke vores forskningsresultater. Under udarbejdelsen af analysen har det betydet, at vi kontinuerligt forholder os åbent til LAs kommunikation. Fx arbejder vi i udgangspunktet ud fra tesen om, at Laclaus populismebegreb er begyndt at spille en mere væsentlig rolle blandt politiske partier, både på globalt og nationalt plan. Der foreligger således en forudindtaget forestilling om, at populisme kan spille en betydelig rolle i LA. På trods af denne forestilling er det vigtigt, at vi ikke kun stiller skarpt på diskurser som synes populistiske, men også fokuserer på artikulation som muligvis afkræfter vores tese.

Som direkte resultat af den kritiske refleksion af iagttagerafhængighed har vi fx løbende revideret analysens struktur og opdeling i diskursive brud. Efter indsamlingen af empirien til analysen var vi i udgangspunktet af den overbevisning, at LAs kommunikation bestod af færre toneangivende

historiske diskursbrud. Efter en grundig gennemgang af empirien, synes litteraturen og artikulationen dog, ud fra vores forskerblik, at præsentere flere væsentlige diskursbrud. Med ønsket om ikke at miste vigtige begivenheder, og i forsøget på at frembringe en nuanceret og grundig iagttagelse af LAs kommunikation, har analysen således løbende ændret form, så den har inddraget flere diskursbrud end forventet.

#### *2.4.2.1 LAs kommunikation om populisme – en typisk case*

Ikke alle casestudier er ens, da casestudier både kan forholde sig forholdsvis stringent til et bestemt casestudiedesign eller udgøre en kombination af mange forskellige typer af casestudier (Seawright & Gerring, 2008:306). Som udgangspunkt har vi grebet afhandlingens analysearbejde an ud fra den præmis, at analysen udgør en typisk case (typical case), også kaldet en repræsentativ case (Seawright & Gerring, 2008:306). Før vi nærmere forklarer bevæggrundene for den klassificering, ser vi først på nogle af de formål og karaktertræk, som den typiske case besidder.

Hovedformålet med den typiske case er at undersøge en typisk eller generel sag, som omhandler et typisk og velkendt fænomen. Disse præmisser giver casestudieforskeren mulighed for at udforske den kausale mekanisme i et mere generelt perspektiv (Seawright & Gerring, 2008:299). Den typiske case gør både brug af en induktiv tilgang, hvor den knytter an til nye teoretiske anskuelser, og en deduktiv tilgang, hvor den gør brug af eksisterende teori til at udforske bestemte fænomener (Seawright & Gerring, 2008:300). I forhold til specialet vil vi således både bruge Laclaus teoriapparat til at forstå og illustrere, hvordan LA kommunikerer samtidig med, at vi ud fra vores fund ønsker at vurdere teoriens forklaringsevne og påpege nye elementer i vores forskning, som enten afviger fra teorien eller kan bidrage med nye elementer til Laclaus teoriapparat.

Konklusionerne, som drages ud fra den typiske case, er således ofte ikke entydige og kan potentielt lede til mange forskellige konklusioner (Seawright & Gerring, 2008:300). Dvs. at vores fund om LAs populisme kan pege i mange forskellige retninger, som fx både be- og afkræfter Laclaus teoriapparat på én og samme tid.

Vender vi tilbage til argumentationen for, hvorfor analysen tager udgangspunkt i en typisk case, skyldes det først og fremmest, at vi anser Laclaus diskursdefinition og begreb for populisme for et generelle fænomener, da disse er grundigt forsket og anerkendt i forskningen. Selvom vi primært arbejder ud fra Laclaus populismebegreb, udgør populismen også et mere overordnet og generelt fænomen i litteraturen. Det blev bl.a. eksemplificeret i indledningen gennem begivenheder såsom

præsidentudvælgelsen af Trump eller Storbritanniens exit fra EU, som i folkemunde betegnes som populistiske sager. Typisk for disse betegnelser af populismen er dog, at de ikke synes at være klart specificeret og teoretisk afgrænsede, hvorfor brugen af populismebegrebet i offentligheden ofte fremstår luftigt og uspecificeret.

Populismebegrebet bevæger sig således på to niveauer, hvor vi primært vil fokusere på den første del og blive klogere på den populistiske kommunikation i LA med udgangspunkt i Laclaus populismedefinition samtidig med, at vi forsøger at blive klogere på Laclaus populismebegreb i forhold til LA. Heraf opstår den deduktive og induktive effekt, som nævnt i foregående afsnit. Det analysestrategiske design muliggør dog også, at vi med Laclaus briller og casen i Danmark, kan give vores bidrag til de mere løst definerede populismedefinitioner, som synes at præge den mere universelle debat om populisme.

Det andet argument, for at analysestrategien kan karakteriseres som et typisk casestudie, går på, hvorvidt LAs kommunikation som udvalgt case, kan defineres som en typisk eller repræsentativ sag for andre lignende partier i Danmark. Nedenfor gennemgås nogle argumenter, som taler for, at LAs kommunikation er en typisk case.

Det første argument tager udgangspunkt i påstanden om, at mange danske partier har mindre fokus på ideologi og mere fokus på bestemte populære mærkesager. Umiddelbart kommer det til udtryk i den nærværende case om LA, hvor skattelettelse synes at udgøre en populær mærkesag, men også i andre partier såsom DF, hvor hovedfokus er på udlændingepolitikken som mærkesag. Begge tematikker vækker stor interesse i den danske befolkning. Et tredje eksempel er det unge parti Alternativet, som ikke har noget ideologisk fundament, men i stedet kommunikerer om sin politik ud fra mærkesager, som er formuleret og skabt i politiske laboratorier.

Det andet argument, for LAs repræsentative egenskab som case, findes i kommunikationsstrategien, hvor det typisk er enkeltpersoner, såsom partilederen, der kobles til partiets kommunikation. Som vi vil belyse og drøfte senere, synes LAs kommunikation om fx mærkesagen skattelettelse ofte at blive formidlet og iscenesat af Samuelsen. I andre partier synes der at opstå lignende kommunikationsstrategier, bl.a. når Mette Frederiksen agerer frontperson i stramningerne af Socialdemokratiets udlændingepolitik, hvilket bl.a. kommer til udtryk i kampagnen ”en udlændingepolitik der samler Danmark” (Socialdemokratiet, 2018). I mange år har vi også set, hvordan Pia Kjaersgaard har dannet frontfigur for DF, særligt vedr. partiets primære mærkesag om

stramninger af udlændingepolitikken - en politik som ny synes at være overtaget af den nye formand Dahl.

Ovenstående eksempler giver et indblik i casens potentiale som typisk case. Omvendt kan LAs kommunikation også karakteriseres som en ekstrem case (extreme case), fordi man betragte den som usædvanlig, fordi den adskiller sig fra andre lignende tilfælde (Seawright og Gerring, 2008:301). I nedenstående har vi fremhævet nogle modargumenter til casens repræsentative styrker.

Første modargument omhandler definitionen af populære mærkesager. Hvornår bliver noget en populær mærkesag og kan man sidestille kommunikationen om skat med DFs kommunikation om udlændingepolitik? Med hjælp af Laclaus teoriapparat er vi ganske vist godt klædt på til at forstå, hvordan begge sager muligvis har et bredt tilhængersegment. Mere kompliceret bliver det dog, når vi ser på deres ideologiske tilknytning. Med et ”ekstrem case perspektiv” kan man måske hævde, at LA i højere grad knytter sin politik an til en liberal ideologi, hvor DF i højere grad kobler sin politik til nye populære samfundstendenser, hvilket i højere grad går i spænd med den populismeforståelse, som Laclau opererer med.

Det andet modargument omhandler partiledernes rolle i den strategiske kommunikation. Hvordan kan vi vurdere, hvilken betydning Samuelson har for formidlingen af skattelettelser i forhold til Frederiksen eller Dahls kommunikation formidling af udlændingepolitikken? En reel sammenligning forudsætter fx, at vi undersøger andelen af udsagn fra partiformanden frem for andre partimedlemmer i avisartikler. Afhandlingen frholder sig dog fra dette, hvorfor eksemplerne om partiformandens kommunikation kun kan foretages på et forholdsvis overfladisk plan.

Ovenstående refleksion om LA som typisk case er yderst interessant og relevant for specialet i forhold til at vurdere, hvorvidt afhandlingen udgør en repræsentativ case og dermed kan sige noget generelt og mere overordnet om tendenser i den politiske kommunikation og eventuelle populistiske tendenser. Som illustreret, finder vi således mange eksempler på, at casen er repræsentativ. Denne tilkendegivelse foretages dog under visse forbehold, da vi må holde os for øje, at casen samtidig kan iagttages som en ekstrem case, hvilket begrænser opgavens generaliseringsevner.



### 2.4.3 Empiriens muligheder og begrænsninger

Afhandlingens analyse baserer sig på udtalelser fra LA medlemmer igennem et stort segment af forskellige aviser, tidsskrifter og ugeblade i perioden fra partiets tilblivelse frem til i dag. Med denne selektion har vi undladt at indlemme andre kommunikationsformer såsom selvproducerede kvalitative interviews eller andre kommunikationskanaler såsom udtalelser i folketinget, tv-udsendelser m.m. Selektionen af den valgte empiri har naturligvis konsekvenser for udformningen af analysen og de konklusioner, som heraf kan drages. I løbet af dette afsnit vil vi kort klargøre nogle af de empiriske selektionsvilkår, som konditionerer afhandlingens analyse og analytiske fund, hvor vi yderligere belyser og diskuterer den udvalgte empiris muligheder og begrænsninger med henblik på at afdække LAs populistiske kommunikation.

Med afsæt i ovenstående, må vi først og fremmest forholde os til, hvilke konsekvenser omfanget af den udvalgte empiri synes at medføre i forhold til analysen. Ifølge Foucault spiller omfanget af litteratur en væsentlig rolle i analysearbejdet. Foucault forklarer det således: *"One ought to read everything, study everything. In other words, one must have at one's disposal the general archive of a period at a given moment. And archaeology is, in a strict sense, the science of this archive"* (Foucault, 1998:263). I tråd med citatet bygger afhandlingen på forståelsen om at indsamle en omfattende mængde data om LAs kommunikation for at give et dybdegående indblik, som kan fremme et nuanceret og refleksivt fund af dataindsamlingen. Dog tager specialets analyse en afstikker fra Foucaults meget stringente fortolkning, da ikke alle udtalelser i den pågældende periode og fra samtlige kommunikationskanaler, hvorigennem LA har kommunikeret om sin politik, er inddraget. Selektionen er primært foretaget ud fra erkendelsen om, at vi hverken har den fornødne tid eller ressourcer til at indlemme alt tænkeligt datamateriale. Frem for at indsamle alt tænkeligt datamateriale, har vi derfor fokuseret på at indhente en begrænset kvalitativ mængde, som viser en tilstrækkelig diskursiv i et stort uddrag af forskellige avisartikler.

Valget af avisartikler synes netop at udgøre en interessant og relevant selektion, fordi de udgør et væsentligt bindeled og kommunikationskanal mellem politikerne og folket. Det skyldes både at en stor andel af befolkningen fortsat abonnerer på aviser i bladform, men også den udbredte tilgang på nettet, som har styrket avisernes tilgængelighed hos befolkningen. Det er netop denne kommunikation med befolkningen, som er helt central for afhandlingen og forståelsen af, hvordan LA synes at være populistisk.

Stiller vi skarpt på de udvalgte citater, er de først og fremmest selekteret ud fra den præmis, at de indeholder udtalelser fra et partimedlem i LA. Det skyldes, at analysen udelukkende fokuserer på, hvordan LA kommunikerer om sit eget parti og sin egen politik, frem for andre partimedlemmer, eksperter osv., som evt. har en bestemt opfattelse af partiets kommunikation.

Skellet mellem udvalgte ”kommunikatører” synes således forholdsvist naturligt at drage, hvorimod valget af de bestemte interviews med LA politikere, som analysen baserer sig på, kræver en nøjere gennemgang. I den sammenhæng har vi først og fremmest søgt efter tendenser i kommunikationen, dvs. udtalelser og anvendelser af bestemte ord, som bliver anvendt hyppigere end andre i de udvalgte perioder. Fx forekommer kommunikationen om begrebet såsom skattelettelse og dets betydning hyppigt i partiets kommunikation i den udvalgte periode. Et andet eksempel er begrebet ”liberal”, som ligeledes har en høj frekvens i LAs kommunikation. I tråd med problematikken om casestudieforskerens rolle og dennes evne til at forblive neutral, som blev fremhævet tidligere, synes den især at have relevans i forhold til den udvalgte empiri. Anvender man et kritisk blik på vores analyse, kunne spørgsmålet fx lyde, om vi blot leder efter bestemte beskrivelser af begreber, som kan bekræfte en mulig tese om, at LAs kommunikation er populistisk. Som nævnt tidligere, er dette en problematik, som vi løbende vil forholde os til bl.a. ved at drøfte begrebernes forklaringskraft og konstant udfordre de overbevisninger, som specialet er udsprunget af.

Den kritiske refleksion af empirien omhandler også antal LA politikere, som indgår i analysen. Kaster man et blik på de anvendte citater i analysen, er der en klar overvægt af citater fra partiets formand, Samuelsen. Årsagen til dette skyldes i særdelehed, at han synes at have den mest synlige rolle i den offentlige kommunikation. På den vis kan det være brugbart netop at anvende citater med Samuelsen, da hans udtalelser synes at nå ud til befolkningen, og han udgør dermed et bredt repræsentationsscope for partiets kommunikation til befolkningen. Selvom denne tilgang synes plausibel, er det væsentligt at pointere, at analysen kunne have udfoldet sig på anden vis, hvis vi havde inddraget flere citater med andre LA politikere.

### 3. Historisk overblik

#### 3.1 Introduktion

Dette afsnit vil udelukkende være en redegørende og kronologisk gennemgang af Liberal Alliances historie frem til i dag og har altså ikke noget analytisk formål. De enkelte delafsnit vil være opdelt efter navneskifte for partiet, skelsættende ændringer eller ændringer i parlamentarisk situation. Derfor vil de enkelte afsnit nødvendigvis ikke være direkte overførbare til senere analyse. Afsnittet har til formål at være et opslagsværk, så der er et tydeligt overblik over LAs historie og koncis redegørelse af vigtige begivenheder.

#### 3.2 Stiftelsen af Ny Alliance (Maj 2007 - foråret 2008)

D. 7. maj 2007 stiftede udbryderne fra De Radikale, folketingsmedlem Naser Khader og europaparlamentarikeren Anders Samuelsen, sammen med den forhenværende konservative europaparlamentariker Gitte Seeberg, Ny Alliance (NA). Partiet har endnu ikke noget partiprogram, men hæfter sig primært ved, at det ønsker et opgør med blokpolitikken og DFs indflydelse (Politiken, 2008a).

Da partiet blot er én dag gammelt runder det 5000 medlemmer, og meningsmålinger indikerer, at 11 procent af danskerne sandsynligvis vil stemme på partiet ved det kommende folketingsvalg (Politiken, 2008a). D. 10. maj 2007 runder partiet 8000 betalende medlemmer, og en ny meningsmåling fra Catinét viser, at partiet står til at få 17 mandater ved næste folketingsvalg (Berlingske, 2009). I den efterfølgende tid er der flere lokal- og landspolitikere og prominente erhvervsfolk, som melder sig ind i NA.

D. 30 august 2007, 116 dage efter partiets opstart, offentliggøres partiprogrammet. Udover opgøret med blokpolitikken og DFs store indflydelse i dansk politik er der formuleret nogle konkrete politiske hensigtserklæringer såsom lavere skat, dyrere bilkørsel, højere udviklingsbistand, lukning af asylcentre, afskaffelse af EUs landbrugsstøttes og støtte til Tyrkiets indlemmelse i EU, obligatorisk solenergi i nye huse, lavere moms på sunde fødevarer samt højere afgifter på cigaretter og spiritus (Information 2007a). Khader afviser en officiel prioritering af ovennævnte temaer, men tildeler dog asylopolitikken en central plads i partiprogrammet (Information, 2007a).

I oktober 2007 udskriver Anders Fogh Rasmussen valg. Under valgkampen er NA involveret i flere omdiskuterede sager. Bl.a. forslår Lars Kolind, at skatten på Fyn skal sænkes til 40 procent som et eksperiment, og Khader har efterfølgende, til et valgmøde i Kalundborg, svært ved at forklare partiets skattepolitik (Berlingske, 2009). I samme periode udkommer SE og Hør med historien om, at Khader får lavet sort arbejde. I en optaget telefonsamtale giver Khader sin mening om chefredaktørens, Henrik Qvortrup, til kende: ”Du er et svin, svin, svin” (Journalisten, 2007). Lydfilen havner senere på Ekstra Bladets hjemmeside (Journalisten, 2007).

Ved valget i november 2007 går det langt fra, som meningsmålinger har spået under partiets opstart. Partiet får 2,8 procent af stemmerne, hvilket rækker til fem mandater som besættes af Naser Khader, Anders Samuelsen, Gitte Seeberg, Malou Aamund og Jørgen Poulsen. Det er ikke nok til at rokke ved VKO-flertallet.

I december 2007 har NA sammen med opposition flertal om en asylaftale, som skal forbedre asylansøgernes vilkår i Danmark. På trods af dette vælger NA d. 23. december at lave en anden asylaftale med DF og regeringen, som ikke imødekommer de krav om lempelser, som NA tidligere havde krævet (DR, 2008a). I samme periode viser meningsmålinger, at partiet nu står til 1,3 procent af stemmerne, hvilket er under spærregrænsen.

### **3.3 Navneskift – Liberal Alliance (foråret 2008 - folketingsvalget i september 2011)**

Fra foråret 2008 udnævnes Samuelsen til partiets politiske ordfører. Han gør det klart, at NA er et liberalt parti, som ligger til højre for midten i dansk politik (BT, 2008). På trods af partiets nye profil fortsætter faldet i meningsmålingerne, og i juni 2008 er partiet nede på 0,2 procent af stemmerne (DR, 2008b).

I sommeren 2008 står Samuelsen og Khader tilbage som de eneste to folketingsmedlemmer i NA. Seeberg og Aamund forlod partiet tidligere på året, mens Poulsen noget tid senere bliver ekskluderet fra folketingsgruppen, fordi han adskillige gange har udtalt sig i strid med partiets nye liberale kurs samt partiets europapolitik- og udlændingepolitikken (Politiken, 2008b).

I juli 2008 melder Saxo Bank milliardæren, Lars Seier Christensen, sig ind i NA. Christensen har tidligere givet økonomisk støtte til partiet og stiller nu flere penge til rådighed. Under partiets

sommermøde i august 2008 fremlægger Christensen overfor bestyrelsen en stribe nye forslag, som skal cementere partiets liberale kurs. På skatteområdet foreslår Christensen bl.a. at top- og mellemskatten afskaffes, mens selvskabsskatten reduceres (Information, 2008b).

D. 28 august 2008 præsenterer Khader og Samuelsen et nyt partiprogram (principprogram), hvor NA skifter navn til Liberal Alliance (LA). Her fastslår Samuelsen endnu engang partiets liberale kurs. I januar 2009, blot et halvt år efter, trækker Khader sig fra projektet. Han udtaler bl.a.: *"Jeg er ikke liberalist. Jeg er liberal. Jeg er socialliberal"* (Altinget, 2016a).

Kort tid efter udkommer Christoffer Guldbrandsens dokumentar "Dagbog fra midten", som følger NA tidligere valgperiode i 2007. Samuelsen skriver senere i sin bog fra 2013, "Comeback Kid", at han efter dokumentarens offentliggørelse er tæt på at opgive sin politiske karriere pga. af sin fremtoning i dokumentaren.: *"Jeg fremstod som en Mefisto, der bestemt hverken var værdig eller egnet til at lede et politisk parti"* (DR, 2013)

Frem til sommeren 2009 repræsenteres LA i folketinget af Samuelsen og Villum Christensen, og i juni 2009 melder den forhenværende Radikale Venstre politiker, Simon Emil Ammitzbøll, sig ind i LA efter at have droppet sit partiprojektet "Borgerligt Centrum".

Meningsmålingerne ligger fortsat under to procent frem til efteråret 2009 (Altinget, 2016a), men i løbet af vinteren 2009 og starten af 2010 giver meningsmålinger fornyet liv til partiet. En meningsmåling fra "YouGov Zapera" viser, at partiet, for første gang i flere år, står til at få mere end to procent af stemmerne og dermed klarer sig over spærregrænsen (Altinget, 2016a).

I et pressemøde d. 23. september 2010 præsenterer Samuelsen de nye spidskandidater frem til folketingsvalget i september 2011. Nogle af de overraskende kandidater er den tidligere elitekuglestøder Joachim B. Olsen, plejehjemslederen Thyra Frank, samt de forhenværende folketingskandidater for SF og De Radikale, Merete Riisager og Mette Bock (Altinget, 2016a).

Efter valget d. 15 september er der endelig valgsucces. LA løber med fem procent af stemmerne, hvilket giver partiet ni mandater i folketinget. De besættes af Samuelsen, Leif Mikkelsen, Ole Birk Olesen, Ammitzbøll, Villumsen, Frank, Riisager, Bock og Olsen.

### 3.4 LA - oppositionsparti (Efteråret 2011 - foråret 2014)

I den efterfølgende tid fortsætter LA med at være aktiv i den økonomiske debat. Det gælder ikke mindst Olsen, som nyder mærkbar medieomtale vedr. temaer såsom overførselsindkomst, fattigdom, rettigheder og pligter. Han skriver bl.a. på sin facebook-profil i oktober 2011: *"Hvis der er mennesker, der ikke har råd til at holde jul, så er det selvforskyldt"* (Altinget, 2016a). I november 2011 er han endvidere engageret i den omdiskuterede sag om fattig-Carina, hvor Olsen stiller spørgsmålstejn ved kontanthjælpsloftet og definitionen af fattigdomsgrænsen (Information, 2016b).

Under sommergruppemødet på Vejlegården i begyndelsen af august 2012, viser partiet nye takter indenfor udlændingepolitikken. Ammitzbøll, som imidlertid er tiltrådt rollen som integrationsordfører, foreslår, at personer som begår en strafbar handling, og som har opholdstilladelse i Danmark, skal udvises (Information, 2012).

I slutningen af august 2012 offentliggøres en ny analyse, som indikerer, at LA er populært blandt unge vælgere. Her overgås partiet kun af Venstre og Enhedslisten (Altinget, 2012). Det er navnlig unge mænd, som stemmer på partiet. Analysen viser dog også, at LA ligger omkring spærregrænsen blandt vælgere, som er over 55 år (Altinget, 2012).

LA skifter endvidere politisk kurs indenfor europapolitikken. I november 2013 peger en opgørelse, udarbejdet af Folketinget, på, at LA stiller sig mest kritisk overfor Danmarks EU-politik. Ifølge partiets EU-ordfører, Mette Bock, skal EU begrænse sig til konkrete mål om at skabe fred, frihed og frihandel (Altinget, 2013a).

### 3.5 LA – støtteparti (Foråret 2014 - oktober 2016)

I foråret 2014 viser meningsmålinger et klart flertal til blå blok, hvor rollen som støtteparti sammen med DF stilles i udsigt for LA (Altinget, 2014a). Om et muligt samarbejde med DF udtaler Samuelsen: *"Det er ret enkelt, vi kommer til at lægge stemmer til nogle ting, som vi ikke bryder os om, men til gengæld får vi betaling på vores fire mærkesager"* (Altinget, 2014a).

Ved valget i juni 2015 fortsætter LA sin fremgang, og med 265.129 danske stemmer bliver paritet det femtestørste i folketetinget og går fra ni til 13 mandater. Samtidig rykker Samuelsen ind på top 10-

listen over de kandidater, som har fået flest personlige stemmer (Altinget, 2016a). Den nye situation betyder, at Regeringen er afhængig af LA som støtteparti for at skaffe sig flertal i Folketinget.

I november 2015 er LA med i aftalen om finansloven for 2016, hvor LA har forhandlet sig frem til en sænkelse af den øverste del af registreringsafgiften på biler fra 180 til 150 procent. LA fejrer denne sejr i stor stil. Samuelsen kalder det ”den største dag i partiets historie” (Altinget, 2016a).

I den kommende tid kører Samuelsen hårdt på for at opnå topskattelettelser på minimum fem procent, og i flere udtalelser stiller han krav til ændringer i topskatten, hvis partiet fortsat skal bakke op om regeringsgrundlaget. Disse krav skærpes under partiets sommergruppemøde i sommeren 2016, hvor Samuelsen postulerer, at topskattelettelser er et ultimatum – ellers vil han aktivt vælte Regeringen (Altinget 2016a).

### **3.6 LA - Regeringsparti (November 2016 - december 2017)**

Statsministeren går ikke videre med initiativet om skattelettelser, men inviterer derimod, i november 2016, LA og de Konservative ind i regeringssamarbejdet. LA får tildelt seks ministerposter. I VLAKs nye regeringsgrundlag bliver det skrevet ind, at regeringen har *ambitionen* om, at færre skal betale topskat (Berlingske, 2017b).

I marts 2017 lukker Uber i Danmark. Det sker som en konsekvens af en ny taxalov, som komplicerer vilkårene for Uber-chauffører. Regeringen forsøger at holde liv i Uber ved foreslå nogle særændringer i taxilovgivningen. Processen er anført af LAs transportminister Olesen, men trods dette lykkes det ikke at samle et flertal for ændringerne (Netavisen Pio, 2017). Sagen bliver betragtet som et nederlag for LA (Netavisen Pio, 2017).

LAs specifikke krav om topskattelettelser omformuleres i sommeren 2017, hvor Samuelsen foreslår, at regeringen ikke længere skal rette fokus på topskattelettelser men derimod på en overordnet plan, som skal give historisk lave skattelettelser (Berlingske 2017a).

I juni 2017 viser en ny meningsmåling foretaget af Norstat, at LA går signifikant tilbage i vælgeropbakning. Partiet står nu til 4,6 procent af stemmerne (Altinget, 2017a). I samme periode offentliggøres en popularitetsmåling over ministrene i regeringen, som samlet set giver

bundkarakterer til LAs ministre (AVISENDK, 2017b). Ifølge eksperter skyldes LAs tilbagegang, at partiet ikke har formået at skaffe de fornødne resultater i regeringssamarbejdet (Altinget, 2017a; AVISENDK, 2017b)

I slutningen af 2017 tager regeringen og DF fat på finanslovsforhandlingerne for finansloven 2018. LAs top melder hurtigt ud, at partiet kun underskriver aftalen før jul, hvis den indeholder en skattereform (DR, 2017a). DF modsætter sig skattereformen, og den udebliver i første omgang. Trods dette stemmer LA for finanslovsaftalen før jul. Samuelsen forholder sig fortrøstningsfuldt og hæfter sig ved, at regeringen vil sænke skatten og, at der venter skattelettelser i det nye år (Altinget, 2017b).

### **3.7 LA – et regeringsparti i politisk stormvejr (fra januar 2018)**

Statsministeren offentliggør i starten af januar 2018, at regeringen har opgivet ambitionen om en stor skattereform. Som plaster på såret, når Regeringen og DF frem til en lille skattereform, som giver den almindelige LO-modtager en årlig besparelse på 2100 kr. (AVISENDK, 2018a).

Kritikken hagler ned over LA og Samuelsens håndtering af forhandlingerne, og uroligheden spreder sig i baglandet, hvor en lang række lokalformænd opfordrer partitoppen til at trække stikket til regeringen (Altinget, 2018; TV2, 2018; DR, 2018a). Efter et krisemøde med partiets hovedbestyrelse i Nyborg melder Samuelsen ud, at LA fortsætter i regering - målet er at skabe flere liberale resultater (DR, 2018b).

I en meningsmåling fra YouGov februar 2018 går LA yderligere tilbage, og står nu til 4,2 procent af stemmerne (AVISENDK, 2018a). Samtidig opnår Samuelsen en personlig popularitetsscorer på 2,17 procent. Det gør ham til den mest upopulære partileder i Folketinget igennem historien (AVISENDK, 2018a).

Ovenpå de nedadgående meningsmålinger hæfter Ammitzbøll sig, i april 2018 ved, at partiet må arbejde for andet end skattelettelser (Information, 2018a). Denne antagelse deles af kulturministeren, Bock, og erhvervsmanden, Kolind. Kolind forklarer nærmere: *"Det betyder ikke, at vi ikke skal snakke om skattelettelser. Men hvis vi skal have en bredere tilslutning, skal vores udgangspunkt sættes i en bredere sammenhæng"* (Information, 2018a).



## 4. Analysedel 1 – Diskurser i LA

### 4.1 Introduktion

Dette afsnit har til formål at fremanalysere de bærende diskurser i LAs historie frem til i dag. Afsnittet foretager en kortlægning af de diskurser, nodalpunkter, tomme betegnere, ækvivalensskæder og, i relevante tilfælde, differens, som iagttages i LAs kommunikation. Citaterne, som indgår i analysen, er nøje udvalgte fra et bredt repræsentationsscope for at belyse en gennemgående tendens og pointe.

Der er fundet otte bærende diskurser i LA i perioden fra NAs dannelse frem til foråret 2018. De er baseret på iøjnefaldende tendenser og åbenlyse kommunikative diskursbrud, der skaber kontingens og mulighedsrum for, at en ny diskurs opstår. Analysen vil være overvejende kronologisk, men der tages forbehold for, at der i enkelte delafsnit ikke forekommer 100 % kronologisk, da strukturen om betegnere i diskursen har været fokuspunktet.

### 4.2 Ny Alliance - et opgør med blokpolitikken (2007-2008)

D. 7.5. 2007 præsenterer Khader, Seeberg og Samuelsen det nystiftede parti NA til et pressemøde på Christiansborg. Her forklarer Khader bl.a., at de tre politikere har stiftet NA for at gøre op med blokpolitikken i dansk politik: *"Vi danner i dag et nyt parti, som hedder Ny Alliance. Det hedder det fordi, det er det, vi gerne vil skabe. En ny alliance imellem de politiske blokke"* (Jyllands-Posten, 2007b). Nogle måneder senere, i en artikel fra fyens.dk, hæfter Khader sig fortsat ved, at NA er et opgør med blokpolitikken: *"Ny Alliance er et midterparti, som er garant for, at der ikke føres blokpolitik, og at intet parti har vetoet"* (fyens.dk, 2007). Distanceringen fra blokpolitikken kan dermed ses som selve udgangspunktet for dannelsen af NA, da det i partiets spæde start er den største fokusering. Ud fra ovenstående artikulation fremtræder samtidig nodalpunktet "midterparti" som hovedbetegneren i diskursen om opgøret med blokpolitikken.

I starten af NAs levetid, udtaler Khader om partiets politiske standpunkt, at:

*"Fra dag et har vi haft nogle grundlæggende principper, som man skal være på bølgelængde med. Vi er socialliberale, og socialkonservative, så jeg regner ikke med, at der hverken er rene socialister, eller ultraliberale, der melder sig. Folk er klar over, at vi er et midterparti." I forlængelse og som en åbning til forskellige holdninger udtaler han: "Generelt skal man følge partilinjen, men så længe man er enige i fundamentet, skal der være plads til forskellighed. Det er der inden for alle partier". (Information, 2007a)*

I diskursen om opgøret med blokpolitikken er det tydeligt, ud fra ovenstående citat, at der tegnes en forskel til socialister og ultraliberale, som dermed kommer til at stå udenfor NAs opgør. Qua denne udtalelse definerer NA sig selv som et midterparti. Det at være et midterparti bliver derfor også stillet ækvivalent med diskursen om ”opgøret med blokpolitikken”. Udtryk som socialliberal og socialkonservativ kommer i spil i ækvivalenskæden og danner evidens for en vis tomhed i begrebet omkring ”midterparti”. Det skyldes først og fremmest, at der ikke i NAs kommunikation bliver tilført yderligere mening til begreberne. Ovenstående citat giver et indblik i diskursen, som synes gennemgående i alt deres kommunikation omkring netop artikulationen som midterparti. For at kunne placere sig et sted midt i mellem bliver opgøret med blokpolitikken betegneren, som kan rumme ækvivalenskæden om det socialliberale og socialkonservative. Det bliver dermed mange forskellige betegnelser der stilles ækvivalent med opgøret med blokpolitikken, som symboliserer kernen i det politiske hos NA.

Ydermere bliver der til nodalpunktet ”midterparti” også tilført et begreb om individualisme til ækvivalenskæden. Forud for eksekveringen af et partiprogram, udtaler Khader i forbindelse med et spørgsmål omkring at gå ud over partilinen:

*”Jo, men vi vil gerne give plads til mere individuel udfoldelse, så længe det ikke går ud over helheden. Vi skal finde en midterposition. Vores debatoplæg til medlemmerne er med vilje meget åbne, for det er ikke politiske udspil, men en opfordring til diskussion. Når det udmunder i reelle udspil, vil man også kunne se forskel fra os og andre partier”.*  
(information, 2007a)

Ud fra ovenstående fremgår det, at der bliver lagt vægt på individuel udfoldelse som en forudsætning for at finde en ”midterposition”. Begrebet individualisme bliver også en del af definitionen som midterparti, da Khader udtaler, at der skal individuel udfoldelse til for at finde en midterposition. I forlængelse udtales at kommende oplæg vil være meget åbne og snarere en opfordring til diskussion frem for reelt politisk udspil. Der bliver lagt vægt på det enkelte menneske og dets lyst til diskussion, forinden partiet har et decideret partiprogram. Dermed bliver der artikulert plads til holdninger på tværs af linjen i NA som et politisk krav i ækvivalenskæden.

NA sammenlignes i høj grad med De Radikale, og kritikken lyder primært på, at det er svært at få øje på forskellen på de to, og at NA blot er en ”blå” udgave af sit gamle parti. Som et forsvar til kritikken

udtaler Khader: *"Det accepterer jeg ikke. Vi vil virkelig kunne arbejde til begge sider. Og nogle syntes, at vi var enormt røde, da vi foreslog at nedlægge asylcentrene,"* (Information, 2007a) Khader udtrykker således, at NA under ingen omstændigheder er en "blå" udgave af sig selv (red: tidligere Radikale Venstre). Uddybende bliver der understreget, at der jo også er nogle der synes de er enormt "røde". Denne dans mellem den røde og blå blok, som bliver den dominerende artikulation, er en interessant måde at manifestere "opgøret med blokpolitikken" på.

Meningsudfyldningen, omkring hvad det vil sige at være et midterparti, bliver endvidere udfordret, da NA bliver spurgt til hvilken statsminister partiet vil pege på. Artikulationen som midterparti lader således, til en hvis grad, "at få en kulør": *"Vi er et borgerligt midterparti, og i udgangspunktet vil vi pege på en borgerlig statsminister. Men vedkommende skal ikke tage os for givet. Hvis Fogh spørger, om vi vil være med, hvis han fortsætter med den førte politik med DF, er svaret nej. Og hvis vi peger inden et valg, tager man os for givet."* (Information, 2017a) Da NA bliver spurgt til, i hvilken retning de vil pege, inddrager partiet begrebet "borgerligt" og kæder det sammen med nodalpunktet "midterparti". Her ses det tydeligt, hvordan begreber, som i udgangspunktet er forskellige, tildeles en fælles mening i forhold til nodalpunktet. Dog vil de alligevel ikke endegyldigt kalde sig et borgerligt parti, da det artikuleres, at det er "i udgangspunktet", og der er en ultimativ forudsætning for tilblivelsen af at være et borgerligt midterparti.

Citatet illustrerer også en klargørelse af, hvordan NAs opgør med blokpolitikken står i et antagonistisk forhold til DF, da det i udgangspunktet er noget, der truer NAs diskurs om opgøret med blokpolitikken. Desuden står DF på den konstitutive yderside af diskursen, da det artikuleres som et ultimativt krav, at DF ikke skal være en del af den førte politik.

Foregående citater udleder således en antagonistisk forskel til DF, hvor NA insisterer på kun at være "et borgerligt midterparti", såfremt den borgerlige førte politik med DF ikke fortsættes. Det antagonistiske forhold til DF udgør således en hjørnesteen for den overordnede diskurs i meningsdannelsen om NA og opgøret med blokpolitikken. Det eksemplificeres ligeledes i følgende citat, hvor Khader, forud for valget i november 2007, bliver spurgt til en mulig parlamentarisk situation med både NA og DF i regering, hvortil han svarer: *"DF har vanskeliggjort processen med at få tolkene til Danmark og bremset for forbedring for asylbørnene. Vi vil under ingen omstændigheder arbejde sammen med dem på disse områder. Det er fortsat vores mål at tage monopollet på den førte politik fra DF"* (Information, 2007a). Her tydeliggøres det endnu engang, at

opgøret med blokpolitikken er den bærende diskurs for NA. Dog skal det brede samarbejde ikke tages så vidt, at det skal inkludere DF. Dermed står DF udenfor ækvivalenskæden hos NA, og kan altså ikke sidestilles med nodalpunktet midterparti og diskursen om opgør med blokpolitikken. Derfor må de stå udenfor. Dette er altså et udgangspunkt for meningstilblivelsen for selve partiets politik.

NAs kommunikation viser dermed, at der på nuværende tidspunkt er visse elementer, som ikke kan kædes sammen med NAs stræben efter at være midterpartiet – nemlig DF. Den antagonistisk artikulation om DF fortsætter forud for valget i november 2007, hvor Khader uddyber, at:

*”Jeg ser stadig islamismen og radikaliseringen af unge muslimer som samfundets største udfordring. Når det gælder DF, mener jeg, de er kommet over på hel række områder, og deres indflydelse skal minimeres. Ny Alliance kan ikke leve med de forhold, man byder asylansøgere, men samtidig erkender jeg, at DF har medvirket til at få styr på den ukontrollable indvandring før 2001. Antallet, der kommer til landet, spiller en rolle for integrationen, så vi vil ikke skruer udviklingen tilbage til før 2001.”* (Information, 2007a)

I citatet er det artikulationen om DFs håndtering af asylansøgere samt ønsket om en udlændingepolitik uden DFs indflydelse, som atter sætter en forskel til DF i diskursen.

Det er dog ikke blot DF, som NA synes at sætte en antagonistisk forskel til i sin artikulation, men også SF og De radikale. Det fremgår af bl.a. i følgende citat, hvor Samuelson kommenterer på, hvorfor NA ikke ubetinget vil pege på Fogh ved et kommende folketingsvalg: *”Ja, for så ville vi komme i den situation, som SF og De Radikale er kommet i- at lægge sig ned på politiske mærkesager, allerede inden valget er overstået”* (Jyllands-Posten, 2007a). Det bliver her ækvivalent for NA i blokpolitikken at stå fast på politiske mærkesager, som adskiller sig fra SF og De Radikale, der kompromitterer egne mærkesager.

I tråd med tidligere citater, er ovenstående citat samtidig en manifestation af at være et ”midterparti”, da NA fastholder ikke at pege endegyldigt på en specifik blok.

I tiden efter valget kommer, hvor NA som bekendt kommer i folketinget, begynder artikulationen om nodalpunktet ”midterparti” at inkludere nye betegnere. Det kommer fx til udtryk i følgende, hvor Gitte Seeberg udtaler:

*”Hvis ikke Ny Alliance var blevet skabt, havde vi ikke haft en statsminister, som siger, at vi skal have brede forlig om både det ene og det andet og det nye regeringsgrundlag*

*havde ikke set ud, som det gør. Det er ene og alene, fordi man har registreret, at vælgerne er trætte af blokpolitik. På den måde har vi allerede haft indflydelse, og nu har vi jo i den kommende valgperiode mulighed for at bevise, at vi kan formidle et bredt samarbejde i Folketinget. Og så skal vi gøre det klart for vælgerne, hvilken politik Ny Alliance står for.” (AVISENDK, 2007)*

De brede forlig bliver hermed også en betegnelse for NAs nodalpunkt om ”midterpartiet”, da det bliver en værdi, som tillægges partiets diskurs. Som bekendt munder det kort tid efter ud i en asyлтаale med den borgerlige regering, som fører til Seebergs exit, da partiets meningstilblivelse dannede grundlag for en kamp mod DF. Da dette ikke blev tilfældet, udtaler hun: *”Samarbejdet med Dansk Folkeparti er blevet for meget. Nok er nok”* (Berlingske, 2007b).

Dette efterlader altså NA uden Seeberg med en drøm om at være socialliberale, socialkonservative samt et borgerligt midterparti. Politiken har strittet i mange retninger, lige fra en noget uklar asyłpolitik, til et skattestop og topskattelettelser. Dermed udfolder sig et diskursbrud, hvor NA bliver til LA, hvorfra næste del af analysen vil tage sit afsæt.

#### 4.2.1 Opsummering

NA bliver dannet på et diskursivt grundlag, der indkapsles af et opgør med blokpolitikken og en erklæring om, at danskerne føler sig politisk hjemløse. Det bliver altså det ultimative nodalpunkt i denne indledende periode for partiet.

Betegnerne for opgøret med blokpolitikken og NA stikker i mange retninger og omfatter alt fra socialliberalisme, socialkonservative og det at være et borgerligt midterparti. Det bliver funderet på et grundlag om at kunne arbejde til begge sider. Derfor kan opgøret med blokpolitikken som nodalpunkt også forekomme som en tom betegnelse, da det synes at kunne indramme en hvilken som helst betegnelse i dens ækvivalenskæde, så længe det er under opgøret med de klassiske partier og parlamentariske grundlag. Til tider forekommer kommunikationen dog paradoks, da NA alligevel må bekende kulør, når partiet bliver spurgt til regeringsgrundlag og hvilken statsminister, der peges på op til et valg. Samtidig er der en differenslogik til stede overfor DF, hvor NA ved flere lejligheder udtrykker, at DF indflydelse er kammet over, og NA ikke ønsker et samarbejde med dem. Derfor er der skabt en konstitutiv yderside til DF. Derudover betegnes midterparti hos NA også under ”brede forlig”, som munder ud i, at partiet står uden nogen klar retning.

### 4.3 Nyt navn- ny diskurs (2008-2011)

Som beskrevet tidligere får NA ikke den flyvende start ind i folketinget, de havde håbet på. Uenigheder om politisk retning og den evige stræben efter midten lykkes ikke. Vi er i 2008, og nu skal NA ikke længere være midterpartiet, socialliberale eller socialkonservative og stå for en diskurs om opgøret med blokpolitikken. Reduceret til Khader og Samuelsen beslutter partiet at skifte navn og kurs. Det sker i sommeren 2008 - NA bliver til LA. Den nye diskurs er opstået, og Samuelsen slår fast, at Danmark mangler et kerneliberalt projekt.

Kort tid efter det nye navneskift og partiprogram, udtaler Samuelsen: *”Det er helt klart det mest tydelige liberale partiprogram, som noget parti i Danmark har. Det er vel kun et, nemlig Venstre, der vil påstå, de kan konkurrere med os, men de vil blive sat af som de andre 100-meter løbere i den olympiske finale”* (Information, 2008a). Her manifesterer Samuelsen det nye parti, som det mest liberale parti i Danmark, og henviser overlegent til 100-meter løberen Usain Bolt. Der er en ny diskurs i Liberal Alliance, og den er netop liberal og konkurrencepræget. Dermed bliver den bærende diskurs for den kommende analyse ”liberalisme”. I forhold til ovenstående citat må man konkludere, at LA strategisk bevæger sig direkte, og meget konkret, væk fra midten. Venstres politik bliver sat lig med tidligere liberale diskurser, men nu præsenterer LA det mest tydelige liberale partiprogram i Danmark. Qua ovenstående citat indgår LAs nye diskurs om liberalisme også som en betegnelse for konkurrence, som er repræsentativ for partiets liberale nodalpunkt. Udover dette ser vi i følgende, hvordan LA folder diskursen om liberalisme ud, så den kommer til at indeholde en bredere vifte af begreber i ækvivalenskæden, end vi så det i ”opgøret med blokpolitikken” hos NA.

I LAs diskurs om liberalisme indgår også begreber om friheden, og friheden for det enkelte menneske, som ses i følgende citat: *”Vi husker hele tiden på, at staten skal være til for det enkelte menneske, og vores udgangspunkt er, at vi er født som frie mennesker, og vi skal have så gode muligheder som overhovedet muligt for at udnytte de evner, vi er født med”* (Information, 2008a). Her artikuleres individualismen, og hvorledes staten skal være til for det enkelte menneske, ind i LAs nye bærende diskurs om liberalisme. Der lægges tryk på en fortælling om, at vi alle er født som lige og frie mennesker og derfor skal have bedst mulige forudsætninger for at udnytte vores evner. Ydermere bliver det et mål og betegnelse i sig selv i den nye diskurs, at det enkelte menneske bør udnytte de evner, man er født med. Dermed bliver det skelsættende for den nye liberale diskurs, at LA betegner frihed for den enkelte, og dermed manifesterer LA sig som det enkelte menneskes forkæmper.

Nodalpunktet fremstår som en specifik og frihedssøgende metadiskurs om liberalisme, hvor det enkelte menneske bliver sat i fokus. På den vis tager artikulationen afstand til NA.

I forlængelse udtaler Samuelsen om stiftelsen af LA, at: *”Vi har renset de ting ud, som strittede i alle retninger. Nu tydeliggør vi, at vi er Danmarks liberale parti. Det har været en lang og ubehagelig periode at komme igennem. Det er ikke kun andre, der har grint ad os, det har vi undervejs også selv gjort, selv om vi også har grædt over situationen.”* (Information, 2008a). Endnu engang udpensles den nye diskurs i LA, hvor det primært er grundet manglen på en klar diskurs i NA, at LA nu tydeliggør liberalismen. En udrensning af ting, der stritter i alle retninger og en tydeliggørelse af at være liberale, er endog en klar politisk udmelding, men foreløbigt uden tydelige betegnere. Desuden er ovenstående citat i ligeså høj grad en afstandstagen til det tidligere parti NA, som det er en klargøring af den nye politiske diskurs. Det skyldes, at der bliver lagt vægt på, hvordan partiet har begrædt situationen og tydeliggjort, at NAs politik (som strittede i alle retninger) var grinagtigt for alle parter. Dermed efterlades et rum, hvor der er mulighed for en ny politisk dagsorden, hvor Samuelsen og LA vil indramme og hegemonisere, hvad det vil sige at være liberal.

Partiet kommer også med et ønske om at være samlingsstedet for alle liberale: *”Vi skal være klare i spyttet og være samlingsstedet for liberale. Uanset om man så vil kalde sig liberal, superliberal, liberalist eller socialliberal. Vi bliver det eneste reelt liberale parti.”* (Kristeligt Dagblad, 2008) Med dette citat fra Samuelsen breder ækvivalenskæden ud for LA. Alle veje og retninger af liberalisme skal kunne betegnes indenfor den nye diskurs. Sågar et af fundamentene for NA, nemlig kernen at være socialliberal, vil LA også kunne rumme i ækvivalenskæden. Dermed tegner der sig et billede af, at LAs nye diskurs om liberalisme fungerer som en tom betegner. Dette skyldes, at det indledningsvis fremanalysedes, at ækvivalenskæden omkring det at være liberal synes meget lang og dermed kunne rumme nærmest uendeligt mange betegnere. Det er dog også en terminologi, der drager forskellen omkring ækvivalenskæden, og alt hvad den ikke er, da Samuelsen i ovenstående udtaler, at LA bliver det eneste reelt liberale parti. Dermed står alle andre borgerlige eller liberale partier i Folketinget i differens til LAs nodalpunkt om liberalisme.

Liberalismen rummer en bred ækvivalenskæde, der baseres på et ”behov” i befolkningen. Samuelsen fortæller i 2015 til en vækstkonference om historien bag LA. Da det i udgangspunktet handler om stiftelsen af partiet, er det i høj grad relevant for lige netop dette afsnit. Samuelsen udtaler: *”Vi lavede en markedsanalyse, præcis som Lego eller andre vil gøre. Vi skal ikke vælges, fordi vi er sødere eller*



*pænere. Vi skal vælges, fordi vi står for noget, der ikke er der længere*” (Landbrugsavisen, 2015). Citatet danner et fundament for baggrunden for partiet. Det, at partiet har dannet deres liberale politik og ideologi på baggrund af en markedsanalyse, siger meget om den nye politiske diskurs. Ligeledes dannes der ækvivalens ved, at partiets liberale politik står for noget, som ikke er der længere.

I forlængelse vælger LA at ramme deres politik og politiske diskurs ind i fire mærkesager, som danner grundlag for LA. Samuelsen udtaler om de fire mærkesager: *”Vi valgte lavere skat, mere vækst, mindre offentlig sektor og mere frihed. Og så valgte vi, at vi ikke ville tale om andet. Vi ville ikke tale om omskæring eller om Afghanistan, for så ville vi ikke komme nogen steder.”* (Landbrugsavisen, 2015) Dette skaber fundamentet for, hvad diskursen og det betegnede ”liberalisme” vil sige for LA og giver et klart billede af, hvordan partiet søger at udfylde mening.

Der begynder at tegne sig en klarere politisk diskurs med stadig relativt bredt omfavnende betegnere. Dette analyseres på baggrund af, at der foreløbigt ikke bliver fyldt mere i de fire mærkesager for partiet. Den lavere skat er naturligvis konkret, men det interessante er blot, at skattelettelserne bliver sat lig med nodalpunktet liberalisme, og dermed også bliver stillet ækvivalente med de tre andre begreber. Ligeledes bliver de fire mærkesager stillet different med den førte liberalisme i nogen andre partier, og der kan, qua de to foregående citater, fremanalyses, at LAs markedsanalyse hævder, at de fire mærkesager, som diskursen står på, er ækvivalente med at være liberal, hvilket tegner forskellen fra andre liberale eller borgerlige partier i Danmark.

Afslutningsvis omkring grundlaget for partiet udtaler Samuelsen fra samme konference, at: *”Vores bidrag til dansk politik skulle være at skabe den forandring og den stemme, man ikke kan komme udenom. Sådan er det i dag, vi er den liberale stemme, som man ikke kan komme udenom”* (Landbrugsavisen, 2015). Hermed slås det fast, at LA, omkring sin liberale diskurs, er Danmarks eneste rigtige liberale stemme. Diskursen omkring liberalisme bliver altså stillet ækvivalent med at stemme LA. Skattelettelser, vækst, mindre offentlig sektor og mere frihed bliver det, som i LAs diskurs definerer partiet og definerer deres overordnede diskurs i kølvandet på bruddet med NA. LA vil vise en ny vej, og det er den liberale diskurs. Foruden de fire kernområder, som, hvis analyserede selvstændigt, kan indeholde en lang ækvivalenskæde, er det opsigtsvækkende, hvordan partiet dannes på baggrund af en markedsanalyse, som ellers mere hører erhvervslivet til. Som en del af ækvivalenskæden i nodalpunktet omkring liberalisme benytter partiet betegnelsen ”markedsanalyse” og giver det et politisk udtryk. Dermed bliver det sat sammen med LA som det liberale, man ikke kan



komme uden om, og det, at være liberal, bliver ligeledes kædet sammen med noget merkantilt og i høj grad markedsorienteret. Det giver et billede af en politik, der dannes på baggrund af, hvad der lige er plads til, frem for en kerneideologisk politik.

For at uddybe LAs fire kerneværdier mest muligt, vil de følgende citater inddrage frihedsbegrebet, den mindre offentlige sektor og den lavere skat. Samuelsen udtaler i en artikel i Information, at: *"Mennesket kommer før systemet. Vi er Danmarks liberale parti- Venstre er det de facto ikke. De har ikke leveret noget i syv år"* (Information, 2008b). I citatet fremgår det, at friheden i diskursen er en distancering til systemet og skal sætte mennesket i fokus. Frihedsbegrebet, som er et fundament i LAs nuværende diskurs, bliver altså stillet ækvivalent med, at mennesket ikke skal være underlagt systemet. Systemet bliver dermed den konstitutive yderside. Frihed mobiliseres af en mindre offentlig sektor og en større valgfrihed til det enkelte menneske. Ligeledes ser vi igen kampen mellem LA og Venstre, som kommer til at stå i differens til LAs nye diskurs. Ifølge LA fremgår Venstre ud fra ovenstående som eneste konkurrent til pladsen som Danmarks liberale parti.

I forlængelse udtaler Samuelsen: *"Og der bliver mindre og mindre frisind i Danmark. Men vi står for det modsatte", siger han og taler om de bedste dele af det kulturradikale: 'Det antiautoritære. Opgøret med de konservative dyder, og mennesket der blev sluppet fri'*. (Information, 2008b). Her uddybes betegnelsen frihed, samt det antiautoritære, som en bærende del af LAs diskurs. Ydermere opstår der en differentiering fra de klassiske konservative dyder. Ud fra de sidste to citater kan LA altså både differentiere deres egen liberale diskurs fra Venstres og de Konservatives. Ligeledes kommer den bærende diskurs i den danske politik også til at stå i differens til LAs om liberalisme, da LA udtaler, at der, generelt set, bliver færre frihedsgrader og frisind i Danmark. Deraf udledes nok den tydeligste markør for LAs politiske diskurs i denne periode, som også vil blive uddybet og fastholdt i flere af LAs genealogiske diskurser, nemlig et krav om skattelettelse, som naturligvis varieres over tid, men aldrig forsvinder fra den politiske dagsorden.

I en udtalelse omkring netop dette, understreger Samuelsen: *"så siger nogle uha, det ultraliberalt og så videre. Glistrup sagde nul procent. Vi siger 40. Der er langt, før det bliver ultraliberalt"* (Information, 2008b). Her tydeliggøres det, som tidligere nævnt også, at LA er andet end bare ultraliberale og dermed kan fanges ind i alle liberale diskurser. Kommunikativt bliver kravet om de 40 procent bagatelliseret under tidligere yderligt radikale meldinger. Dermed kan LA forblive i sin betegnede diskurs om at være det eneste "rigtige" liberale parti i Danmark og samtidig have en lang ækvivalenskæde af betegnere til netop diskursen. I forlængelse udtales det:

*”Jeg er overbevist om, at maks. 40 procent i skat, to års dagpengeperiode og en begrænset adgang til efterløn- det ønsker Mogens Lykketoft og Marianne Jelved dybt inde i deres hjerter. Men man tør ikke længere. Stilstandspartierne driver dansk politik sammen med frykten for at blive angrebet for at være asocial. Det forhindrer os i at blive rigere.” (Information, 2008b)*

I samme interview åbnes der op for yderligere betegnere af liberalisme, foruden skattelettelser. Der kommer krav om en kortere dagpengeperiode og en mere begrænset efterløn, alt sammen som en del af muliggørelsen af skattelettelser, så danskerne kan blive mere frie og rige. LA betegner sig selv som et progressivt parti ved at drage en forskel fra ”stilstandspartierne” og artikulerer, at de andre i virkeligheden ønsker det samme som LA, men ikke tør. Dette efterlader LA i en diskurs, der ønsker at hegemonisere LA som progressivt, med et ønske om velstand og frihed til Danmark og en klar markering omkring, at LA er Danmarks eneste liberale parti. Dermed er diskursen tydeliggjort, og NA er nu for alvor blevet til LA.

#### 4.3.1 Opsummering

NA er blevet til LA. En liberal diskurs har overtaget og synes at være printet overalt på det nye parti som det store nodalpunkt. Det er slået fast, at Danmark mangler et kerneliberalt projekt. Den nye diskurs med nodalpunktet liberalisme synes omgivet af ækvivalenskæder, der henviser til konkurrencesport og erhvervslivet, samt frihed og individualisme.

Liberalismen forekommer som en mere eller mindre tom betegnere, da betegneren er ophøjet til at inkludere en nærmest uendelig række af betegnere i diskursen. Frihed og mulighed for at udnytte vores evner er det, som betegner diskursen. Diskursen omfatter desuden alle former for liberalisme og betegnes som både socialliberalisme, superliberalisme, ultraliberalisme eller bare liberalismen. Alle retninger af liberalisme skal altså kunne inkluderes i det nystiftede LA. Distancering til de andre borgerlige partier er også et kerneprojekt, da det, der betegner LAs liberalisme, ikke må være det samme som de andres. LA skal vælges, fordi der ikke længere er et rigtigt liberalt parti. Dette uddybes yderligere ud fra artikulationen om, at LA har baseret deres partidannelse på baggrund af en markedsundersøgelse. Dermed betegner LA deres liberale diskurs ud fra en virksomhedslogik, som er bærende for partiet.

#### 4.4 Diskurs om sedimenteringen af Liberal Alliance (2011-2014)

Ovenstående efterlader LA med vind i sejlene og en tydelig sedimentering af, at LA er Danmarks liberale parti. Som tidligere nævnt går partiet til valg i 2011 og finder sit stadfæste i dansk politik. Paritet får ni mandater ved folketinget og træder ind som oppositionsparti med nye holdninger og nye profiler. Derfor vil følgende afsnit udpensle en ny politisk diskurs for LA som oppositionsparti, som stadig vil være indrammet og omkranset i nodalpunktet liberalisme. Vi vil i følgende klargøre, hvordan LA, i sin reartikulerede nye diskurs, danner rammen om liberalisme igennem nye betegnelser, der kan indfange den politiske dagsorden i partiets nye rolle som oppositionsparti.

Som udgangspunkt er LA paradoksalt nok det eneste danske folketingsparti, der går til valg i 2011 uden konkrete valgløfter. Ammitzbøll, som er blevet en fremtrædende figur i partiet, udtaler til TV2 nyhederne omkring valgløfter, at: *"Vi mener det samme før, under og efter valget. Hvad vi vil, kan læserne læse i 2020-planen"* (TV2, 2011).

I forlængelse udtaler Anders Samuelson også omkring ikke at ville afgive valgløfter at: *"Hvis vi får lov til at tale om politik, politik og politik, økonomi, økonomi og økonomi frem mod valget, så lykkes det os også at skaffe 8 mandater"* (Politiken, 2011). Her henvises til ikke at ville afgive for mange valgløfter og et forsøg på at isolere dansk politik til Danmarks økonomiske udfordringer og ikke mindst, hvordan de bedst kan overkommes. 2020-planen er en reformplan med kun otte overskuelige punkter. Dermed melder LA altså kulør i den liberalistiske diskurs og kommer nærmere, hvad de rent faktisk står for, foruden selvfølgelig blot at være "Danmarks liberale parti". I korte træk udgør den:

- Maks 40 % skattelettelse
- Halvering af selskabsskat til 12,5 %
- Reducere erhvervsstøtte med 10 mia. kr.
- 40.000 færre offentligt ansatte indenfor 10 år
- Besparelse på 15 mia. i kommunerne gennem udlicitering
- Spare 2,5 mia. på sundhedsudgifter igennem brugerbetaling
- Spar 1 mia. på dagpenge
- Stop af tilgang til efterløn og forhøje pensionsalder

Kilde: Politiken, 2011



Ovenstående viser, at LAs liberalisme har fået nye og mere konkrete betegnere. Hermed får vi, for første gang i partiets historie, en udmelding om, præcis hvad liberalismen indebærer for LA, med fokus på reformpolitik og økonomi. Flere af punkterne er allerede kendte mærkesager, men med dette artikuleres deres liberale politik mere overskueligt end blot et overordnet fokus på skattelettelser. Den nye reformplan viser, hvilke ambitioner LA har men uden at komme med løfter.

Da Samuelsen bliver udfordret på, at reformplanen ikke har den fjerneste mulighed for at blive gennemført, er hans modsvar: *"Vi kan ikke love, at vi får alting gennemført. Men vi kan love, at vi trækker i den rigtige retning."* (Politiken, 2011) Kritikken går på, at reformplanen, og dermed LAs synspunkter, er for langt fra andre politiske partiers. Dog bliver reformplanen bakket op af forskergruppen DREAM, som understøtter den med beregninger på et stort løft i væksten indenfor de næste 10 år. Til det udtaler Samuelsen: *"Det er ganske imponerende. Vi taler om den mest autoritative gennemregning, man overhovedet kan få i Danmark."* (Politiken, 2011a) Samuelsen slår her fast, at LA med deres politik kan noget andet end de andre partier. Den nye liberale diskurs bliver betegnet som imponerende, og vækstløfterne betegnes som de mest autoritative gennemregninger tilgængelige.

I forbindelse med LAs nye og styrkede rolle i Folketinget udtaler Samuelsen:

*"For nogle år siden var der brug for os som det borgerlige Danmarks lille redningsbåd. Som dem, der kunne sikre, at der var et sted at søge tilflugt- når de andre svigtede. Nu- og i fremtiden- er der brug for os som det borgerlige Danmarks isbryder. Som dem, der rusker op i de etablerede dogmer. Som dem, der viser nye veje- der hvor de andre ikke tør gå."* (Altinget, 2013b)

Her ser vi igen, at det, at stemme på LA, bliver ækvivalent med et opgør mod en "ikke hidtil rigtig borgerlig løsning" i Danmark. Desuden tydeliggøres det, at LA har fået en ny liberal diskurs. LA er gået fra at være "Danmarks lille liberale redningsbåd" til at være "det borgerlige Danmarks isbryder". Dermed artikulere LA selv en ny diskurs- og position i det politiske landskab, hvor diskursen fremstår som en større magtposition, der kan sedimentere, hvor det borgerlige Danmark er på vej hen. Det gøres i første omgang med nodalpunktet omkring, hvad liberalismen indebærer og med klarere betegnere for, hvad det borgerlige Danmark bør være, og hvad liberalisme er.

LAs liberale diskurs begynder at tage hånd om artikulationer og betegnere, der går ud over skattelettelser og selve mobiliseringen af at være liberal. Nu går LA i deres liberale diskurs ind på

områder som udlændingepolitik, EU-politik, kontanthjælp, og den offentlige sektor, som alle kommer til at agere betegnere, som skal omkranse nodalpunktet om liberalisme. LAs nye rolle manifesteres igennem Samuelsens tale til landsmødet, halvandet år efter valget i 2011:

*"For i det halvandet år, der er gået siden valget- er det Liberal Alliance, der har ført an i de store principielle diskussioner: Mens andre har isoleret sig i en teknokrat verden- hvor de forsøger at pille ved små tandhjul i det store samfundsmaskineri- har Liberal alliance interesseret sig for de vigtige spørgsmål- om forsørgersamfund- om europæisk integration- om Big Mother regulering." (Altinget, 2013b)*

Ovenstående er på mange måder bemærkelsesværdigt. For det første sedimenteres LAs nye diskurs gennem artikulationer om at føre an og lede de vigtige diskussioner. Desuden skabes en differens til en teknokratisk verden, hvor LA betegnes som et parti med drivkraft og med mod til at flytte på de helt vigtige spørgsmål såsom integration, forsørgersamfundet og Big Mother-regulering. Ved Big Mother regulering henvises til statens indblanding i den private persons frihed, hvor frihed igen er en kernebetegner for LAs diskurs om liberalisme. Endnu engang tydeliggøres det, at LA inkluderer andet end bare skattelettelser og frihed i nodalpunktet.

Følgende omhandler LAs kommunikation om EU-politikken i den liberale diskurs. Tidligere har EU været et politisk område, som LA ikke har forholdt sig så meget til, det forholder sig dog anderledes på nuværende tidspunkt, hvor Mette Bock udtaler, at:

*"Vi er et ungt parti, og vi er blevet mere klar over, hvad vi synes, EU skal fokusere på. Derfor er det også blevet mere klart, hvor det er, vi skal forholde os kritisk,"... "Vi har et ønske om en helt anden udvikling i EU end den, som vi ofte bliver præsenteret for i Europaudvalget. Vores afsæt er, at EU skal besinde sig på det oprindelige grundlag om at skabe fred, frihed og frihandel. Alt det som ligger uden for, det mener vi, at EU skal afholde sig fra at beskæftige sig med" (Altinget, 2013a)*

Det første, der betegner LA i det EU-politiske, er endnu engang frihedsbegrebet og en kerneliberal tankegang om frihandel, som EU er bygget på. Der bliver ligeledes skabt en forskel mod alt, hvad det ikke indbefatter. Det er en ny retning for LA, denne gang udtalt igennem Mette Bock, der for første gang rigtigt melder kulør i EU-debatten. LAs liberale tankegang omfatter nu også et bredere perspektiv foruden ideen om, at Danmarks liberalisme omkranses af frihed i 2020-planen. Dermed breder deres kerneideologi sig ud, og ækvivalenskæden, centreret om liberalismen, tydeliggøres. Det er dog ikke, som tidligere, en "uendelig" ækvivalenskæde, men i højere grad en hvor der bliver sat

grænser for, hvad liberalisme kan være i LAs politiske diskurs og i EU-politikken i højere grad, hvad den ikke kan være. LA, og den liberale diskurs, betegnes nu som EU-skeptisk.

Samuelson udtaler, i en noget EU-politisk kovending, at: *“Jeg ser, at der i europapolitikken på den borgerlige side er tre linjer. Der dem, der siger ja til det hele inklusiv en bankunion. Så er der en protektionistisk skeptisk linje med Dansk Folkeparti. Og så er der vores- hvor vi siger nej til bankunion og protektionisme”* (Berlingske, 2014b.) Det tydeliggøres endnu engang, hvordan LA vil skabe en differens fra resten af de borgerlige partier ved på den ene side at tage afstand fra protektionismen og på den anden side også sige nej til bankunionen. Det bliver ikke udpenslet eller tydeliggjort, præcis hvad LA betegner i det EU politiske. Det er mere en sedimentering, hvad de andre ikke er. Dermed opstår regulariteten indenfor spredningen, som kan kendetegnes som LAs liberale diskurs indenfor det EU politiske.

I forlængelse af den politiske strategi udtaleler Samuelson, at: *“Det, vi kan se ud fra vores målinger, er, at der er mange borgerlige vælgere, der ikke ønsker en bankunion, men som heller ikke ønsker, at vi træder helt ud af et samarbejde. Og det er der, hvor vi lægger os nu”* (Berlingske, 2014b). Samuelson udtaler implicit omkring den nye EU politik, at den rulles ud på baggrund af folkets ønske. Den liberale EU-politik indbefatter, at LA er med i den, men ikke bankunionen. Det understreges, at EU-politikken skabes rekursivt og på baggrund af befolkningens ønske om, hvad diskursen bør være, hvilket kan ses som et opgør med klassisk ideologipolitik.

Udover det Europapolitiske område, er LA også begyndt at melde klart ud på flygtningeområdet. Vi ser igen en tydelig distancering fra det tidligere NA, som kendetegner en særdeles lempelig udlændingepolitik. LA er gået en anden vej. Samuelson gør det meget tydeligt: *“Vi siger ja tak til folk, der vil bidrage, og nej tak til folk, der ikke vil bidrage. Vi skal sørge for, at der ikke kommer folk hertil, som ligger samfundet til last”* (BT, 2012) En klar udtalelse der sedimenterer en betegnelse af den nye liberale diskurs i LA. I LAs nodalpunkt om liberalisme indgår det altså, at alle skal bidrage til samfundet og ikke omvendt. Særligt når det kommer til indvandrere, synes det altafgørende, at man ikke må lægge samfundet til last. Artikulationen og betegneren er tydelig, hvis du vil og kan bidrage, må du være i Danmark. Dermed indgår en betegnelse om, hvad indvandrerpolitik vil sige for LAs nuværende liberale diskurs, som tager en tydelig drejning fra tidligere udtalelser fra foregående nedslag i historien. LA kommunikerer i en klarere diskursiv kommunikation end tidligere, hvor

liberalismebegrebet er mere sedimenteret i form af flere betegnere. Uddybende udtaler Ammitzbøll, om at smide kriminelle udlændige ud kort tid efter udnævnelse til integrationsordfører, at:

*”Udgangspunktet er enhver straffelovsovertrædelse, hvis der er tale om folk på midlertidig opholdstilladelse. En midlertidig opholdstilladelse er noget, man får, når man lige er kommet til landet, og du ikke kan vise, at du er interesseret i at overholde landets love, så er det vigtigt at sende et signal om, at det kan vi ikke acceptere.”* (BT, 2012)

Endnu engang ser vi, hvordan LAs strategiske kommunikation får flere og mere åbenlyse betegnere, hvor det tydeliggøres, at der, i LAs liberale diskurs, kun er plads til folk der vil bidrage. Det er relativt nyt og bemærkelsesværdig, at partiet bevæger sig ind på udlændingeområdet med klare udmeldinger, og det indikerer, at stadig flere politiske dagsordener forsøges betegnet i diskursen end hidtil set.

Ydermere synes formidlingen af diskursen nu at omfavne flere LA-politikere i forhold til tidligere, hvor Samuelsen i høj grad stod for at formidle den politiske diskurs og det bærende nodalpunkt ”liberalisme”. Dermed forekommer diskursen også bredere repræsenteret i partiet, da det kan rumme artikulationer fra mere end blot partilederen.

Den hårde tone vedr. udlændinge kommer også til udtryk i en udmelding fra Samuelsen, hvor han foreslår totalt stop for flygtninge fra Syrien i denne omgang og udtaler, at: *”Billedligt talt skal de vendes rundt i lufthavnen, ind i et fly og ned i en flygtningelejr i nærheden af, hvor de kom fra.”* (Jyllands-Posten, 2014) Artikulationen er langt fra det, som NA og det tidlige LA blev bygget på, og viser hvordan nodalpunktet liberalisme har en helt ny betegnere, som omfatter en radikal udlændinge- og flygtningepolitik, som nærmest er ækvivalent med den, vi kender fra DF.

Vi har ud fra ovenstående erfaret, at LA har manifesteret sig som et parti med klare holdninger og betegnere for liberalisme. De har meldt klart ud i forhold til EU, udlændinge- og flygtninge, kontanthjælp og dagpenge, og vi ser desuden flere politikere betegne partiets retning og diskurs.

Hvis man skal ramme partiet ind, er der dog stadig en rød tråd igennem partiets diskurs, nemlig frihed og skattelettelser. Foruden det analyserede ynder partiet stadig at betegne sig som Danmarks eneste liberale parti.

*”Liberalisme virker. Det er ikke suspekt at være liberal. Om end mange ynder at fremstille det sådan. Liberalisme bekymrer sig faktisk om de undertrykte- den bekymrer sig om alles frihed- om alles mulighed. Selv om man vil skyde os det modsatte i skoene. Frihed er det eneste gode, som der bliver mere af- når det bliver delt.”* (Altinget, 2013b)



Udtalelsen kommer oven på en kritik omkring, at LAs politik vil skabe øget ulighed. LAs tese er derimod at ulighed skaber lighed. LA ser ulighed som et redskab til at få flyttet mennesker fra overførselsindkomst over i arbejde. Dermed proklameres større frihed som den tydeligste betegnelse for LAs diskurs og fremstår som sedimenteringen af ækvivalenskæden. Det hele munder stadig ud i partiets ultimative tilbagevenden til ultimative krav om skattelettelse. *”Nogle partier siger: velfærd eller skattelettelse. I liberal alliance er vi langt mere ambitiøse. Vi siger: Velfærd gennem skattelettelse!”* (Altinget, 2013b)

#### 4.4.1 Opsummering

LA er nu sedimenteret som Danmarks liberale parti og har styrket sin position efter valget. Der har dog været et tydeligt diskursbrud efter LA træder til som oppositionsparti efter valget med hele 7 mandater. Diskursen er stadig omkranset af nodalpunktet ”liberalisme”, men det synes have været et diskursbrud, hvor betegnelsen har fået en ny og mere partikulær mening for partiet.

Særligt er partiets 2020-plan bemærkelsesværdig, da dens punkter betegner den politiske kurs for partiet og udgør betegnelser i ækvivalenskæden for, hvad liberalisme nu er for LA. Dog ynder partiet ikke at afgive valgløfter frem mod det nye valg. Desuden kritiseres partiets nye retning for ikke at være realistisk og realiserbar. LA betegner deres egen politik som ambitiøs, og dermed indgår det også i den nye ækvivalenskæde.

Liberalisme betegnes af LA nu både som EU-Politik, udlændinge- og flygtningepolitik samt retspolitik. Dermed inkluderes flere betegnelser for den liberale diskurs, end vi tidligere har set, og ækvivalenskæden breddes ud og tydeliggøres. Det er til en vis grad en klargørelse, men samtidig ser vi, hvordan partiet får liberalisme til at omfavne et bredt virvar af politiske felter og betegnelser, som skaber et paradoks i forhold til konkretiseringen af partiets diskurs. Partiet inddrager også den betegnelse, som viser sig bærende for diskursen op i tiden; nemlig skattelettelse.

#### 4.5 Diskurs om liberalisme (2014-2015)

I 2014 viser meningsmålinger og prognoser, at LA bliver en vigtig brik i et sandsynligt blå flertal under det kommende valg, og partiet begynder at udtale sig om sin rolle i et potentielt nyt politisk landskab:



*"En iværksættervirksomhed er ofte meget aggressiv i sin kommunikation i starten, og det gav meget omtale, da vi skrev, at Lars Løkke var en socialdemokrat, og at Konservative selv var skyld i deres krise. Men nu er vi blevet en mere moden virksomhed. Vi er kommet op på tømmerflåden, og så behøver vi ikke længere positionere os så hårdt over for de andre partier" (TV2, 2014)*

I tråd med de forrige diskurser bærer LAs kommunikation i denne periode præg af en diskurs om liberalisme. Det kommer bl.a. til udtryk i artikulationen i ovenstående, hvor Samuelsen i tråd med tidligere citater kommunikerer om LA som en virksomhed. Artikulationen adskiller sig dog fra tidligere, da Samuelsen i citatet fremhæver LA som en "moden virksomhed", der nu har fået indflydelse, da den ifølge Samuelsen er "kommet op på tømmerflåden" - LA sidder altså med ved beslutningsbordet. Der opstår således et nyt nodalpunkt for diskursen om liberalisme, som kan kaldes "den modne virksomhed", hvor der artikuleres en erkendelse af, at LA er blevet "en del af systemet". I modsætning til tidligere diskurser viser citatet samtidig, hvordan der knyttes an til nye betegnere i ækvivalenskæden gennem begreber som "magt" og "samarbejde". Samtidig stiller Samuelsen et antagonistisk forhold op imellem LA som moden samarbejdsvillig virksomhed og en hård positionering gennem magt. Dvs. at ækvivalenskæden for LA som moden virksomhed står i modsætning til en hård positionering, og dermed kobler blid positionering til sin iagttagelse af partiet.

Meningsmålingerne fra 2014 viser ikke blot, at LA sandsynligvis får indflydelse på et kommende regeringssamarbejde, men indikerer også, at partiet potentielt har et samarbejde i vente med DF. Om dette samarbejde udtaler Samuelsen: *"DF skal have noget på dets mærkesager, og vi skal have noget på vores"* (Altinget, 2014a). Udover indflydelse og medbestemmelse, som blev koblet i forrige citat, tilføres her også et forhandlingselement til ækvivalenskæden igennem artikulationen "noget for noget". Således kan Samuelsens kommunikation iagttages som en artikulation af den moderne virksomhed, som konditioneres ud fra betegnere som forhandlingsparat og kompromissøgende, hvis partiet skal opnå resultater indenfor dets mærkesager. I tråd med tidligere diskurser viser citatet, at partiets mærkesager (lavere skat, vækst, større frihed og en mere effektiv offentlig sektor) også udgør led i ækvivalenskæden om den modne virksomhed.

Ovenstående citat er således interessant, fordi LA i sin kommunikation i diskursen om liberalisme ikke længere stiller et tydeligt antagonistisk forhold op til DF. Derimod foretages det antagonistiske skel dér, hvor det står i modsætning til partiets modne virksomhed med dets liberale og økonomiske politik, som navnlig kommer til udtryk i de fire mærkesager.

Samarbejdet med DF synes dog ikke at være helt gnidningsfrit op til valget i 2015, da DF netop søger indflydelse med en økonomisk politik, som adskiller sig signifikant fra LA. Et at de områder, hvor DF og LA er særligt uenige, omhandler den økonomiske vækst, hvor LA ønsker at skære i den offentlige sektor, mens DF vil hæve det offentlige forbrug (Altinget, 2014a).

Samuelson forklarer i følgende citat, hvordan partiet vil stå særligt fast på sine økonomiske mærkesager: *”Det er mere sandsynligt, at Thulesen Dahl kommer til at give sig på den økonomiske politik. Hvis der er brug for mandater, så er det her, at vi skal betales, så enkelt er det (...) Vi skal have minusvækst i den offentlige sektor, og det kommer vi også til at få”* (Samuelson, Altinget, 2014). Det kommer her til udtryk, hvordan LA i sin liberalismediskurs og iagttagelse af den moderne virksomhed udfylder ækvivalenskæden med betegneren ”minusvækst” og samtidig artikulerer et antagonistisk forhold til den offentlige sektor. Derudover synes Samuelson også at opstille et antagonistisk forhold til DFs økonomiske politik i sin artikulation, hvorfor LAs diskurs om Liberalisme står i modsætning til DFs økonomiske politik.

Endelig afslutter Samuelson afslutter citatet med at garantere minusvækst i den offentlige sektor, hvorfor han synes at koble en form for garanti og ultimatum til det liberal-økonomiske led i ækvivalenskæden. Dette kan samtidig ses som et forsøg på at styrke og fastholde diskursen om liberalisme.

Frem til nu har ovenstående citater for denne periode vist, at LAs kommunikation om liberalisme betegnes igennem artikulationen af en moden virksomhed, hvor der stilles ultimative krav til en økonomisk liberal politik, mens der drages en antagonistisk skillelinje til andre økonomisk politiske overbevisninger. Samtidig består den modne virksomhed af en ækvivalenskæde, hvor betegnere om pragmatik og forhandlingsvillighed indenfor andre politikområder, søger at beskrive diskursen. Dette er en tendens som synes at fortsætte i følgende citat af Samuelson:

*”Vi er som udgangspunkt et globalt orienteret parti, som tror på, at vi har brug for stærke udlændinge. Men man kan ikke få alt efter et valg, så Lars Løkke må finde ud af, hvor langt han vil gå på udlændingeområdet (...) Vi skal til gengæld betales på den økonomiske politik og på frihedsdagsordenen. Vi er pragmatiske på nogle felter, men meget kontante på andre”* (Samuelson, Altinget, 2014)

Udlændingeområdet kobles i dette citat til de kompromissøgende aspekter, hvor LA agter at opgive en stor del af sin udlændingepolitik, såfremt partiet får sin økonomi- og frihedspolitik på dagsordenen. På den vis kobles der i ækvivalenskæden om den modne virksomhed fortsat et krav om en liberal

økonomi og større frihed, som synes at udgøre væsentlige elementer i diskursen om liberalisme, mens der samtidig kobles en åben politikforståelse af indvandrerpolitikken.

Følgende citat fra transportministeren Olesen viser endnu et eksempel på, hvordan LA er villig til at opgive visse politikområder til fordel for sin økonomiske politik: *"Hvis vi skal acceptere noget mere toldkontrol ved grænsen for at få Dansk Folkepartis støtte til topskattelettelser, så går vi med på den. Vi synes det er vigtigere, end at der bliver gennemført noget, som mest har symbolsk karakter. Det kan vi sagtens se for os"* (Berlingske, 2014c). Topskattelettelser kobles her til ækvivalensskæden i diskursen om liberalisme. Den sættes over udlændingepolitikken, som nærmest gøres ubetydelig i diskursen, da Olesen "blot" tildeler det en symbolsk betydning.

#### 4.5.1 Opsummering

I perioden fra foråret 2014 frem til valget i sommeren 2015 synes LAs kommunikation at være præget af en diskurs om liberalisme, hvor partiet kommunikerer om sig selv som en moden virksomhed som nodalpunkt for partiet. Til ækvivalensskæden om den modne virksomhed kobles indflydelse og medbestemmelse, som LA vil bruge til at få sine liberalistiske mærkesager igennem. Samtidig kobler LA også en kompromissøgende kommunikation om udlændingeområdet og andre mindre kerneliberalistiske politikområder til ækvivalensskæden.

### 4.6 Diskurs om topskat (2015-2016)

Under folketingsvalget d. 18 juni 2015 får LA som nævnt 13 mandater, og partiet bliver det femtestørste på Christiansborg. Statsminister Løkke Rasmussen danner en ren Venstreregering, men er afhængig af LAs mandater for at skaffe parlamentarisk flertal. I forbindelse med regeringsforhandlingerne udtaler LA Samuelsen: *"Jeg har sagt, at topskatten skal på bordet, og det holder jeg fast i. Det er virkelig vigtigt at få talt om, hvor pengene og væksten kommer fra. Vi kan ikke bare sidde og diskutere, hvordan pengene skal bruges"* (Berlingske, 2015). Vi ser her et skift fra den forrige periode, hvor diskursen i LAs kommunikation omhandlede liberalisme til nu i højere grad at omhandle topskatten. Det kommer fx til udtryk i Samuelsen udtale om, at topskatten skal på bordet.

Op til finanslovsforhandlingerne i efteråret 2015, zoomer LA videre ind på topskatten, da Olsen forklarer, hvilke forbehold LA har vedr. topskattelettelser: *"Det er et krav (red. topskattelettelser).*

*Hvis vi skal lave finanslov med Regeringen, så skal almindelige danskere, som går på arbejde for at forsørge sig selv og deres familie, også opleve, at byrderne på deres skuldre bliver lettet*". (BT, 2015). I forbindelse med diskursen om topskatten synes topskattelettelse altså at udgøre nodalpunktet eller for diskursen. Ækvivalenskæden udfyldes i den forbindelse med begreber såsom "almindelige danskere", som Olesen knytter til topskattelettelse. LA stiller også skattelettelse ækvivalent med ultimative krav, da LA kun agter at stemme for finanslovet, hvis partiet imødekommes med topskattelettelse.

Samuelson bliver endvidere spurgt til, hvorvidt LA agter at støtte regeringen, hvis der ikke kommer topskattelettelse. Hertil svarer han: *"Så bliver det et utroligt kompliceret liv, Regeringen får. For viser man ikke den respekt overfor sit parlamentariske grundlag, så kan man lukke dørene allerede inden, de er blevet åbnet"*. (Berlingske, 2015). LAs kommunikation viser, hvordan ækvivalenskæden for topskattelettelse fyldes med ultimatummer, fordi Samuelson udtaler, at "man kan lukke dørene". Topskattelettelse er dermed ækvivalent med, at der vil komme skattelettelse, hvis regeringen skal bestå.

I et andet interview bliver Samuelson spurgt til, hvad partiet agter at gøre, hvis skattelettelse ikke bliver en realitet, hvortil han svarer:

*"Men det sker. Så det bruger jeg ikke min hjerne på. Jeg var også sikker på, at det skete med registreringsafgiften. Og der er ikke nogen regeringer, der har lyst til at vælte sig selv. Konsekvensen af, at man bringer sig selv i en meget farlig parlamentarisk position, er jo også, at det pludselig kan være overstået. Og jeg tror ikke, at det borgerlige Danmark vil takke regeringen for at vælte sig selv på noget så kerneborgerligt som et opgør med et skattesystem, som forhindrer vækst"* (Politiken, 2015)

Citatet er endnu et eksempel på, hvordan topskattelettelse står som diskursens kerne, hvortil den stilles ækvivalent med ultimative krav, hvis LA fortsat skal bakke op om Venstre-regeringen. Samuelson går endda skridtet videre, da han artikulerer, at det vil ske. På den vis tilføjes der en forudindtaget opfattelse og selvfølgelighed til ækvivalenskæden om skattelettelse.

Derudover viser citatet også, hvordan ækvivalenskæden fyldes med begreber såsom det "borgerlige Danmark" og "kerneborgerligt". Der ligger altså en antagelse i LAs kommunikation om, at det borgerlige Danmark ønsker skattelettelse, og at det er kerneborgerligt at efterspørge

skattelettelser. Sammenholder vi dette med forrige citat fra Olesen, bliver kravet om skattelettelser altså både ækvivalent med almindelige og borgerlige danskere.

I januar 2016 er der fortsat ikke signifikante tegn på en skattereform, som fører til topskattelettelser. Samuelsen bliver i et interview spurgt om, hvorvidt regeringen stadig har i sinde at lancere en skattereform, som partiet har skrevet ind i sit regeringsgrundlag. Hertil svarer Samuelsen:

*”Jeg har talt med ham (Red. finansministeren) for et kvarter – ti minutter siden – og det holder han fast ved. Og så gør jeg ham opmærksom på, at i regeringsgrundlaget står der altså også, at den skattereform skal komme i foråret. Vores løfte til regeringen er selvfølgelig, at holder hånden under regeringen. Hvis den ikke lever op til det, der står i regeringsgrundlaget, så kan vi selvfølgelig heller ikke garantere for regeringens overlevelse” (Politiken, 2016a).*

I citatet fremgår det, hvordan en skattereform til foråret indgår som et led i ækvivalenskæden for at betegne topskattelettelser. Skattereformen bliver en betingelse for, at topskattelettelser kan blive en realitet. Samtidig er ækvivalenskæden præget af krav om opfyldelse af topskattelettelserne, da LA ikke vil garantere sin støtte til regeringen uden topskattelettelser.

Henover sommeren kommer LA endvidere med et forslag om at sænke topskatten for alle danskere, som betaler topstat. Ifølge DF-gruppeformand, Peter Skaarup, vil forslaget skævvride indkomstniveauet, fordi de rigeste vil få de største skattelettelser. Til det svarer LAs skatteordfører Olsen: *”Det er overhovedet ikke noget, der afskrækker os. At holde fast i en topstat på 15 procent for folk med en indkomst på mere end én million kroner er at gøre janteloven til en integreret del af den danske skattelovgivning. Vi skal være større end det i Danmark”* (AVISENDK, 2016). Igen fremgår det, hvordan LA kommunikerer i en diskurs, der omhandler topstat, og Olsen synes at fastholde blikke på topskattelettelser, da han ikke ønsker at fastholde topskatten på 15 procent.

Citatet med Olsen viser desuden, hvordan Olsen tilføjer millionærer til ækvivalenskæden, da topskattelettelser gavner folk, som tjener over én million kroner. Derudover repræsenterer ækvivalenskæden dem og det, som står i modsætning til janteloven, fordi Olsen iagttager, at manglende topskattelettelser giver plads til janteloven i det danske skattesystem.

Under LAs sommermøde i august 2016 er det fortsat topskattelettelser, som er på dagsordenen. Samuelsen fortæller om topskattelettelser: *”Det er fem procent, jeg skal have”. Ellers er der ikke*

nogen Venstre regering længere. Man skal sætte en grænse et sted, og vores røde linje går her (Fyens.dk, 2016). Ækvivalensskæden om topskattelettelser tilføjes her en beskrivelse af fem procent, som står i modsætning til alt andet. Samtidig kobles et ultimatum til ækvivalensskæden, hvor kravet om topskattelettelser bliver ultimativt, hvis regeringen skal bestå. På sommermødet forklarer Samuelsen yderligere om topskattelettelser:

*”Vi har et ønske om at lægge et kompromisforslag frem. Vi foreslår ikke, at man fjerner topskatten fuldstændig, men halverer den, så marginals-katten falder til omkring 50 procent. Det er ret og rimeligt. Ved siden af betaler man stadig moms og afgifter.”* (Fyens.dk, 2016).

Betegnelsen topskattelettelser bliver hermed ækvivalent med en halvering af topskatten, hvilket svarer til 7,5 procent frem for de fem procent, som det fremgik af forrige citat. LA kobler dermed et strammere krav om topskattelettelser til sin ækvivalensskæde. Samtidig stiller LA topskattelettelser ækvivalent med kompromiser, hvor det står i modsætning til kravet om en total afskaffelse af topskattelettelser. Til topskattelettelsen ækvivalensskæde synes endvidere at tilføjes begrebet om ”marginals-katten”, da en sænkelse af topskatten, ifølge Samuelsen, vil medføre en sænkelse af marginals-katten. Derudover kobles moms og afgifter til ækvivalensskæden, da disse skatteformer fortsat skal bestå i takt med topskattelettelser.

I september mødes blå blok til forhandling om regeringens 2025-plan og finansloven for 2017. Som det fremgik tidligere har LA artikulert et krav topskattelettelser på minimum fem procent. I et interview bliver Samuelsen spurgt om LAs intention med forhandlingerne:

*”Vores budskab er, at hvis vi bruger råderummet på 40 milliarder på en fornuftig måde, så kan vi halvere topskatten. Ikke bare fjerne fem procentpoint (...) Vi kan sørge for, at alle danskere selv den lavestlønnede får 13000 til 14000 kroner mere i råderum i 2025. Det er en meget stor velstandsstigning for den enkelte”. Og vi kan også tage fat i registreringsafgiften”* (Berlingske, 2016).

Citatet ligger i forlængelse af det forrige, da ækvivalensskæden for topskattelettelser øges til en halvering af topskatten. Samtidig stilles topskattelettelser ækvivalent med begreberne ”lavestlønnede” og ”velstand”, da LA iagttager en sammenhæng mellem skattelettelser og den store velstand som lavtlønnede vil blive garanteret qua topskattelettelser.

#### 4.6.1 Opsummering

Fra LA bliver støtteparti efter valget 2015 frem til november 2016, synes partiets kommunikation at være præget af en diskurs om topskatten, hvor topskattelettelse udgør centerets kerne i kommunikationen om topskatten. Dermed opstår der et diskursbrud i forhold til forrige periode, hvor LA havde et bredere fokus på liberalisme og den modne virksomhed som betegner.

Ækvivalensskæden for topskattelettelse synes at indkapsle et bredt "repræsentationsscope" i LAs kommunikation. Det omfatter både lavestlønnede, almindelige og velhavende borgere. Derudover indeholder skattelettelse forskellige procentfald, fra 5 procent til 7.5. Endelig omfatter ækvivalensskæden en ultimativ forståelse af skattelettelse, hvor skattelettelse er et krav og står i modsætning til skattelettelse, som ikke realiseres.

#### 4.7 Diskurs om LA som regeringsparti (2016-2017)

I november er der stadig ikke signifikante spor af topskattelettelse i regeringens initiativer, som LA tidligere har efterspurgt. I stedet går LA til regeringsforhandlinger med Venstre på Marienborg d. 21 november. I den forbindelse bliver Samuelsen spurgt til, hvordan LA forholder sig til sit krav om skattelettelse på minimum fem procent, hvortil han responderer:

*"Kravet om fem procent topskattelettelse, det var det krav, vi vekslede en mulig regeringsdannelse med. Da vi ikke kunne få lov til at gå ind i en regering lige efter valget, sagde vi, at så skal vi i hvert fald i regeringsgrundlaget have en markant ting, som er det, vi går efter, hvis vi skal støtte, at en venstre regering skal fortsætte (...) Min forventning er ikke, at der kommer til at stå topskattelettelse på fem procentpoint i et nyt regeringsgrundlag" (Altinget, 2016b)*

Med ovenstående citat drager LA et tydeligt skel i forhold til tidligere. Frem for at fokusere på topskattelettelse, synes der at opstå et brud, hvor partiet i stedet zoomer ind på kommunikationen som regeringsparti i diskursen. Som Samuelsen udtalelser indikerer, står den nye diskurs nærmest i modsætning til kravet om skattelettelse på fem procentpoint, som udgjorde et væsentligt led i forrige diskurs ækvivalensskæde.

I følgende citat forklarer Samuelsen yderligere, hvorfor partiet har opgivet kravet om skattelettelse til fordel for et regeringssamarbejde: *"Det er et bytte, der er så ambitiøst og så godt, at det kan man ikke sige nej til som ansvarlig politiker, hvis det lykkes at blive enig om et ambitiøst, borgerligt grundlag"* (DR, 2016c). Dette eksempel viser også, hvordan der opstår et diskursbrud i LAs



kommunikation. Nu er italesættelsen af skattelettelser byttet ud med kommunikationen om LA som regeringsparti.

Derudover synes der at opstå et nyt nodalpunkt ud fra LAs kommunikation, der omhandler partiet som ”regeringsgrundlag”. Ifølge Samuelsen er regeringsgrundlaget nemlig forudsætningen for, at partiet har ofret sit blik på skattelettelser. I citatet ser vi samtidig, hvordan ord som ”godt”, ”ambitiøst” og ”borgerligt” indgår i ækvivalenskæden med regeringsgrundlaget som nodalpunkt. Det samme gælder for begrebet om ”ansvarlig politiker”, som ligeledes indgår i ækvivalenskæden for beskrivelsen af regeringsgrundlaget.

Samuelsen bliver også spurgt til, hvilke konkrete krav han har til regeringsgrundlaget, hvortil han svarer: *”Vi har en lang række ønsker til, hvordan vi kan gøre det mere ambitiøst, liberalt og borgerligt (...) det er det samlede helhedsbillede vi skal kigge på, når vi forhåbentlig kommer ud med et nyt regeringsgrundlag”* (Information, 2016a). Udover begreberne ”ambitiøst” og ”borgerligt” kobler LA også ”liberalt” og ”helhedsbillede” til ækvivalenskæden om regeringsgrundlaget. Citatet viser således, hvordan LA kommunikerer om regeringsgrundlaget gennem et helhedsbillede, der skal udvise ambitiøse, liberale og borgerlige træk i modsætning til specifikke politikændringer såsom topskattelettelser på fem procent.

I foråret 2017 bliver LAs indenrigs- og økonomiminister Ammitzbøll spurgt om, hvordan han opfatter LAs hidtidige bedrifter i regeringssamarbejdet: *”Jeg synes, at det går rigtig godt. Vi har haft en indkøringsfase, hvor vi lige har skullet lære at være ministre for første gang. Vi har et regeringsgrundlag, der er det mest liberale, som kan laves i Danmark. Og nu glæder vi os til efteråret, hvor vi skal lave finanslov og skatteaftale”* (TV2, 2017). Ammitzbøll kommunikerer positivt om regeringsgrundlaget, og LA tilføjer endnu engang et liberalt begreb til ækvivalenskæden. Samtidig kæder han den kommende finanslov og skatteaftale til ækvivalenskæden for regeringsgrundlaget. Ammitzbøll forklarer endvidere, hvilke initiativer LA konkret har fået vedtaget i regeringsarbejdet:

*”Foreløbigt har vi set en undervisningsminister, der har givet mere frihed til folkeskolen. En kulturminister, der sørger for skattefrihed til OL-deltagere – altså mere princippet om, at dem, der gør en ekstra indsats, skal betale en lavere skat. Vi har en udenrigsminister, der har lanceret en EU-kritisk linje. Og jeg har selv haft fornøjelsen af at gå i gang med afbureaukratisering”* (TV2, 2017).



Citatet viser, hvordan LA kobler mange forskellige begreber til regeringsgrundlagets ækvivalenskæden. Det omfatter begreber såsom ”frihed”, ”skattelettelser”, ”EU-kritik” samt ”afbureaukratisering”. Ammitzbøll erkender dog, at ovennævnte resultater er forholdsvis små og ser frem til at lave flere signifikante tiltag i kommende forhandlinger:

*”Der er mange gode resultater i den mindre ende. Og det er fordi, vi ikke er gået i gang med de store forhandlinger. Vi skal bedømmes på de resultater, vi kan levere, når vi møder vælgerne i 2019, og det gør vi med sindsro. Nu er regeringsdeltagelse ikke et 100 meter-løb, men en maraton. Og hvis man bedømmer et maraton efter hvordan det går de første 100 meter, så tager man fejl” (TV2, 2017).*

Regeringsgrundlaget bliver her stillet ækvivalent med en maraton, som repræsenteres ved de større forhandlinger, som LA på sigt skal igennem frem til valget i 2019. Regeringsgrundlaget stilles samtidig i modsætning til en 100 meter sprint. Ifølge LA kan man ikke blot se på de resultater som hidtil er opnået og derudfra konkludere, hvorvidt LA har succes som regeringsparti. Selvom topskatten ikke synes at udgøre betegneren for diskursen i denne periode, fremstår skattelettelser fortsat som en væsentlig del af diskursen som regeringsparti. Her forklarer Samuelsen bl.a.:

*”Vi ved, at vi er ved at arbejde os frem til at have et rigtig godt råderum. Vi skal bruge så meget som muligt af det på at lette skatten, go det vil jeg arbejde for (...) Når vi kommer frem til valget, så skal man måle os på, om Danmark er blevet mere socialistisk eller mere liberalt, mens vi var i Regering. Blev skattetrykket lavere? Blev skatten på arbejde sat ned? Blev registreringsafgiften sat ned?” (Jyllands-Posten, 2017)*

De forskellige former for skattelettelser, som Samuelsen påpeger, er således med til at determinere, hvordan LA iagttages som regeringsgrundlag. Dvs. at skattelettelser udgør en stor del af ækvivalenskæden for regeringsgrundlaget i diskursen. Derudover kobles der et liberalt begreb til ækvivalenskæden, som står i modsætning til alt andet, som ikke er liberalt. På samme måde kobles alt det, som ikke er socialistisk til ækvivalenskæden og står i modsætning til det socialismen.

#### 4.7.1 Opsummering

Fra LA træder i regeringen i 2016 tyder partiets kommunikation på, at der sker et diskursbrud, hvor topskatten og topskattelettelser ikke længere står i centrum. Derimod synes diskursen at omhandle LA som regeringsparti, hvor nodalpunktet udgør regeringsgrundlaget. De tidligere krav om topskatten er frafaldet, og står nærmest i modsætning til regeringsgrundlagets ækvivalenskæde. Der

sker en dekobling, der kommunikativt maskerer det ultimative krav om skattelettelser gennem nodalpunktet om regeringsgrundlaget. Det gælder dog ikke andre former for skattelettelser, som udgør en del af ækvivalensskæden i regeringsgrundlaget. Derudover er ækvivalensskæden fyldt med begreber som ”ambitiøst”, ”borgerligt”, ”liberalt” og ”helhed”, ”frihed” og ”EU-kritik” som alle bidrager til at beskrive LAs kommunikation som regeringsparti og regeringsgrundlag.

#### 4.8 Diskurs om skattelettelser (2017)

I august 2017 skærper LA atter sin kommunikation om skattelettelser. I et interview om regeringens kommende skatteudspil udtaler Samuelsen: *”Vi erkender, at det er umuligt at overbevise de andre partier om, at det er virkelig effektivt at lette topskatten (...) vi kommer med historisk store forslag til skattelettelser, men de kommer ikke til at inkludere topskat* (Denkorteavis, 2017). Med citat synes LA at italesætte historiske skattelettelser som nodalpunkt i en diskurs om skattelettelser. I ækvivalensskæden om historiske skattelettelser iagttager LA skattelettelser, som ikke inkluderer topskatten, fordi partiet erkender, at en sænkelse af topskatten ikke kan realiseres. Om de historiske skattelettelser forklarer Samuelsen i nedenstående citat, at:

*”Derfor rydder vi topskattespørgsmålet af bordet og så fokuserer vi for eksempel på lettelser i skatten i bunden (...) Hvad kan vi gøre, når der er nogen, der siger, at de gerne vil være med til at lette skatten på biler. Hvad kan vi gøre dér? Hvad kan vi gøre i forhold til afgifter? Så vi tager fadt i en bred palet af skatter, som kan sænkes, og hvor vi kan samle et flertal”* (Denkorteavis, 2017).

LA italesætter i interviewet betegnelsen om de historiske skattelettelser som en ”bred palet af skatter”. De historiske skattelettelser bliver ydermere betegnet igennem en ækvivalensskæde med mange forskellige definitioner af skattelettelser såsom skattelettelser i bunden, skattelettelser på biler og justering af afgifter.

I forbindelse med regeringens officielle pressemeddelelse om udspillet for en skattereform, kommer regeringen endvidere med et forslag om at lette skatten på arbejde, biler og pension. Om forslaget siger økonomi- og indenrigsminister bl.a. Ammitzbøll følgende:

*”Min grundholdning er, at borgerne bør beholde og selv prioritere en langt større del af de penge, de tjener. Jeg er derfor utrolig glad for, at vores udspil øger den økonomiske gevinst for dem, der hver dag tager en tårn på arbejdsmarkedet. Der er ikke bare tale om, at vi blot flytter lidt rundt på nogle skatter. Det er store reelle skattelettelser. Det*

*giver en stor stigning i den private velfærd. Det giver vækst og beskæftigelse. Og det gør Danmark mere rimeligt (Finansministeriet, 2017)*

Ammitzbølls kommunikation centrerer sig ligeledes om historiske skattelettelser som betegner, og han synes at sætte nodalpunktet ækvivalent med en række begreber. For det første kædes skattelettelser sammen med en økonomisk gevinst, da historiske skattelettelser giver større økonomisk frihed. For det andet synes Ammitzbøll at koble ”frihed” til ækvivalensskæden. Friheden kommer til udtryk i den prioritering borgerne selv kan foretage, når de har et større økonomisk råderum. For det tredje beskrives historiske skattelettelserne som ”store og reelle”, hvorved ækvivalensskæden synes at indehold betydningsfulde og signifikante skattelettelser, som står i modsætning til historiske skattelettelser, som er små og ubetydelige. For det fjerde sætter Ammitzbøll en relation mellem skattelettelser og den private velfærd, hvor skattelettelser medfører øget velfærd i den private sektor. Samme paralleller drages også til ”vækst og beskæftigelse”, som skattelettelser stille ækvivalent med. Der sker således en øgning i Danmarks vækst og beskæftigelse i modsætning til et fald. Endelig tilføres ækvivalensskæden begrebet om ”et rimeligt Danmark”. Ifølge Ammitzbøll er Danmark altså fair, hvis der bliver givet historiske skattelettelser i modsætning til at være unfair.

I regeringens udspil om 2025 planen vil regeringen hæve pensionsalderen med et halvt år. LA har dog foreslået, at pensionsalderen hæves med et år. I september 2017 bliver Samuelsen i et interview spurgt til, hvorfor partiet har foreslået dette, hvortil Samuelsen svarer:

*”Vi kan se, at tingene løber fra os, og derfor vil vi fremrykke implementeringen af den højere pensionsalder. Helt ærligt, så er det uproblematisk. Især hvis man supplerer med vores skattepolitik, hvor alle, der er i arbejde, får en meget lettelse i skatten hvert eneste år. (...) Når du får en skattelettelse, kan du bruge pengene her og nu, eller du kan spare dem op. I løbet af tre til fire år kan man i princippet lægge så mange penge til side, så man kan gå fra et år før. Men bare for dine egne penge” (AVISENDK, 2017).*

Historiske skattelettelser sættes bl.a. ækvivalent med alle som arbejder i modsætning til dem som ikke er i arbejde. Alle, der arbejder, vil således nyde gavn af skattelettelser. Til ækvivalensskæden tilføjes også øget frihed til folk, som er i arbejde, fordi de selv kan vælge, hvordan de bruger sine penge. Endelig kobles skattelettelser til et forhøjet økonomisk råderum og varierende pensionsalder, fordi lønmodtagere vil have tilstrækkelig nok med penge til at vælge sin egen pensionsalder. For som det ser ud i dag, mener Samuelsen ikke, at lønmodtagere har tilstrækkelig mulighed til at spare op til pensionen: *”Det har de jo ikke en chance for i dag, fordi de er så hårdt beskattede og betaler af på*

*kreditforeningslån og alt muligt andet. De er jo pisket ind i hamsterhjulet (AVISENDK, 2017)*” Samuelsen synes her at drage parallel mellem hårdt beskattede lønmodtagere og skat, som står i modsætning til skattelettelser. Historiske skattelettelser er dermed ækvivalent med det, som ikke er hårdt beskattet. Samtidig står ækvivalenskæde i modsætning til dem, som er pisket ind i hamsterhjulet. Dvs. at skattelettelser er ækvivalent med de lønmodtagere, som ikke ønsker at arbejde under urimelige forhold.

I samme interview bliver Samuelsen desuden spurgt ind til, hvorvidt de historiske skattelettelser udskydes, hvis regeringen kun lander en mindre finanslovsaftale. Ifølge Samuelsen vil dette ikke komme på tale: *”Det er ikke en option, som regeringen på nogen måde arbejder med. Det er jeg sikker på. Og jeg har ikke flere kommentarer til det”* (AVISENDK, 2017). I LAs kommunikation forekommer det, at ækvivalenskæden om skattelettelser har et ultimativt sigte. Ækvivalenskæden repræsenterer således dem, som kræver skattelettelser i modsætning til dem, som ikke gør.

Samuelsen synes da også at være sikker på, at der kommer historiske skattelettelser. D. 8. dec. 2017, skriver han på sin facebookside: *Inden 3. ”Behandlingen af finansloven lander vi de største skattelettelser i historien, et stort forsvarsforlig og en nyorientering af udlændingepolitikken. Jeg ved mange har været bekymret for om skattelettelserne blev til noget. Det gør de”* (Facebook, 2017). Med facebookkommentaren fastlår LA, at der med sikkerhed kommer historiske skattelettelser. Dermed kobles til betegnelsen et løfte om historiske skattelettelser til ækvivalenskæden.

Før partierne går på juleferie, må LA dog sande, at regeringspartierne og DF ikke når frem til betydelige skattelettelser før jul. Alligevel stemmer LA for finanslovsaftalen, hvortil Samuelsen knytter følgende kommentar: *”Ingen må kunne sige, at Liberal Alliances manglende tålmodighed eller stolthed stod i vejen for en skatteaftale. Jeg har aftalt, at der umiddelbart efter folketingets juleferie skal forhandles om en ambitiøs skatteaftale”* (Altinget, 2017b). Ud fra citatet fremgår det, hvordan de historiske skattelettelser sættes ækvivalent med en ambitiøs skatteaftale. Derudover kobler LA også begreber såsom ”tålmodighed” og ”stolthed” til de historiske skattelettelser.

#### 4.8.1 Opsummering

Fra sommeren 2017 skærper LA sin kommunikation om skattelettelser, hvorfor der opstår et diskursbrud fra den tidligere periode, hvor fokus var på LA som regeringsparti. Nu kommunikerer

partiet i stedet om en diskurs, der omhandler skattelettelser og med fokus på historiske skattelettelser som udgør nodalpunktet og diskursen kerne. Diskursen adskiller sig fra den tidligere diskurs om topskatten, fordi denne stiller sig i modsætning til topskattelettelser. I stedet omfatter ækvivalenskæden skattelettelser i bunden, skattelettelser på biler og justering af afgifter. Samtidig omfatter de historiske skattelettelser frihed, privat velfærd samt vækst og beskæftigelse. Derudover sætter LA de historiske skattelettelser ækvivalent med at være fair og betydningsfulde. Endelig kobles der en ultimativ kommunikation til de historiske skattelettelser, hvor LA fastlår, at de bliver en realitet og stiller dem som krav, hvis partiet skal stemme for finanslovet.

#### 4.9 Diskurs om personligt ansvar (2018)

Følgende afsnit vil ikke følge helt klassiske betegnere og nodalpunkter, da kommende periode og diskurs er usammenlignelig med tidligere diskurser, hvor en dogmatisk tilgang til Laclau har været fyldestgørende. Dette afsnit vil benytte noget ”friere” tegnsætning for at meningsudfylde diskursen. Af overordnede teoretiske overvejelser, vil vi dog, som beskrevet i det teoretiske afsnit, benytte samme teoretiske udtryk for sammnehængskraftens skyld.

På trods af LAs stålsatte kommunikation om skattelettelser og en skatteaftale, må partiet i januar 2018 sande, at den historiske skattereform udebliver. Det medfører bl.a. at LA udsættes for enorm kritik i midten af januar 2018. Om forløbet forklarer Samuelsen:

*”Det så ikke kønt ud. Det var mit ansvar. Vi deler sejrene, men ansvaret for sådan et forløb er mit (...) Der skal ikke herske tvivl om, at den endelig beslutning for sådan et forløb påhviler mig. Det skal jeg gerne igen undskylde for, at det kom til at se sådan ud. (...) Det beklager jeg” (Fyens.dk, 2018b).*

Citatet er interessant, fordi LA igen synes at tage en drejning i sin kommunikation, hvor Samuelsen som person tager ansvar for partiets hidtidige udmeldinger på skatteområdet. Man kan således tale om, at der opstår en ny diskurs om det personlige ansvar. I den forbindelse synes alt at være bundet op på partilederen Samuelsen, som kan ses som den betegnede i diskursen. Til ækvivalenskæden bliver der knyttet undskyldende begreber som ”det beklager jeg” og ”undskylde for”, som tegner et billede af en ydmyg partileder. Samtidig stiller Samuelsen sig i sin kommunikation ækvivalent med partiansvaret, mens LA står i modsætning til dette. Det kommer særligt til udtryk i kommentaren om

at ”vi deler sejrene, men ansvaret for sådan et forløb er mit”, hvor Samuelson stilles ækvivalent med ansvaret, der står i modsætning til LA som parti.

I følgende artikel udtrykker Samuelson også, at han har fejlet. Her forklarer Samuelson om det politiske stormvejr, at: *”Det er 100 procent i orden (...) Det har ganske enkelt ikke været værdigt – og jeg beklager dybt over for jer alle. Uden forbehold. Jeg bøjer nakken. Jeg har fejlet”* (DR, 2018d). Igen synes kommunikationen at fremhæve Samuelson som nodalpunktet i diskursen, mens ækvivalenskæden fyldes med begreber som ”beklager”, ”bøjer nakken” og ”personlige fejl”. Italesættelsen af disse begreber peger på, at der er tale om en diskurs, som omhandler et personligt ansvar.

Diskursen om det personlige ansvar, kommer også til udtryk i følgende citat, da Samuelson udtrykker, at han tager det fulde ansvar for LAs negative omtale i forbindelse med den udeblivende skatteaftale: *”Det har da kostet helt vildt på troværdigheden. Og sådan er det. Det er mig, der har stået i spidsen, jeg tager 100 procent ansvaret. Jeg deler det ikke med nogen (...) Det er intet i det her forløb, der ikke er mit ansvar”*. (TV2, 2018a). LAs kommunikation tyder altså atter på, at Samuelson gøres til diskursens nodalpunkt, da han står i centrum for LAs personlige ansvar. Samuelson tydeliggør endda, at han ikke deler ansvaret med nogen. Kommunikationen viser samtidig, hvordan ækvivalenskæden kæder en faldende troværdighed sammen med Samuelson som betegner.

I en anden artikel fortsætter Samuelson kommunikationen om det personlige ansvar: *”Undskyld. Vi skal kæmpe videre nu! Det vil jeg fortsat gøre – på trods af de fortjente øretæver, spot og latterliggørelse”* (Samuelson, Berlinske, 2018). I forlængelse med forrige afsnit fremgår det også her, hvordan Samuelson fremgår som nodalpunktet for diskursen, da han italesætter sig selv som den, der står på mål for kritikken omkring partiet. Ækvivalenskæden fyldes med begreber som ”fortjente øretæver”, ”fortjent spot” og ”fortjent latterliggørelse”, som er med til at betegne Samuelson.

Omvendt viser citatet dog også, at der kobles en slags fightervilje til Samuelson som nodalpunkt. Det kommer til udtryk igennem ordene ”kæmpe videre”, som Samuelson har til hensigt at gøre.

Lignende kommunikation kommer til udtryk i en tredje artikel, hvor Samuelson udtaler: *”Situationen er alvorlig, fordi vi har begået nogle store fejl, og det har jeg også undskyldt for, men nu skal vi se fremad”* (AVISENDK, 2018). I tråd med de forrige citater ser vi altså, hvordan Samuelson tager

ansvar for partiets nuværende situation, hvorfor diskursen synes at omhandle det personlige ansvar, og hvor Samuelsen udgør nodalpunktet. Til ækvivalenskæden kobles her ”store fejl” og ”undskyldninger” som bidrager til at iagttage Samuelsens person. I forlængelse med forrige citat peger dette citat dog også på, at ækvivalenskæden ligeledes fyldes med fightervilje, som kommer til udtryk kommentaren om, at ”nu skal vi se fremad”.

Under LAs landsmøde i København i april 2018 er LA samlet for at markere partiets 10årige jubilæum i dansk politik. En stor del af mødet omhandler atter partiets nuværende politiske situation og kritikken af partiets manglende skatteresultater som regeringsparti. Under formandens tale påtaler Samuelsen både sine hidtidige og fremtidige fejl: *”Jeg kan love jer, at så længe jeg er leder af Liberal Alliance, så laver jeg flere fejl. Ingen andre partier har som vi gået fra ingenting til at være et regeringsparti på ti år (...) Så kommer man til at lave fejl. Men vi kommer til at lave resultater”* (BT, 2018).

Som det var tilfældet i de foregående citater, synes Samuelsen også her at stå centralt om diskursen for det personlige ansvar for partiets nuværende situation. Ækvivalenskæden fyldes samtidig med begrebet ”fejl”, fordi Samuelsen erkender, at han er forbundet med fejl. Ækvivalenskæden repræsenterer dog også begrebet ”resultater”, hvilket kommer til udtryk, når Samuelsen forklarer, at partiet også vil skabe resultater.

I forbindelse med partiets skattekrise, bliver Samuelsen spurgt om, hvorvidt LA skal fortsætte i et regeringssamarbejde, hvortil han svarer:

*”Danmark HAR brug for Liberal Alliance i regering. Og hvis der er én ting, jeg synes kendetegner os i vores parti, så er det, at vi ikke giver op, når vi møder en smule modvind. Vi kæmper nemlig ikke bare for os selv, men for Danmark. Også når vi fejler, som jeg har gjort de sidste par uger. UNDSKYLD”* (Fyens.dk, 2018a).

Endnu en gang viser citatet, at den dominerende diskurs i LAs kommunikation synes at være det personlige ansvar. Nærmere betegnet centrerer ansvaret sig om Samuelsen som nodalpunkt. Det kommer til udtryk, da Samuelsen erkender, at han har fejlet og undskylder for sine handlinger. I tråd med de forrige citater kobles der i ækvivalenskæden både begrebet ”fejler” og ”undskyld”, mens den også fyldes med begreber, som tyder på et parti og en leder med fightervilje såsom ”ikke giver op” og ”kæmper”.



I følgende citat forklarer Samuelsen endvidere, hvorfor LA fortsat bør deltage i regeringen:

*”Vinder vi mest i regering eller udenfor? Jeg ville være den første til at trække mig fra regeringen, hvis jeg mente, at det bidrog til at trække Danmark tættere på Liberal Alliances mål. Omvendt udholder jeg gerne alverdens politiske slagsmål og slag i regeringen, når jeg mærker, at det faktisk betyder noget – at vi faktisk bevæger os i den rigtige retning når vi løfter regeringsansvar. (DR, 2018d).*

Igen synes citatet at vise, hvordan diskursen i LAs kommunikation omhandler det personlige ansvar med Samuelsen som nodalpunkt. Det eksemplificeres bl.a., når Samuelsen forklarer, at han vil sørge for at trække sig fra regeringssamarbejdet, hvis det ikke er profitabelt for LA, og samtidig vil han tage alle politiske kampe, hvis det gavner partiet at blive i regeringen.

#### 4.9.1 Opsummering

I starten af 2018 ser vi atter et diskursbrud i LAs kommunikation, hvor diskursen omhandler partiets personlige ansvar frem for skattelettelser. Mere konkret synes Samuelsen, som partiets leder, at udgøre diskursens kerne, fordi han kontinuerligt påtager sig det personlige ansvar i diskursen. Til ækvivalenskæden kobles begreber såsom ”undskyld”, ”fejl”, ”spot”, ”latterliggørelse” og ”manglende troværdighed”, som LA sammenholder med Samuelsen. Samtidig sætter LA et skel i mellem ækvivalenskæden og LAs sejre, hvor ækvivalenskæden står i modsætning til LA som succesfuldt parti. Endelig kobles der i ækvivalenskæden ligeledes en artikulation om fightervilje til Samuelsen som betegner. Det kommer fx til udtryk, når han udtaler, at han fortsat vil kæmpe for partiet.

## 5. Analysedel 2 - LAs historiske kommunikation

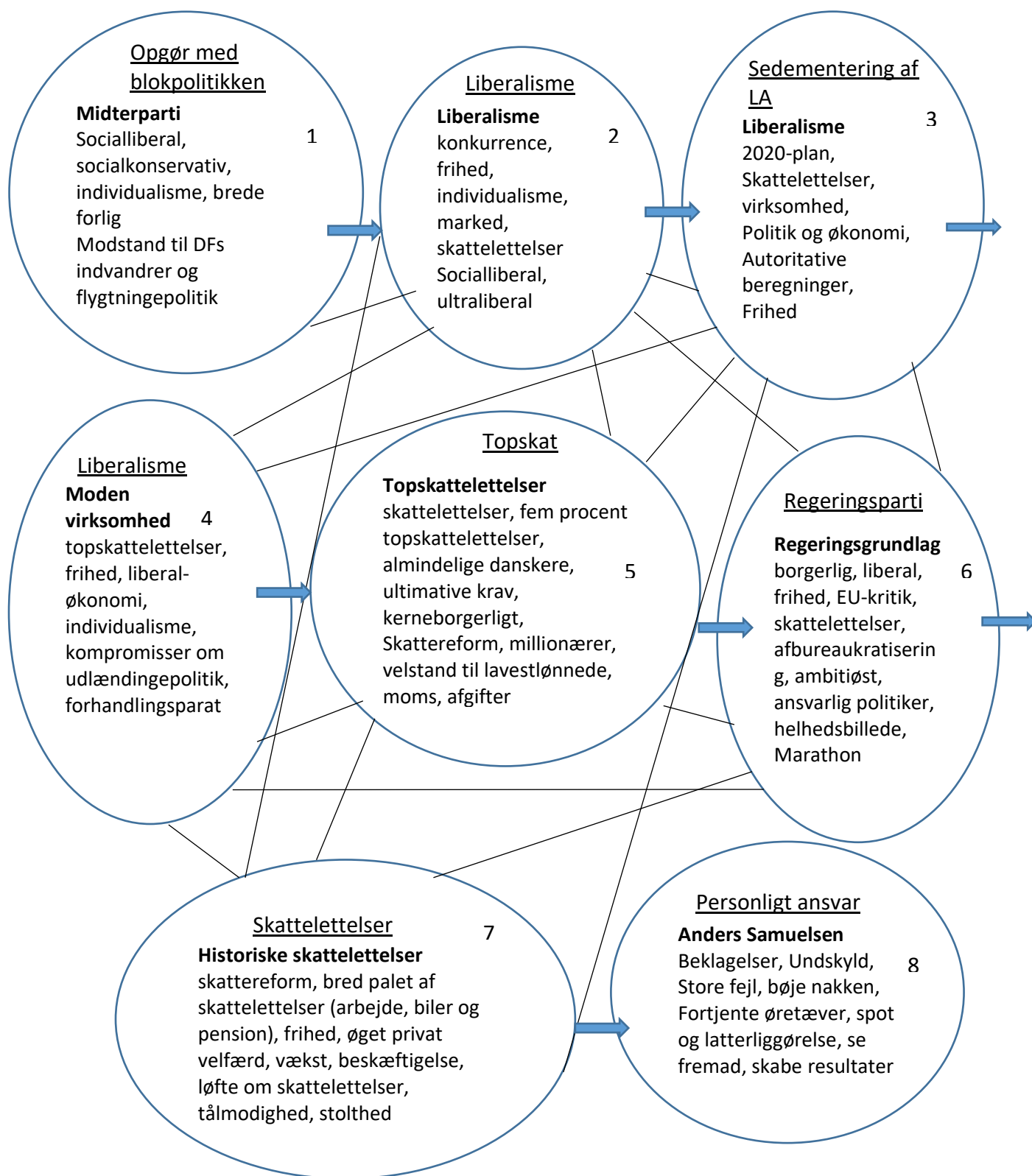
### 5.1 Introduktion

I analysens første del foretog vi en historisk gennemgang af de diskurser, som er blevet identificeret i LAs kommunikation fra partiets tilblivelse i 2007 frem til foråret 2018. I dette kapitel ser vi nærmere på disse diskurser og drøfter deres sammenhæng ud fra Foucaults genealogiske analyse om kontinuitet/diskontinuitet. Formålet er hermed at give et nyt og nuanceret blik på, hvordan fortidige diskurser og diskursbrud præger nutidige og muligvis fremtidige kommunikationsstrategier i LA. Kapitlet tager udgangspunkt i et stamtræ (Figur 1), hvorudfra de toneangivende diskurstemaer, nodalpunkter, betegnere samt slægtsskabslinjer fremhæves og drøftes. Ud fra disse fund foretages endvidere en vurdering af, hvordan kommunikationsstrategierne forholder sig til hinanden ud fra ledeforskellen kontinuitet/diskontinuitet og slutteligt tager vi pulsen på, hvordan tidligere kontinuitet/diskontinuitet i kommunikationsstrategierne har præget partiets nutidige kommunikationsstrategi(er).

### 5.2 Stamtræ over diskurser i LA

Nedenstående figur viser et stamtræ over de fremanalyserede diskurser i LAs kommunikation, som vi præsenterede i analysedel. Diskurserne repræsenterer en diskursiv strategi eller institutionel praksis, som fremstår i form af cirkler i tidsperiodisk rækkefølge. Det overordnede tema for hver diskurs står understreget i diskurserne, mens pilene i mellem diskurserne repræsenterer diskursbruddene, hvorefter en ny diskurs har etableret sig. Nodalpunkter fremgår med markeret skrift i diskurserne sammen med andre fremtrædende betegnere, begreber og led i ækvivalenskæden. Tilsammen repræsenterer disse analysens fremanalyserede diskursive eller institutionelle elementer, som indgår i LAs kommunikative strategi. Linjerne imellem diskurserne symboliserer de slægtsskabsforbindelser, som kan drages imellem diskurserne grundet fælles elementer. Slægtsskabsforbindelser forekommer kun, hvis de diskursive praksisser minimum viderefører ét element af forrige diskurser. Endelig er diskurserne afmærket med et tal svarende til den rækkefølge, de kommer til syne i den analyserede tidsperiode. Nummereringen bidrager til at simplificere den videre omtale af diskurserne i analysen.

Figur 1 - Et Stamtræ over diskurser med slægtsskabslinjer i LAs kommunikation



### 5.3 Kontinuitet og diskontinuitet i LAs kommunikation

Ud fra ledeforskellen kontinuitet/diskontinuitet viser stamtræet en tydelig diskontinuitet mellem de to første diskurser i partiets levetid. Diskurs 1 omhandler et opgør med blokpolitikken, hvor LA både italesætter sig selv som et borgerligt midterparti såvel som socialliberal og socialkonservativ. I diskurs 2 kommunikerer LA derimod om liberalismen, hvor begreber såsom konkurrence, frihed, liberal, marked og skattelettelse fylder diskursen med mening. Samtidig kommer differenslogikken til udtryk i diskurs 1 igennem det antagonistiske forhold til DF og DFs indvandrers- og flygtningepolitik, som i diskurs 2 ikke længere synes at være fremherskende, hvor der i stedet optegnes et antagonistisk forhold til antiliberal politik.

Trods den tydelige diskontinuitet, forekommer der alligevel en slægtsskabslinje, som forbinder de to diskurser, fordi LA i begge diskurser anvender begrebet ”socialliberal” til at tilskrive diskurserne mening. På den vis bliver det muligt at spore liberalismen tilbage diskurs 1 i kraft af det socialliberale, selvom om det i højere grad og mere frekvent anvender andre betegnelser i diskurs 2 om liberalisme.

Fra diskursen om liberalisme i diskurs 2 frem til diskursen om skattelettelse i diskurs 7 identificeres seks diskurser, hvor mange betegnelser går igen i de forskellige diskurser, og hvor slægtsskabslinjerne således synes at være stærkere sammenlignet med forholdet mellem diskurs 1 og 2.

Betegnelsen om skattelettelse står måske som det klareste eksempel på en mere eller mindre dominerende betegnelse, som går igen i alle diskurserne. Vi ser dog også andre betegnelser gøre sig gældende på tværs af flere diskurser, såsom betegnelserne virksomhed, liberal, økonomi, borgerlig, frihed, liberal og individualisme. Grundet disse kommunikative overlap, som bidrager til meningstilskrivningen i de forskellige diskurser, forekommer der en større grad af kontinuitet blandt disse diskurser, hvor slægtsskabslinjerne både er tættere forbundet i mellem diskurserne samtidig med, at diskurserne har slægtsskabslinjer til flere diskurser. Ud fra stamtræet kan vi således se, hvordan diskurs 3 til 7 har fem slægtsskabslinjer, mens diskurs 2 har seks slægtsskabslinjer. Dermed er diskurs 2 den som har flest forbundne slægtsskabslinjer i stamtræet, da den både er linket til de efterfølgende fem diskurser og den første diskurs om blokpolitikken.

Selvom vi foreløbigt kan spore en form for kontinuitet i diskurserne fra 2-7, som synes at udviske diskursernes skel og diskursbrud, vurderes der alligevel at være klare tegn på diskontinuitet, hvilket navnlig kommer til udtryk gennem diskursernes forsøg på at fiksere bestemte begreber frem for andre.

Et godt eksempel på dette omfatter kommunikationen af skattelettelser op i gennem historien, hvor skattelettelser får forskellig betydning og position i LAs kommunikation afhængig af diskursen. I diskurs 2, 3, 4 og 5 vedr. liberalisme, sedimentering af LA og regeringsparti udgør skattelettelser fx et led i ækvivalenskæden til at udfylde mening om liberalismen, den modne virksomhed og regeringsgrundlag som nodalpunkt. I modsætning hertil udgør kommunikationen om skattelettelser i diskurs 5 og 7 centrets kerne på forskellig vis, hvor topskattelettelser optræder som nodalpunkt i diskurs 5 om topskat, mens historiske skattelettelser udgør nodalpunktet om skattelettelser i diskurs 7. Selvom de to diskurser deler tema om skattelettelser, viser stamtræet, at LAs tidligere kommunikation om skattelettelser omhandler topskat, mens artikulation om skattelettelser i den senere diskurs ændrer indhold til at betegne historiske skattelettelser. De historiske skattelettelser bliver her betegnet gennem en ækvivalenskæde om afgifter på biler, arbejde og pension, som samtidig stiller sig i differens til topskatten, da LA ikke længere kobler topskat til skattelettelser.

En anden interessant slægtskabsforbindelse kommer til udtryk i diskurs 2 og 4, hvor LA tilskriver sin politik mening gennem liberalismediskurser. Selvom mange betegnere går igen i begge diskurser om liberalisme, såsom frihed, individualisme og skattelettelser, ser vi også, hvordan diskontinuiteten kommer til udtryk, da liberalismen samtidig italesættes forskelligt. I diskurs 2 udgør liberalismen fx nodalpunktet, hvor betegnerne i ækvivalenskæden lader til at stemme overens med en liberal ideologi, mens det forholder anderledes i diskurs 4. Her omhandler nodalpunktet ”den modne virksomhed”, hvor betegnere, der fylder diskursen med en liberal meningstilskrivning, kombineres med betegnere om kompromiser på udlændingeområdet og forhandlingsvillighed.

I modsætning til de synlige slægtskabslinjer, som kommer til udtryk i diskurserne fra 2-7, peger stamtræet på noget af det modsatte, når vi ser på diskurs 8 om det personlige ansvar og sammenholder den med de andre diskurser. Kommunikationen i diskurs 8 deler nemlig hverken tema, nodalpunkt eller betegnere med nogen af de andre diskurser. LAs kommunikation om det personlige ansvar, med Samuelsen som diskursens kerne, præsenterer sig dermed som noget nyt i LAs kommunikation. Her indgår led i ækvivalenskæden, som på den ene side betegner Samuelsen som en undskyldende, fortrydende og ansvarshavende person, mens kommunikation på den anden side fylder ækvivalenskæden med betegnere, som identificerer Samuelsen som en fighter, der kæmper videre og ikke giver op. Samtidig opstilles der et antagonistisk forhold imellem det personlige ansvar og LA, hvor Samuelsens gerninger står i et antagonistisk forhold til partiet LA.

For første gang i partiets historie, ser vi således en kommunikationsstrategi, hvor LAs kommunikation komplet ændrer form og forsøger at koble LAs kommunikation til partiformanden og samtidig frakoble den partiet ved at iagttage en antagonistisk grænse mellem Samuelsen og LA.

#### 5.4 Nutidens historie om LA

Foucaults formål med den genealogiske analyse er, som nævnt tidligere, at bidrage med en kritisk indsigt i historieskrivningen om bestemte begivenheder og fænomener ved at opspore diskontinuiteten i oversete diskursive brud og/eller belyse kontinuitet i de diskursive brud, som historien har etableret som selvfølgelige (Andersen, 1999:32). Dermed søger han at udfordre den klassiske forståelse af historieskrivningen om kausalforklaringer, hvor "A" leder til "B", som dernæst leder til "C" osv. I stedet peger Foucault på, at diskursive strategier ikke udelukkende erstatter hinanden, men at de sagtens kan overleve, vedblive eller videreudvikles, selvom nye diskursive strategier opstår. Ofte overlever og hegemoniseres tilmed tidligere diskursive strategier frem for nye.

I ovenstående stamtræ og analyse har vi netop påpeget sådanne tilfælde, da flere af diskurserne ikke følger de klassiske kausalforklaringer. Eksempelvis følger diskurs 1 om blokpolitikken ikke en tydelig kausal overgang til diskurs 2 om liberalisme, da slægtsskabslinjen udelukkende drages gennem leddet om "socialliberal" i liberalismediskursens ækvivalenskæde. Det klare brud mellem diskurs 1 og 2, tyder på en historisk kamp, hvor LAs kommunikationsstrategi og iagttagelse af sig selv i høj grad har ændret form. Det løst beslægtede forhold mellem diskurs 1 og 2 giver dermed ikke en klar kausal forklaring, hvorfor kommunikationsstrategien i diskurs 2 synes mere tilfældig. Et andet eksempel på kausalitetens utilstrækkelighed som forklaringsramme for LAs kommunikative strategiudvikling finder vi i de manglende slægtsskabsforbindelser for diskurs 8, da denne, som nævnt tidligere, ikke deler nogen slægtsskabslinjer med de tidligere diskurser.

Den, mere eller mindre, tilfældige kommunikation, som kommer til udtryk i diskurs 1 og 8, vidner om, at LAs nutidige kommunikation er præget af en vis grad af tilfældighed, som ikke lader sig spore tilbage til tidligere kommunikationsstrategier. Man må således formode, at kommunikationsstrategier kunne have udfoldet sig anderledes, under andre omstændigheder og andre herredømmeforhold.

Med skellet mellem kontinuitet og diskontinuitet viser analysen samtidig, hvordan nyere kommunikationsstrategier i LA kan spores til forhenværende kommunikationsstrategier, som videreudvikles og præsenterer sig på ny. Som nævnt kommer dette til udtryk i diskurserne fra 2-7, hvor der forekommer en tydeligere slægtsskabsforbindelse mellem de kommunikative strategier, der

kan spores tilbage til diskurs 2 om liberalisme, selvom de umiddelbart omhandler nye tematikker og nodalpunkter. Eksempler på dette, finder vi i 5 og 7, om henholdsvis ”topskat” og ”skattelettelser”, som kan synes at være udtryk for at understøtte tidligere liberalismediskurser, fordi mange af betegnerne går igen og tidligere har været centrale i LAs kommunikation. Et andet eksempel finder vi i diskurs 6 om ”regeringsparti”, hvor kommunikationen om regeringsparti, ligeledes kan betragtes som et forsøg på reformulere tidligere liberalismediskurser.

Eksemplerne viser, hvordan LAs nutidige kommunikationsstrategi er optaget af at definere og skabe mening om liberalismen. Der er konstant kamp om at definere liberalismen, hvor diskurser om topskattelettelser, skattelettelser og regeringsgrundlag peger i forskellige retninger for liberalismen. Samtidig viser eksemplerne også, at historien om liberalisme ikke kan forfølges og forstås i en bestemt kausal retning. Derimod veksler kommunikationen konstant imellem forskellige kommunikationsstrategier til at iagttage liberalismen, hvor den fx hopper fra topskat, til regeringsparti for dernæst vender tilbage til at italesætte skatten på ny vis i form af historiske skattelettelser. Grundet det splittede blik på liberalismen, er det således aldrig fastlagt, hvordan LAs kommunikationsstrategi om liberalisme udfolder sig.

Holder vi fortsat blikket på diskurs 2-7, kan vi dog også tillægge analysen et noget andet perspektiv, hvor LAs nutidige kommunikation snarere er et udtryk for at gentage og forny kommunikationen om skat og skattelettelser frem for liberalisme. Ud fra dette perspektiv bliver kommunikation om skat den gennemgående betegner – eller en betegner, som overtager den overordnede kommunikationsstrategi fra liberalisme. Det skyldes, som nævnt tidligere, at skattelettelser allerede i de tidlige diskurser indgår i ækvivalenskæden og forbliver et gennemgående tema i LA kommunikation igennem tiden. Særligt tydeligt bliver skat og skattelettelserne betydning dog i diskurs 5 og 7, hvor der er kamp at fiksere meningen om skat og skattelettelser.

Når vi ser på LAs kommunikation i ”skatteperspektivet”, tilbyder historien både et kausalt og splittet blik på skattelettelser. På den ene side går et krav om lempelse af topskat igen i mange af de tidligere diskurser, som tyder på kontinuitet, på den anden side er der synlig diskontinuitet mellem diskurs 5 og 7, hvor der opstår et antagonistisk forhold i mellem kommunikationsstrategierne om skatten. Betragtes LAs nutidige kommunikationsstrategi ud fra dette, er det således ikke helt klart, hvilken retning LAs kommunikation vil tage i henhold til iagttagelserne på skatteområdet.



## 5.5 Opsummering

Ud fra vores blik på LAs historiske kommunikationsstrategi, har vi med hjælp af ledeforskellen kontinuitet/diskontinuitet forsøgt at problematisere LAs nutidige genkendelse af sig selv igennem historien. Vi har fremanalyseret tre hovedperspektiver, som er væsentlige at tage i betragtning i LAs kommunikation. Det første perspektiv viser, hvordan LAs kommunikationsstrategi kan iagttages som et forsøg på at italesætte liberalismen igennem forskellige diskurser, nodalpunkter og betegnere, som har nære slægtskabslinjer, der ikke altid følger en kausal udvikling. Liberalismen springer således mellem at blive italesat igennem forskellige diskurser såsom topskat, regering og historiske skattelettelser. I det andet perspektiv synes diskurser om skattelettelser at overtage liberalismens position som LAs overordnede kommunikationsstrategi, hvor de forskellige diskurser og diskursbrud om skatten er et udtryk for en kamp om at hegemonisere bestemte iagttagelser af skat og skattelettelser. Endelig er der et tredje perspektiv, som viser, hvordan LAs kommunikationsstrategi knyttes til diskurser med forholdsvis tilfældige temaer, da disse deler få slægtskabslinjer med andre diskurser.

Sammensætter vi perspektiverne tegner der sig et nutidsbillede af LA som primært præges af en stærk kommunikation om liberalisme og skattelettelser. Dog synes deres relation og magtforhold at stå noget uklart, da det synes uvist om liberalismebegrebet eller det skærpede fokus på skat og skattelettelser dominerer nuværende diskurser, og hvordan de vil gøre sig gældende i kommende diskurser. Samtidig ser vi, hvordan andre diskursive strategier vinder indpas, og pludselig ændrer kommunikationsstrategiernes kurs og retter blikket væk fra liberalisme og skattelettelser. Det splittede blik efterlader os således med et noget komplekst og gådefuldt billede af LAs kommunikationsstrategi(er). Men det er samtidig livgivende og selvfølgelighedsdestruerende billede, som viser at LAs kommunikationsstrategier og politiske dagsordener aldrig er selvsagte og kausale men snarere dynamiske og foranderlige.



## 6. Analysedel 3 – LAs populistiske kommunikation

### 6.1 Introduktion

I foregående analyse har vi lokaliseret de bærende diskurser i et kronologisk overblik fra NA til LA i dag. Vi har fremanalyseret nodalpunkter, tomme betegnere og fundet regularitet i diskursernes ækvivalenskæder for at danne et overblik over hvilke diskursbrud, der har fundet sted i LAs relativt korte historie.

Denne analyse har til formål at komme et spadestik dybere og analysere præcis, hvad der kæmpes om i LA, og hvad der forsøges hegemoniseret i de forskellige bærende diskurser. Dermed vil vi også komme ind på, i hvor høj grad LA bevæger sig imellem Laclaus definitioner om partikularisme og universalisme, populisme, og hvad der skabes som en antagonistisk forskel for partiet i de forskellige diskurser. Afslutningsvis vil vi ud fra Laclaus populistiske teori omkring ledere og populistiske projekter, analysere partiets konstruktion og frontfigurerer igennem disse briller. Det skal siges, at alle partier ud fra vores definition i en eller anden grad kan defineres som populistiske. Derfor handler analysen heller ikke om endegyldigt at definere LA som populistiske/ikke populistiske, men snarere give et blik for, hvordan LA bevæger sig på den politiske arena og åbne op for den politiske strategiske kommunikation, hvor populistiske tendenser baner vejen for LA. I tråd med Analysedel 1, vil denne være kronologisk opdelt og tage udgangspunkt i første dels fremanalyserede diskurser. Følgende analyse vil dog også tage nye pointer op, som ikke er blevet analyseret i del 1 for at uddybe og undersøge det, der søges hegemoniseret i de forskellige diskurser og for at tydeliggøre magtkampene.

### 6.2 Ny Alliance- et populistisk projekt? (2007-2008)

Umiddelbart vil de fleste nok ikke indledningsvis karakterisere NA som et populistisk projekt, da det først og fremmest er et midterparti- og vi generelt set taler om enten højre eller venstre populisme. Dog vil dette afsnit, med udgangspunkt i Laclaus definition af populisme, fremanalysere adskillige populistiske tendenser indenfor hegemoniseringskampen omkring, hvad opgøret med blokpolitikken betyder samt inkludere en analyse af Khader som leder af partiet.

NA bliver som bekendt stiftet med et udgangspunkt om at være et opgør med blokpolitikken og søger derfor implicit at hegemonisere en nødvendighed om et opgør med blokpolitik i det hele taget.

Dermed skabes et nærmest antagonistisk forhold til de klassiske partier og partiopdelingen i Danmark og en mobilisering af en differenslogik overfor den normative højre-venstre opdeling af dansk politik. NA er i hovedtræk et udspring fra De Radikale, med en folkelig erklæring om, at danskerne og Khader føler sig ”politisk hjemløse”. Derfor er udgangspunktet for NA en erkendelse af, at der er behov for noget nyt i dansk politik. Specifikt udtaler Khader d. 7 maj 2007, at: *”Vi føler os politisk hjemløse, og det tror vi også, at der er mange der gør i øjeblikket”*. (Politiken, 2007; DR, 2015a) Dermed er der skabt et rum i en politisk kamp for NA, fordi partiet kommunikerer om at være noget, som de andre ikke er. Grundlaget for dannelsen af NA bliver essens af, at såfremt man er træt af blokpolitik og en højre-venstre opdeling- så kan du stemme NA.

Partiet havde desuden et erklæret mål om at gøre op med den førte politik i den daværende VKO regering, og særligt den politiske linje hos DF. Dermed opstår NA også som et protestparti mod den førte politiske linje, og skaber en antagonistisk grænse mellem sig selv og DF. Kommunikativt skaber de noget der mest af alt minder om et fjendebillede til DF. Khader udtaler kritisk om DF efter dannelsen af NA: *”Mange vil gerne have en midterregering, men har ikke lyst til et rødt kabinet, ligeså lidt som de har lyst til, at se Dansk Folkeparti blive ved med at have indflydelse på dansk politik.”* (Berlingske, 2007b)

Dermed manifesterer NA sig med DF på den konstitutive yderside, også som et ”erklæret” midterparti. Det er der i udgangspunktet ikke noget populistisk eller nogen universel appel i, men uddybende tilbyder NA sig som et alternativ til fløjenes indflydelse, hvor ”folket” har medbestemmelse.

Khader uddyber i forlængelse med at være et alternativ til folket og den politiske linje: *”Vi vil bygge på det der samler, i stedet for det der splitter. Dagsordenen skal ikke sættes af ekstremister og egoister.”* (Berlingske, 2007b). Citatet bygger på en hegemoniseringsproces, som skal indeholde en ny politisk dagsorden. Der skal gøres op med blokpolitikken, så der kan bygges på det, der samler på tværs af alle partier, uagtet af grundlæggende politisk linje- eller orientering. Dermed dannes partiet altså uden noget partiprogram og uden en klar eller kendt politisk ideologi. Midterparti, socialliberal eller socialkonservative, uden et løfte om at pege i den ene eller anden retning. NA er til på baggrund af en erklæring om, at det er det, der mangler i befolkningen.

Partiprogrammets tilblivelse afspejler også ovenstående, da det er lagt op til diskussion, og det bl.a. er partiets mange tilstrømmede medlemmer, der skal afgøre, i hvilken retning partiet skal. Det leder hen mod en bottom-up tilgang, hvor politikken bliver til på baggrund af folkets stemme. Dermed findes der på nuværende tidspunkt ikke nogen klargjort ideologi hos NA, men en artikulation om, at den nuværende dagsorden skal laves om; særligt den fra den ”borgerlige” side, og samarbejdet med DF. NA har som bekendt et erklæret ønske om at kunne vippe VKO flertallet, og dermed hegemonisere en differens-logik mod den herskende orden.

Gitte Seeberg, som kommer fra det Konservative Folkeparti udtaler bl.a. om det tidligere samarbejdet, at: *”Vi på den borgerlige side burde på langt tidligere tidspunkt have taget afstand til Dansk folkeparti. At tie er at samtykke”* (Berlingske, 2007b). I forlængelse omkring ambitionen om at samarbejde over midten udtaler Seeberg: *”Vi udelukker ikke nogen partier på forhånd. Men jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg synes Jesper Langballe og Søren Krarup har fået for meget indflydelse”* (Berlingske, 2007b). Citaterne fremstår paradoksale, fordi Seeberg i samme interview både langer ud efter sit gamle parti for ikke at have udelukket et samarbejde med DF og samtidig erklærer, at NA ikke vil udelukke samarbejde med nogen partier fremadrettet. Det er både en erklæring om, at de i udgangspunktet ønsker at samarbejde med alle, samtidig med, at der bliver artikulert en antagonistisk grænse imellem NA og DF. Dermed søger de altså at udfordre forståelsen af blokpolitik og hegemonisere en ny politisk dagsorden om det brede samarbejde.

Opgøret med blokpolitikken bliver ophøjet til noget universelt, da nodalpunktet, midterparti, kommer til at optræde som en tom betegner. Artikulationen om at kunne arbejde til begge sider, har muligvis været en succesfuld strategi for NA. Det skyldes, at partiet, for en stund, har formået at hegemonisere selve opgøret med blokpolitikken og dermed sedimenteret sig som en fast del af dansk politik. Selvom strategien ikke kan kædes direkte sammen med den store vælgertilslutning i NAs begyndelse, er det alligevel bemærkelsesværdigt, hvordan partiet, ved at påpege og artikulere en ny dagsorden i den politiske arena, samtidig oplever en mærkbar vælgertilslutning uden at have formuleret et decideret partiprogram fra begyndelsen.

Afslutningsvis vil dette afsnit kort behandle Khader, partiets leder. Khader træder ind i NA med kæmpe vinde i sejlene, og en kæmpe popularitet i befolkningen. Hans ansigt bliver hurtigt synonymt med NA. Han træder ind som den karismatiske leder, som kan optræde nærmest som en politisk ønskebrønd blandt vælgerne. NA har som bekendt ikke noget partiprogram klart, da partiet bliver

stiftet, men fremlægger et i august 2007. Det interessante er, at hvor NA indledningsvis åbnes op som et parti med en universel diskurs, stikker det nye partiprogram i alle retninger. Lige fra flad skat på 40%, dyrere bilkørsel, lukning af asylcentre, obligatorisk solenergi på nye huse, afskaffelse af landbrugsstøtte samt differentieret moms på sunde fødevarer (Information, 2007a). Her fremstår Khader hurtigt som samlingspunkt for partiets svingende og flydende betegnere indenfor diskursen. Det er noget uklart i hvilken retning partiet vil, og dermed formår Khader at være den store tomme betegner. Khader udelukker da også at ville lave en egentlig prioritering af partiets mange retninger. Essensen er, at Khader og NA vil bygge på det, der samler og ikke splitter, uagtet af reel politisk retning. Det efterlader et valg, hvor NA må tage stilling og et behov for en ny diskurs, da det viser sig, at partiets sammenhængskraft ikke kun kan bæres af Khader. Der skal tages en ny politisk kamp, og NA starter med et mere liberalt partiprogram med Samuelson som frontfigur. Ny diskurs, nyt navn- Anders Samuelson overtager stumperne af NA, og kalder det Liberal Alliance.

### 6.2.1 Opsummering

NA bliver dannet som et universelt projekt, der er til for at gøre op med blokpolitikken. Essensen bliver at skabe en antagonistisk forhold til særligt DF og at kunne arbejde til alle sider. Derfor fremstår partiet som en tom betegner, hvor projektet kan rumme hvad som helst, så længe det ikke omfatter den dogmatiske tilgang til politik- med en højre/venstre tankegang. Dermed analyseres det også i høj grad som populistisk. Da partiprogrammet kommer, stikker det i alle retninger. Khader kommer til at fremstå som den store tomme betegner og karismatiske leder, da det er ham, der binder partiet sammen. Partiet falder dog med for store uenigheder om retningen og diskursen, og LA bliver til.

## 6.3 Ny Alliance bliver til Liberal Alliance (2008-2011)

NA træder som nævnt ind i folketinget med 5 mandater, men reduceres hurtigt til kun 2. Seeberg og Aamund forlader partiet, de ikke længere kan finde fælles grundlag, mens Poulsen ekskluderes grundet uenigheder. På nuværende tidspunkt er der en klar indikation af, at partiets tidligere diskurs ikke har været sedimenteret internt i partiet.

Kort tid efter kommer Samuelson og Khader med en ny retning for partiet- nu skal det være liberalt. Det mest liberale parti Danmark har set. Der er sket et diskursbrud i partiet, som efterlader rum til en ny og liberal diskurs hos partiet. Nodalpunktet er liberalisme og giver en ny ækvivalenskæde og nye antagonistiske forhold til den dogmatiske orden i dansk politik. Samuelson og Khaders parti skifter navn til LA og går til kamp mod de klassiske borgerlige og liberale partier i



Danmark. Samtidig melder partiet nu klart ud og vil pege på Fogh ved et kommende valg. Dermed kan der ryddes op i partiets mange retninger og skabes grobund for en diskursiv afklaring. Leif Mikkelsen, som er blevet valgt til landsformand, udtaler omkring det nye navneskifte: *"Vi har besluttet, at partiet nu hedder Liberal Alliance. Det var en meget klar holdning i hovedbestyrelsen, at partinavnet skiftes ud øjeblikkeligt. Det er en helt naturlig konsekvens, når vi samtidig får et liberalt partiprogram"* (DR, 2008c).

Indledningsvis er mærkesager som opgør med regeltyranni og fordelingspolitik samt at skabe liberale reformer på dagsordenen. LA har dog stadig et stort ønske om at bryde med VKO flertallet for særligt at sætte DF ud af spil. Uddybende udtaler Mikkelsen efter navneskiftet, at:

*"Vi stiler efter at komme med klare meldinger, så man ved, at man kan regne med os. Vores mål er at få afgørende indflydelse, så vi kan bryde VKO flertallet og få en borgerlig regering, der skal tage hensyn til liberale værdier frem for fordelingspolitik, som Dansk Folkeparti står for"* (DR, 2008c).

Her uddybes ikke yderligere, hvad liberale værdier er i den nye diskurs, men der rækkes en hånd ud til den borgerlige regering, såfremt samarbejdet foregår uden DF. Samtidig vil LA dog også markere en forskel til særligt Venstre. Her sammenholder Samuelsen det nye principprogram hos LA mod Venstres politik og kalder sit eget det mest tydelige liberale program, som Danmark nogensinde har set. Dermed er der altså både givet udtryk for en ækvivalens og samarbejdsgrundlag for de borgerlige partier (red: Venstre og Konservative), samtidig med, at Samuelsen udtrykker en uddifferentiering fra Venstre ved at artikulere, at Venstre vil blive udkonkurreret af LAs nye Liberale politik. Dermed artikuleres det tydeligt, at LA indgår i en diskursiv kamp om at hegemonisere, hvad liberalisme og borgerlighed er. LA er ikke længere et midterparti, men artikulerer sig selv tydeligt ude på højrefløjen, hvilket også betyder, at de brede forlig og opgøret med blokpolitikken er et overstået kapitel. Nu hedder diskursen liberalisme, og Samuelsen sedimenterer, at der er behov for et vaskeægte liberalt parti i Danmark. Der er opstået en hegemonisk kamp om, hvad liberalismen er, og LA søger at artikulere som en tom betegner, da det nye partiprogram for LA, mere er overordnede betegner for, hvordan liberalismen artikuleres. Der er tale om et principprogram, frem for et reelt partiprogram med politiske udspil. Der artikuleres personlig frihed, frisind, frihed under ansvar, mindre stat, og frihed til disponering af egne ressourcer. Der er frihed på den liberale dagsorden, som den helt store betegner for det LA forsøger at hegemonisere, liberalismen. Den flade skat er også bevaret fra NA,

men ellers forekommer alt politik og diskurs dislokeret, og en ny kamp er opstået (Liberal Alliance, 2018a).

Liberalismen er ækvivalent med frihed, og dermed er grundlaget for den nye diskurs også sedimenteret i en mobilisering af et frihedsbegreb. Som vi har set i første analysedel, bliver frihed betegnet for alt grundlag for politikken og fremstår som en tom betegnelse. Dermed artikuleres LA som noget universelt, da friheds- og liberalismebegrebet artikuleres, som noget hele befolkningen efterspørger. Der skabes en differens til den nuværende borgerliges betegnelse af liberalisme. LAs nye betegnelse hylder friheden og individualismen og søger at omfavne alle flydende betegnelser af liberalisme og sidestille dem med partiet. Dermed benytter LA liberalisme og frihedsbegrebet partikulært i en universel forståelse, og opfattes derfor stadig populistiske.

Der tegnes også adskillige referencer for at skille partiet fra de andre folketingspartier, så LA kan stå udenfor den normative politiske dagsorden. Blandt andet artikulerer partiet, at dets politik er baseret på markedsundersøgelser, kendt fra erhvervslivet. Ydermere benytter LA også sportslige betegnelser for at fremhæve en konkurrence- og vindermentalitet. Afslutningsvis indrammer partiet deres nye diskurs i principprogrammet ved at formulere: *"Vi kender retningen. Mere frihed, mindre formynderi. Vi holder af Danmark. Danmark som en vindernation. Alle der vil den vej, kan være med i Liberal Alliance."* (Liberal Alliance, 2018a.) LA manifesterer sig således som et vinderparti, der indgår i den liberale logik. Der drages en forskel til ikke at være en vinder, hvilket favner særdeles bredt i en populistisk forståelse. Alt dette rammes ind af partiets nye formand, Samuelsen. Han fremstår som den nye karismatiske leder, som er ækvivalent og synonym med vinderen af den liberale dagsorden.

Der søges en hegemonisering af, at den liberale dagsorden ikke er Venstre eller Konservative; derfor er det LA. Samuelsen bliver kendt som "Comeback kid" (Liberal Alliance, 2018b) og vil vinde den liberale kamp i dansk politik. En partikulariseringsproces opstår, et diskursbrud i LA og grundlaget for en ny politik. LAs liberale diskurs skal sedimenteres, mens der er fremgang i LA igen.

### 6.3.1 Opsummering

NA er blevet til LA, og en ny diskurs og kamp er opstået. Kun Samuelsen og Khader er tilbage fra det tidligere NA, og Samuelsen bliver hurtigt frontgænger for det nye parti. Artikulationen om frihed søges mobiliseret, og der opstår en hegemonisk kamp om at være Danmarks eneste rigtige liberale



parti. Dermed søger LA at differentiere sig fra Venstre og Konservative samtidig med et ønske om at indgå i et samarbejde med de borgerlige. DF står stadig uden for den liberale diskurs og antagonistisk i forhold til LA. Liberalisme omfatter alle ”vindere” og betegnes derfor stadig som populistisk og med en bagvedliggende universalisering. Samuelson fremstår nu som den store leder, der skal holde sammen på det nye parti og sikre dets fremtid.

#### 6.4 Delvis partikularisering af LA (2011-2014)

På nuværende tidspunkt har LA stærk opbakning op til et valg, og har klargjort, at de er Danmarks liberale parti. Bemærkelsesværdigt nok foreligger der stadig ikke nogle valgløfter, og det tydeliggøres som nævnt tidligere, at det heller ikke bliver tilfældet. Dog ser vi alligevel på nuværende tidspunkt, at den liberale diskurs ændrer sig, og LA søger at hegemonisere en ny politik og en ny agenda. LA begynder at artikulere flere og mere fastgjorte betegnelser i deres liberal diskurs. Dog er der stadig en paradoksaltet, da de også artikulerer at ønske om, kun at fokusere på politik og økonomi fremfor at afgive valgløfter. Derfor er dette en interessant og paradoksifyldt periode for LA, da de på den ene side kommunikerer i en universel forstand med liberalismen som den store tomme betegnelse, på den anden side oplever et behov for en partikulariseringsproces, da de i stigende grad må forholde sig til specifikke politiske områder indenfor den liberale kerediskurs.

Den første og store indikator for at LA, i den nye diskurs gradvist er blevet mere partikulære, er med annonceringen af den store 2020-plan, som synes at indeholde en plan for, hvordan LA realiserer sin liberalismediskurs og hegemonisere definitionen som liberal i Danmark. Liberalismebegrebet bliver mere partikulært, og det realiserer en klar politik, og en klar dagsorden hos partiet. I forbindelse med 2020-planen og reformpolitik, bliver kampen om liberalismen skærpet til.

Samuelson udtaler: *”Vi går erfaringsmæssigt altid lidt tilbage, hver gang Venstre og Konservative mander sig lidt op og spiller ud med reformer. Og det plejer vi så at vinde tilbage igen efter nogle uger”* (Børsen, 2011). Citatet henviser til 2020 planen, med det store reformudspil fra LA med skattelettelser og afskaffelse af efterløn på programmet, mens der er offentlig vækst på tegnebrættet hos Venstre og Konservative. LA stiller endnu engang sig selv ækvivalent med det borgerlige og liberale Danmark, mens de nævnte partier står uden for liberalismen. Uddybende udtaler NA, om Venstre og Konservatives plan for den offentlige vækst, at:



*”Det er et symptom på, hvad V og K har valgt at kalde borgerlig politik de sidste ti år. Det fortsætter de med i det sidste udspil, de har før valget. Det undrer mig meget. Hvis man bare tog halvdelen af pengene, ville man komme rigtig langt med topskatten eller selskabsskatten. Vi har ikke de afgørende nu, men de Konservative burde jo klokkeklart bakke op og sige, at nu er der faktisk fundet et råderum” (DR, 2011).*

Ovenstående er begge udtalelser før folketingsvalget i september 2011, og tydeliggør positioneringen i den hegemoniske kamp om liberalismen.

Som bekendt får LA 5 procent af de samlede stemmer og hele 9 mandater i Folketinget. Dermed må den hegemoniske kamp, i hvert fald ifølge LA selv, erkendes som en succes. Dette skyldes et artikuleret mål om 7 mandater i Folketinget til næste valg. Dermed er der også en indikator for, at diskursbruddet og den diskursive kamp har været efter hensigten hos LA.

Vi iagttager derfor en ny diskurs hos LA, der stadig er funderet i liberalisme med mange af de samme betegnere. Dog forekommer der en helt anden meningsudfyldning, hvor betegnerne for liberalismen i højere grad er sedimenteret og mere fastgjorte. Dermed synes LA i nogen grad at være blevet mindre populistiske, mere partikulære og med en klarere ideologi. Det er der også tydeligt artikuleret evidens for, men samtidig stiller LA sig uden for det politisk normative - den herskende forståelse af den politiske dagsorden. Denne artikuleres som velfærdsstaten og ønsket om offentlig vækst, som LA jo er de eneste der i deres diskurs optræder udenfor. Derfor ser vi et antagonistisk forhold til hele den herskende forståelse af velfærdsstaten, som domineres af flertallet i folketinget. Deraf kan det også udledes, at LA på dette tidspunkt stadig læner sig op ad populismen, da de fortsat i høj grad baserer deres politik på at være det som folket efterspørger. Den politiske kommunikation bliver radikal og defineret ud fra, hvad der er ”behov” for i befolkningen.

Den hegemoniske kamp om liberalismen omfatter flere betegnere og indgår i mange utraditionelle betegnere for liberalismen. Som nævnt i første analysedel, søger LA at ”pakke” mange politikker ind i den liberale diskurs. Her kan nævnes EU-politik, retspolitik, udlændingepolitik og flygtningepolitik. Disse inddrages alle i kampen om den herskende forståelse af, hvad liberalisme indbefatter. Særligt den hårde udlændinge- og flygtningepolitik er bemærkelsesværdig, da den i højere grad er ækvivalent med den, man kender fra DF. Derfor foregår der en bred kamp om artikulationerne og betegnere, hvor LA fortsat søger at formidle liberalismen bredt og inddrage det, som folket efterspørger. Det hele bliver så omfavnet af liberalisme, skattelettelse og økonomiske politik, som stadig viser sig at være

gennemgående for LAs diskurs, der stadig er i kamp med regeringen, samt de borgerlige partier i Danmark, mens de dog også artikulerer om inddragelse og samarbejde med Venstre og Konservative. Derfor oplever vi stadig en bagvedliggende universalisering hos LA. Op til valget i 2014 opstår der nye kampe, og vi analyserer et nyt diskursbrud og en mere kompromissøgende artikulation.

#### 6.4.1 Opsummering

Vi ser nu et mere partikulariseret LA, der har introduceret deres 2020-plan. Der er kamp om at hegemonisere liberalismen, hvor LA særligt vil adskille sig fra Venstre og Konservatives ønske om højere vækst i det offentlige. Det antagonistiske forhold til DF er stadig bevaret, og samtidig med, at vi ser LA komme på banen på nye politiske områder, bliver det stadig omkranset af den liberale diskurs. Dermed oplever vi en dobbelttydighed i kommunikationen, hvor der på den ene side opstår et mindre populistisk LA, mens der på den anden side stadig er en bagvedliggende universalisering, fordi LA pakker alle deres politikker ind i liberalismen. Desuden artikulerer de stadig, at de er det borgerlige parti, som folket har brug for.

### 6.5 Den liberale kamp op til valget (2014-2015)

Der er i 2014 som tidligere redegjort meget der tyder på, at LA kan blive en vigtig brik op til det kommende valg, hvor alt peger på sejr til blå blok og de borgerlige partier. Dermed skal der søges nye magtkampe, nye ækvivalenskæder og antagonistiske forhold. Liberalismen får igen brede betegnere og positioneringen er ændret særligt indenfor blå blok. Dermed opstår også et nyt og særdeles antagonistisk forhold til rød blok, hvor LA nu kommunikerer i en klar differenslogik.

Op til arbejdernes kampdag 1 maj 2014, udtaler Samuelsen i forbindelse med en proklamation om, at LA er "Danmarks arbejderparti", at: *"Socialdemokraterne og fagbevægelsen har gjort danskerne til slaver af staten og politikerne gennem et skattetryk på 49%, 180% bilskatter, 25% moms, forbrugsafgifter, og et hav af regler, der forsøger at ensrette den måde, vi skal leve på"*. (Berlingske, 2014a) Dermed artikulerer Samuelsen og LA i en liberal diskurs, at de er Danmarks arbejderparti. Inden ovenstående citat udtaler Samuelsen i samme interview, i en historisk kontekst, at: *"....Det lyder i den gamle arbejdersang, at vi knuges under stat og love, vi flås af skattens skarpe klo,"* (Berlingske, 2014a) Hermed henvises til historien om ikke at være tynget af skattetryk, som en erkendelsesdiskurs fra "arbejdere" og flettes i en liberal forståelse. Ovenstående skaber belæg for, at skattestop og liberalismen betegner folkets interesse. Dermed skabes et antagonistisk forhold til Socialdemokratiet, hvor der henvises til, at partiet har gjort danskerne til slaver af staten. LA



artikulerer sig derimod indenfor liberalismen, men omfavner skattelettelser som ”ægte arbejderpolitik”.

*”Hvis Helle Thorning Schmidt (S) virkelig interesserede sig for de arbejdende danskere, så ville hun forstå, at den høje skat er til stor skade for særligt de lavest lønnede. Liberal Alliance har sagt, at ingen danskere i arbejde skal betale indkomstskat af de første 7.000 kroner om måneden. Det er ægte arbejderpolitik,” (Berlingske, 2014a)*

Dermed indbefatter LA også skattelettelser som værende liberale, og tager skarpt afstand til Socialdemokratiet. Det er en sedimentering af vigtigheden af skattelettelser som en gennemgående betegnelse for LA, samtidig med, at der bliver dannet et antagonistisk forhold til oppositionen. LA søger i denne tid op til valget medbestemmelse, og vi har iagttaget, hvordan kommunikationen og positionskampen overfor særligt Venstre og Konservative er nedtonet. Dette kræver inklusion snarere end en differenslogik som tidligere har domineret skildringen mellem LA og resten af blå blok, og derfor er LA nu i en situation, hvor der skal vælges side- og meldes klart ud, hvordan, og hvem de vil samarbejde med i en ny parlamentarisk situation. Som beskrevet tidligere, har vi oplevet, hvordan LA nedtoner deres strategiske kommunikation, og sammenligner LA med ”en mere moden virksomhed”, der ikke længere har behov for en hård positioneringskamp i blå blok. I samme interview uddyber Samuelsen omkring hvorvidt de aggressive kampagner er slut, at: *”Det bruger vi ikke energi på i dag. Ude i det privat erhvervsliv er der jo ingen virksomheder, der bruger tid på at tale de andres produkter ned. De fortæller om, hvad det fede er ved deres egne produkter (Altinget, 2014b).*

Ovenstående indikerer, hvordan LA nedtoner den ellers tidligere ret aggressive kommunikation overfor Venstre og Konservative, og sammenstiller det med en virksomhedslogik fra erhvervslivet. Netop denne er også toneangivende for LAs diskurs, og optræder som en af de store betegnere. Ækvivalenslogikken der tidligere har betegnet de ultimative krav i LAs diskurs om liberalisme, er nu snarere forespørgsler og kompromiser. Dermed kommer hele den røde blok og oppositionen på den konstitutive yderside af den liberale diskurs. Der er stadig topskattelettelser, økonomi og frihed på dagsordenen, men de bliver aktualiseret i en mindre ultimativ artikulation. Det vigtigste på dagsordenen, er en hegemonisering af, at LA kan samarbejde med de andre i blå blok, og være en brik i regeringsgrundlaget som støtteparti. Liberalismen står stadig som den store tomme betegnelse, og indikerer en grad af universalisme. 2020 planen eksisterer stadig, men der er et aftagende fokus på den, da LA står i en ny parlamentarisk situation.

Den kommunikative strategi drejer sig om at være forhandlingsparat på alle områder, hvilket åbner op for en vis grad af universalisme. LA har haft et godt valg og fik de ønskede mandater, og skal nu finde ståsted i det der artikuleres som ”den modne tid” i LAs historie. De er parate til at søge kompromiser på udlændingepolitikken, og kravet om skattelettelserne synes midlertidigt mindsket. Der er nærmest tale om en ”give and take” logik i denne tid, hvor LA erkender at kompromisser er afgørende for succes i politikken. Det anses mere teknokratisk end tidligere, hvor populismen synes tilsidesat. På den anden sig kommunikerer LA stadig i alle retninger, med en lang ækvivalenskæde hvor det liberale parti nu også kan indgå kompromiser og forhandlinger, for at opnå hegemonisk magt i det borgerlige Danmark.

Som nævnt tidligere får LA et særdeles godt valg, der gør partiet stort nok til at resten af blå blok er afhængige af deres mandater for at danne regering. Der opstår i tiden efter valget nye hegemoniske kampe, og topskattelettelserne kommer stille og roligt på bordet igen som ultimative krav.

#### 6.5.1 Opsummering

I LAs nye diskurs er der kamp om regeringsmagten forud for et nyt valg. Snarere end at differentiere sig fra de borgerlige partier, søger LA nu særligt også at tage afstand fra rød blok og Socialdemokratiet. LA tager ligefrem kampen op om at være et arbejderparti, men pakket ind i en liberal diskurs - skattelettelser bliver lig med arbejderpolitik. Ydermere gennemflyder artikulationen om LA som en moden virksomhed den strategiske kommunikation, der ikke længere vil tale blå blok ned. Der skal fokuseres på et øget samarbejde, og en lidt mere kompromissøgende kommunikation fylder i blå blok. Det er noget nyt der er på spil, nemlig magtforholdet i regeringen.

### 6.6 Topskattelettelser (2015-2016)

Som bekendt sker der her igen et diskursskifte, hvor den tidligere diskurs med liberalismen som nodalpunkt, nu bliver overtaget af en kommunikativ strategisk besættelse af topskattelettelser. Udover diskursændringen, opstår der også i denne periode en ny magtkamp om hvad der skal hegemoniernes i den nye regering- LA vil have topskattelettelser. Som vi har erfaret nu, har LA op til valget haft en mere kompromissøgende tilgang til hegemoniseringen om LA som det eneste liberale parti. Dette ændrer sig drastisk i LAs rolle som støtteparti, hvor vi oplever nye ultimative krav i ækvivalenslogikken hos LA om topskattelettelser, som bliver det alt overskyggende i denne



periode. Bare tre måneder efter valget udtaler Ammitzbøll om kravet til topskattelettelser, at: *"Prøv at høre: vi skal have nedsat den topskat. Og det tror jeg også vi får. Og det tror jeg blandt andet, fordi Lars Løkke ved, hvor vigtigt det er for os"* (Fyens.dk, 2015).

Forhandlinger om topskattelettelser blev da også en del af regeringsgrundlaget under forhandlingerne efter valget, hvortil Samuelsen udtalte: *"Jeg har sagt, at vi ikke er bange for noget som helst. En regering kan vælte sig selv, ved at den ikke lytter til sit parlamentariske grundlag"* (DR, 2015b). Her kommunikeres altså i en noget anden logik, end vi tidligere har set, hvor tilfældet bliver topskattelettelser eller ingen regering. Der bliver draget en meget tydelig forskel på Venstre, Konservative og også DF, hvor der endnu engang opstår ultimative krav i artikulationen. Som også kort benævnt tidligere benyttes topskattelettelserne som den gennemgående betegnelse for alle typer af skattelettelser og som en kommunikation hvori "den almindelige borger" også inddrages. Topskattelettelserne omfavner også større råderum til de lavestlønnede, og bliver, som vi har set, pakket ind i kommunikationen. Derfor synes repræsentationsscopet omkring diskursen topskattelettelserne at bliver bredere, da ækvivalenskæden omkring den omfatter mange betegnelser, der stikker i mange retninger. Dermed ser vi i denne periode også en udstrækning af populisme omkring LAs rolle som støtteparti i regeringen. Det bliver en interessant rolle, fordi de kan stå uden for et reelt regeringsansvar og samtidig have afgørende mandater i regering. Dermed udvides LAs mulighedsrum strategisk og kommunikativt, og vi oplever, hvordan LA artikulerer sig bredt og i en populistisk facon omkring topskattelettelserne.

I sommeren 2016 kommer regeringens 2025-plan, hvor topskatten stadig er det, der fylder i kommunikationen hos LA. Som bekendt drejer det sig om min 5%, over hele linjen, og retorikken er fortsat benhård og direkte- og særdeles værdipolitisk ladet, på trods af, at det fortsat ser meget svært ud. Samuelsen udtaler hertil: *"Der er mange, som spørger, hvorfor vi holder fast i den her del, der hedder topskat. Svaret er, at for os er det her et spørgsmål om værdipolitik"* (DR, 2016b). Ifølge Samuelsen, bliver topskatten fastholdt pga. det værdipolitiske, frem for noget andet. Dermed ophøjes det implicit til kernen i diskursen. Det er altså langt fra de tidligere tendenser og noget som søges hegemoniseret i værdigrundlaget, så den liberale dagsorden kan stå sammen med skattelettelserne. På dette tidspunkt, er Samuelsen ikke bange for at true Løkkes enestående Venstreregering. Dette fastholdes igennem hele perioden, og Samuelsen udtaler endvidere til kravet forud for skatteforhandlinger: *"- Hvis ikke det sker, så er vi ikke længere støtteparti for regeringen"*. (DR, 2018)

### 6.6.1 Opsummering

LA er nu evigt fokuseret på at få topskattelettelse gennemført, da de har afgørende mandater i blå blok. Ovenstående er tegn på, at alt der ikke indebærer topskattelettelse for LA, kommer til at stå på den konstitutive yderside af LAs nuværende diskurs, som søges sedimenteret. Topskattelettelse i sig selv synes at optræde særdeles partikulært i LAs kommunikation, men samtidig omkranses den af en række betegnelser. Derfor ophøjes de til noget af større betydning, noget værdipolitisk som optræder som hele eksistensberettigelsen for LA. Derfor ophøjes topskattelettelse på sin vis også til noget universelt, som kan træde til som betegnelse for hele den liberale diskurs, og den strategiske kommunikation har stadig spor af at være populistiske. Da det aldrig lykkes med de ultimative krav om skattelettelse, øjnes der en ny mulighed for LA, nemlig et regeringssamarbejde.

## 6.7 Nyt samarbejde- LA indenfor Regering (2016-2017)

Der opstår på nuværende tidspunkt en ny diskurs i LAs kommunikation- diskursen om LA som regeringsparti, hvor kommunikationen omhandler, hvordan LA retfærdiggør at opgive skattelettelse for seks ministerposter. Der opstår en dobbelttydighed i kommunikationen her, som endnu ikke er blevet berørt. Dette vil fylde en stor del af følgende delanalyse, da det netop fremhæver, hvordan LA kommunikativt artikulerer deres nye diskurs, og hvordan de artikulerer deres fortsatte overlevelse, efter at have måttet opgive det ellers ultimative krav om skattelettelse. Hele analysen omkring partikularisme, universalisme, antagonistiske forhold og populisme vil også blive berørt, men det vil være med at særligt fokus på hvordan kommunikative strategier skaber et helt nyt mulighedsrum for LA. Et mulighedsrum, hvor de både kan stå i regeringen, men samtidig være udenfor regeringen med klassisk LA politik. Indledningsvis åbner Samuelson med at forsvare det tidligere krav om skattelettelse ved at udtale, at:

*”Sagen er den, at vores topskattekrav er det, som har åbnet døren for den situation, vi står i nu. Hvis vi havde tænkt traditionel, gammeldags politik, så havde vi siddet og diskuteret halvanden procent her og halvanden procent der minus nul komma fem. Nu har vi åbent dørene til en helt ny politisk situation.” (Politiken, 2016c)*

Situationen er anderledes, og det der søges hegemoniseret bliver, at magten i regeringen i sidste ende bliver det, der søges åbnet for. Dermed er topskattelettelse glemt, og LA bliver nu ækvivalent med regeringsgrundlaget, og der kommer til at opstå en uddifferentiering til det ”tidligere” LA. Nu er

tidligere partikulariteter og mærkesager skubbet til side for diskursen om regeringsgrundlaget. Dette kommer til at gøre sig gældende på flere af partiets udtalte politikker.

I partiets 2025-plan er det blandt andet udtalt, at LA ønsker at man skal kunne køre gratis over Storebælt. Nyudnævnte transportminister Olesen mener efter udnævnelsen ikke længere, at det er realistisk: *"Jeg repræsenterer regeringens politik nu, og regeringen har på nuværende tidspunkt ingen ambitioner nedskrevet i regeringsgrundlaget om, at det skal være gratis at køre over Storebælt."* (DR, 2016d)

Sådan artikulerer LA en dekobling og uddifferentiering af partiet og organisationen, hvor citatet formuleres med en klar dobbelttydighed. Ligeledes er det bemærkelsesværdigt, hvordan LA nu optræder i en differenslogik og snarere repræsenterer en egentlig forespørgsel frem for deciderede krav, som tidligere har været tilfældet. Dermed kan LA kommunikere med forskellige logikker, som både repræsenterer regeringen og LA.

Det gør sig dog ikke kun gældende for transportministeren. Også partiformand og nyudnævnt udenrigsminister Samuelson kommunikerer i flere tunger, særligt omkring det EU politiske. LA har i sin senere tid gjort sig bemærket ved at være særdeles EU-skeptiske, hvor vi nu ser det EU-politiske som en mere flydende betegner for LAs politik. LA var et af de få partier der rådgav danskerne til at stemme nej til det omstridte EU-politiske retsforbehold. Til nu at skulle forhandle en parallelaftale om Europol på plads, forsvarer Samuelson: *"Fra nu af er jeg ikke Liberal Alliance, når jeg er i denne rolle, er jeg regeringens repræsentant"* (Jyllands-Posten, 2016) Citatet er i tæt overensstemmelse med artikulationen fra Olesen, og validerer den nyopståede differenslogik til LA. LA er som sådan stadig EU-kritisk, mens Samuelson kan forholde sig teknokratisk til regeringsarbejdet.

Det analyseres som en strategi, hvori partiet kan afparadoksere diskursbruddet og det, at partiet ikke er lykkedes med deres ultimative krav om skattelettelser. Ydermere flyder diskursen fra partiet som støtteparti, hvor det ideal- og værdipolitiske var det dominerende, til de ækvivalente krav til at være i regeringen, der kommer med en forskydning, hvor realpolitik og teknokratisk politik bliver en realitet. De tidligere fremanalyserede betegnere for liberalisen, skattelettelser mm, er altså ikke længere i fokus.

Også når det kommer til det uddannelsespolitiske er der sket en forskydning. LA har tidligere udtalt sig særdeles negativt om Folkeskolereformen, hvor bl.a. Merete Riisager, nyudnævnt



undervisningsminister har udtalt derom, at: ” I dag førstebehandler Folketinget lovgrundlaget for Folkeskolereformen. L51: Indførelse af en længere og mere varieret skoledag og L52: Indførelse af obligatorisk lektiehjælp og faglig fordybelse. Folkeskolereformen er en katastrofe, der venter på at indtræffe” (Politiken, 2016c)

Da LA træder i regering, forekommer noget der mest af alt minder om en kommunikativt strategisk kovending, hvor ministeren nu respekterer reformen: ”Der er ikke brug for flere revolutioner lige nu. Det er ikke det, folkeskolen har brug for. Men der kan sagtens være behov for nogle justeringer, fordi der er nogle ting, som ikke fungerer godt nok” (DR, 2016c) Ud fra citatet gør ministeren det klart, at hun repræsenterer regeringen og ikke LA. Dermed bliver det partiet selv, som kommer til at stå i en differenslogik, hvor regeringsgrundlaget er centrum for diskursen. Det må sandes, at der er lagt grobund for en foreløbig realpolitisk linje, der dog ikke indeholder særlige partikulariteter indtil videre. LA forsøger at differentiere sig fra regeringens politik ved at uddifferentiere sig selv fra den. Dermed kan LA som et idealistisk projekt forblive universel i sin liberale natur og agere populistisk indenfor men også dekoblet fra regeringen.

Et halvt år inde i regeringen genopstår skattelettelserne i LAs politiske kommunikation, og magten forskydes. Artikulationen om regeringsgrundlaget og samarbejdet i ministerierne dislokeres, og de ultimative krav i ækvivalenskæden er atter på dagsordenen.

### 6.7.1 Opsummering

LA er nu trådt i regeringen og har fået tildelt hele seks ministerposter. Det artikuleres som om, at man har byttet kravet om skattelettelser mod at træde i regering, og dermed bliver det en succesfuld historie. Vi ser også, hvordan LA uddifferentierer deres egen politik fra regeringens, og dekobler LA fra regeringen. Dermed kan de kommunikere ækvivalent med regeringens politik samtidig med, at de ikke direkte opgiver vælgerløfter. Det analyseres som en afparadokseringsstrategi, der kan imødekomme den svære opgave, det er for et populistisk projekt at træde ind på en realpolitisk bane.

## 6.8 Det tilbagevendende krav om skattelettelser (2017)

Skattelettelser er i samtlige diskursive betegnelser hos LA ækvivalent med frihed og mere frihed til den enkelte borger. Dette kommer igen på bordet i 2017, da regeringen skal fastsætte et nyt skatteudspil som et led i regeringens 2025-plan. Det er som bekendt endnu ikke lykkedes for LA at få topskattelettelser implementeret, derfor er fokus nu fjernet fra dem. LA melder nu ud med



historiske skattelettelser. Det bliver hurtigt ækvivalent med at tilgodese alle i arbejde og står som en modsætning til ikke-arbejdende. Desuden er kommunikationen på ny i absolutte og ultimative krav, og som vi har set i første analysedel, lover Samuelson, at skattelettelserne bliver til noget - både til befolkningen og sit eget parti.

Nu skal der igen drages forskelle, og LA vil ikke stemme for den nye finanslovsaftale, hvis ikke de får bl.a. skattelettelser og hævet pensionsalder. DF ønsker et paradigmeskift i udlændingepolitikken, som forudsætning for at stemme for finansloven (Finans, 2017). D. 8.12. indgås finansaftalen med regeringen og DF, men den er uden LAs egne krav om skattelettelser. Olsen udtaler, på trods af at LA har godkendt aftalen, at: *"Den (finansloven, red.), bliver kun vedtaget, hvis den skatteaftale, som ligger på bordet, falder på plads. Det er aftalen"* (Finans, 2017) Dette bliver støttet over en bred kam i hele partiet, hvor økonomi- og indenrigsminister Ammitzbøll udtaler, at: *"Jeg er enig i, at vi får en skatteaftale inden vi kommer til tredjebehandlingen. Det er forudsætningen for, at tredjebehandlingen går godt"* (Finans, 2017). Partilederen selv holder sig til blot at love, at der vil komme historisk store skattelettelser inden jul- de største i mands minde. (Finans, 2017)

Ovenstående understøtter, at LA endnu engang vil hegemonisere behovet for skattelettelser i befolkningen som en forudsætning for at være borgerlig og liberal. Det antagonistiske forhold til DF bliver genbesøgt, og står som en hindring for skatteaftalen. Kravet fra DF om et paradigmeskift på udlændingeområdet kommer til at stå som en differenslogik overfor LAs diskurs om skattelettelserne. Det ene kommer til at udelukke det andet i finanslovsforhandlingerne.

Ydermere oplever vi også, at LA ikke længere skildrer sig selv som værende en del af regeringen i samme stil, som vi har set tidligere, da der bliver trukket en grænse og truet med at vælte regeringen, hvis ikke der kommer skattelettelser. Dermed oplever vi LA træde ind i en rolle, hvor partiet i højere grad bliver ækvivalent med skattelettelserne, og regeringskravene opstår i en differenslogik. På den konstitutive yderside af det, der søges hegemoniseret, oplever vi derfor DF.

I denne periode er det svært at konkretisere en partikulariseringsproces, da alt bliver bundet op på skattelettelser. Der er det eneste kommunikation omkranses af. Dermed bliver det altså, endnu engang synonymt, at stemmer man LA, stemmer man for skattelettelser og flere penge i befolkningen. Det er der i høj grad stadig noget populisme forbundet med, da projektet om skattelettelserne stadig rummer en bagvedliggende universalisering. Skattelettelserne i sig selv er jo

i høj grad en del af en partikulariseringsproces, men åbner op for, at LA kan artikulere folkelige krav mod regeringen, som del af en universaliseringsproces. Ønsker du skattelettelser, stemmer du Liberal Alliance- og deri består populismen. Som bekendt lykkes det ikke med skattelettelser, og der sker et tydeligt og skelsættende brud for partiet, som kommer helt ned omkring spærregrænsen i meningsmålingerne. Samuelsen må tage faldet og ansvaret, og bliver hovedaktør i partiets nutidige diskurs.

### 6.8.1 Opsummering

Forud for en finansaftale er skattelettelser igen på bordet hos LA. Endnu engang ser vi, hvordan de ultimative krav gennemflyder kommunikationen hos LA, som truer med at vælte regeringen, hvis ikke partiet får deres ønskede skattelettelser. DF ønsker på den anden side et paradigmeskift på udlændingeområdet, hvilket kommer til at fremstå som den konstitutive yderside af LAs skattelettelser. Der forekommer en bagvedliggende universalisering, da skattelettelser hos LA mobiliserer frihed til folket. Da det endnu engang ikke lykkedes, må Samuelsen tage ansvaret.

## 6.9 Anders Samuelsen - det personlige ansvar

For første gang i LAs historie er der opstået en ny diskurs, fuldstændig blottet fra kontinuitet og slægtsskabslinjer fra tidligere diskurser. LA får (igen) ikke sine skattelettelser, og må tabe ansigt til alle, som de har lovet det. På nuværende tidspunkt har vi set, hvordan hele deres politik ved tilbagevendende lejligheder har været bundet op på skattelettelser af forskellige formater og endnu ikke rigtig er lykkedes. Derfor søger LA at fordele ansvaret og bekende i sin politiske kommunikation, at man har fejlet, men stadig gerne vil arbejde videre. Det ser vi, ved at Samuelsen kommunikativt uddifferentierer sig fra partiets kerne, og dermed kan LA bestå. Tidligere har vi set det med skellet mellem at være repræsentant for regeringen og LA, som en kommunikativ strategi, der kunne afparadoksere målet om at komme i regeringen, som kom på bekostning af skattelettelser. Da LA stadig er i regering, må der nye midler til, og diskursen er brudt igen. Dette er nok den tydeligste dislokation vi ser i mobiliseringen af LA, da kommunikationen for første gang i LAs historie hverken handler om liberalisme, skattelettelser eller frihed.

Indledningsvis lægger Samuelsen ud med at erkende, at hans lovning om historiske skattelettelser på sociale medier ikke har været hensigtsmæssig. Det gør han forud for et krisemøde i LA i starten af 2018. Han udtaler at: *“Fordi vi gik ud og sagde, at der var en sådan forståelse og at nu kommer*

skattelettelserne, så var det ikke en forståelse, der holdt længere. Så på den måde kan du sige, at det har kostet. Så må vi se, om vi kan vinde det ind” (Finans, 2018). Et paradoksalt citat, der indeholder en dobbelttydighed i kommunikationen. Det står som en erkendelse af, at den ultimative kommunikation har fjernet fokus fra det egentlige omdrejningspunkt, nemlig skattelettelser. Dermed synes der at forme sig et nyt fokus, et fokus på at komme videre og genvinde ”det tabte”. Der bliver et vist pres fra det egentligt politiske og lagt fokus på menneskelige fejltagelser, som belæg for, at hegemoniseringen og kravene om skattelettelserne ikke lykkedes. Det betyder ikke blot at led i ækvivalenskæden hopper af, men at hele projektet dislokeres.

Samuelson påtager sig ansvaret. I en henvisning til sin facebookopdatering med lovning om de historiske skattelettelser, udtaler han: *”Der er ingen tvivl om, at min opdatering om, at nu kommer der historisk store skattelettelser, førte til, at den forståelse der var, den løb nogen fra”* (Finans, 2018). Det består som en erkendelse af hovmod og en erkendelse af, at de ultimative krav, har været årsag til, at regeringen og DF løb fra den oprindelige skatteaftale, der var på bordet. Indledningsvis er det jo en decideret afstandstagen fra det reelle skatteudspil og en artikulation om, at det er den kommunikative strategi, der har fejlet. Dermed opstår der en differenslogik til LAs kernepolitik, da kommunikationen får distanceret sig fra det egentlige formål. Samuelson tager selv skylden: *”Der er intet i det her forløb, som ikke er mit ansvar.”* (Finans, 2018). Samuelson skiller sig selv ad fra partiet og dets politik, og forsøger for første gang at hegemonisere, at det er menneskeligt at fejle i politik. Ligeledes bliver person og parti/politik adskilt.

Ovenstående citater kommer oven på hans ”undskyld” interview, som er gennemgået i første analysedel, hvor Samuelson kalder sine egne udmeldinger for uværdige. Der bliver i høj grad fokuseret på, hvordan det skete, og at LA får ro, mens den karismatiske leder bliver den eneste, man hører noget fra. Samuelson er kendt som ”comeback kid” og har skabt en diskurs om, at man kan fejle og rejse sig igen. Det er netop denne artikulation og denne betegner, der bliver sat i spil nu. Hvor lederen kommer til at stå som differens til sit eget parti, da det er ham, og ikke partiet der har fejlet. Det kommer til at fremstå som en total universalisering, da Samuelson i partiet også kommer til at fremstå som en tom betegner.

Ifølge Samuelson, er LAs udeblivende skattetiltag dog ikke udelukkende selvforskyldte:

*”Vi må starte med at erkende, at den politiske situation i Danmark er anderledes, end for bare få år siden. Jeg- og jeg tror mange andre med mig- havde nok troet, at det efter den*

*borgerlige valgsejr i 2015 ville være nemmere for de fire partier, der støtter en borgerlig regering, at finde en fælles vej frem.” (Berlingske, 2018c)*

Ovenstående citat bliver en manifestation af den politiske arena, set med Samuelsen og LAs briller. Den politiske arena har ændret sig, og der er ikke nogen fælles vej i de ”borgerlige” partier. Citatet kommer fra en facebookopdatering, der slutter med et opråb om at kæmpe videre, og at LA ikke giver op trods lidt modvind. Præcis hvor det skal bære det liberale parti hen i dag er uvist. Til gengæld fremstår Samuelsen på ny som den store leder, der skal stå for partiets ”comeback”. Det bliver diskursen der fører dem frem til 2018, og strategien der, udover partiets klassiske diskursive formationer, forbliver tom og uden særlige partikulariteter. Der sker noget, når et ungt og populistisk parti træder ind på en realpolitisk bane, og det forekommer tydeligt, at LA har mærket konsekvensen. Om det så skyldes en forandret politisk arena, eller et parti der har haft svært ved at holde en ren ideologi i forskellige diskursive perioder, er ikke entydigt. LA og Samuelsen kæmper videre.

#### 6.9.1 Opsummering

Vi har nu taget fat i den sidste analyserede diskurs om LA, der skiller sig ad fra tidligere, ved ikke at have nogen slægtskabslinjer om skattelettelser, frihed eller liberalisme. Samuelsen tager det fulde ansvar for det mislykkede krav om skattelettelser og uddifferentierer sig dermed fra partiet LA. Diskursen kommer til at omhandle Samuelsens personlige ansvar som den ultimative skyldner, der kom i vejen for skattelettelserne. Dermed afparadokseres kravene fra partiet og til Samuelsen selv, så LA kan bestå. Ydermere ser vi en erkendelse af, at det borgerlige Danmark ser anderledes ud end forventet, og at der har været flere og større hegemoniske kampe end antaget. Dermed tager LA sit ståsted igen, hvor partiets diskurs endnu engang er dislokeret.

## 7. En diskussion om LAs kommunikationsstrategier og populisme

*”Liberal Alliance har mistet mere end hver tredje vælger siden valget”* (Berlingske, 2018d) – sådan lyder en overskrift i Berlingske lørdag d. 2. juni 2018 om den fortsatte nedgang i LA på baggrund af en meningsmåling fra Berlingske Barometer. Samlet set står LA til at få 4,9 procent af stemmerne. Det er et fald på 2,6 procentpoint i forhold til valgresultatet i 2015. Målingen viser også en snæver føring til rød blok med 50,7 procent af stemmerne mod 49,3 procent til blå blok (Berlingske, 2018d), som dog ikke er tilstrækkelig stor til at kunne prædikere et udfald ved et kommende folketingsvalg. Folketingsvalget skal afvikles senest i juni 2019, og for LA synes tiden dog knap, hvis partiet skal gøre sig forhåbning om at genvinde de tabte stemmer siden valget i 2015. Spørgsmålet er, hvordan partiet gennem sin kommunikation igen kan opleve stigende vælgermæssig opbakning?

### 7.1 Hvordan forbereder LA sig til det kommende valg?

Ser vi på, hvilke strategier, der foreløbig har vundet indpas i LAs kommunikation i nyere tid, kan vi ud fra vores analyse iagttage, at den toneangivende diskurs om LA i starten af 2018 omhandler diskursen om det personlige ansvar med Samuelsen som tom betegner. Her kobles Samuelsen sammen med ansvaret for partiets fiasko om de udeblivende skattelettelser, mens LA som parti uddifferentieres hertil. Ifølge den politiske kommentator, Thomas Larsen fra Berlingske, er det netop væsentligt, at Samuelsen tager ansvar, hvis partiet igen skal genopbygge tilliden til vælgerne:

*”Han (Anders Samuelsen red.) må erkende, at der er skudt huller i hans egen og partiets troværdighed. Han må se i øjnene, at han ikke har ret mange venner, og endelig må han indstille sig på, at han kommer til at arbejde hårdt for at få genskabt tilliden til de vælgere og støtter, som i dag er dybt skuffede over det kaotiske, uværdige og resultatløse forløb, som de har været vidne til”* (Berlingske, 2018d)

Artikulation om det personlige ansvar rummer muligvis et potentiale som kommunikationsstrategi, fordi differenslogikken, hvor LA uddifferentieres i forhold til partiformanden, kan give vælgerne mulighed for at distancere sig fra Samuelsen uden samtidig at distancere sig fra partiets vision om skattelettelser og andre mærkesager. Det kan potentielt genopbygge tilliden til vælgerne og deres tro på skattelettelser i fremtiden.

Strategien om at sætte partiet i differens til sin egen kommunikation, har vi desuden set tidligere fra LA. Således viser analyserne, hvordan LA artikulere en differens mellem LA og regeringsparti, hvor den realpolitiske og partikulære kommunikation som regeringsparti ofte artikulere som dekoblet fra LAs universelle partipolitik. Partiets differenslogik er således yderst interessant, fordi den muliggør en form for universel kommunikation i regeringen. Dermed kan man også sige, at strategien er et forsøg på at imødekomme Laclaus tese om, at regeringspartier bliver mere partikulære i regeringsregi. Samtidig kan det anskues som en afparadokseringsstrategi, der takler modsatrettede interesser i skellet mellem partiets interesser som regerings og selvstændigt parti.

Ovenstående kommunikationsstrategi råder over et potentiale, hvor partier muligvis kan fortsætte med at kommunikere populistisk i regeringer. Spørgsmålet er dog potentialet kan realiseres for LA og lede til den fornødne vælgeropbakning, eller om Laclaus profeti om populistiske partiers begrænsning i regeringssamarbejde overskygger strategiens muligheder? Selvom LA har oplevet en lille fremgang i meningsmålingerne fra januar 2018 til juni 2018 på 0,6 procentpoint, er det næppe nok til at konkludere, at de kommunikative strategier og diskurser om det personlige ansvar og regeringsparti har haft en signifikant indflydelse på vælgerne indtryk af partiet.

Måske afhænger successen for uddifferentieringsstrategien også af tidligere diskursers differensstrategier. Meget tyder nemlig på, at den ultimative artikulation om både topskattelettelse og historiske skattelettelse, hvor skattelettelse italesættes som et krav, kan have besværliggjort partiets muligheder for at skifte strategi. For i det øjeblik, hvor partiet ikke længere kan fastholde artikulationens krav om skattelettelse, knækker hele ækvivalenskæden, og den populistiske diskurs falder. Et drastisk skel som dette, kan således bevirke, at LA ikke længere kan stille sig udenfor sin politik i regeringen, fordi tilliden til vælgerne allerede er brudt.

Man fristes imidlertid til at spørge, om det var nødvendigt for LA at artikulere topskat eller historiske skattelettelse som et krav i sin kommunikation? En mulig forklaring finder vi måske i historien, hvor LA ikke har ønsket at ende som andre små partier, som trådte ind i regering og efterfølgende led store knæk, fordi de ikke udviste tilstrækkelig politisk indflydelse. Et skrækscenarie kunne være det forhenværende regeringsparti SF, som måtte træde ud af den røde regering i 2014, fordi ikke formåede at gennemføre signifikante initiativer. I ugebladet Arbejderen blev SFs exit forklaret således: *"At det er gået sådan, har ikke været uforudsigeligt. I regeringen har partiet bevæget sig væk fra ikke bare grundlaget i sit partiprogram og de socialistiske rødder, men i høj grad også fra de løfter, som partiet*

*blev valgt på*” (Arbejderen, 2014). Ved folketingsvalget i 2015 tangerede SF sit hidtil dårligste valgresultat nogensinde og blev reduceret til 7 mandater, og samtidig skiftede en række prominente MFere og ministre til socialdemokratiet (Berlingske, 2017c).

Behovet for at drage en forskel til SFs tidligere regeringsførelse ses tydeligt i et citat fra Ammitzbøll i Altinget i slutningen af 2016, hvor ministeren bliver spurgt til, hvorvidt det altid kan betale sig at indgå i regering: *”ikke altid. For SF var det ikke. Men de var også nødt til at rive deres partiprogram i stykker for at komme ind i regeringen. Vi har revet det gamle regeringsgrundlag i stykker for at komme ind og få aftryk på et nyt. Det er en meget afgørende forskel”* (Altinget, 2016c). Allerede fra LAs indtræden har det sandsynligvis været helt centralt for LA, at dets kommunikative strategier er bygget på iagttagelser af dets reelle indflydelse i regeringen.

Et andet eksempel, hvor LA kommunikativt skiller sig ud fra andre små regeringspartier, ses i et citat fra Ammitzbøll i 2014, hvor han anfægter de konservatives politiske aktivitet i regeringssamarbejdet: *”De Konservative legede stilleleg i ti år uden at påvirke den borgerlige regerings politik synderligt. Derfor ser vi os selv som det parti, der kan sørge for, at en Venstre-ledet regering får en klar borgerlig-liberal dagsorden. I stedet for de konservative”* (Berlingske, 2014c). Citatet underbygger forrige citat, fordi LA igen sætter en differens til det lille regeringsparti, som ikke har indflydelse, mens LA tilskrives mening gennem dets formåen til at gennemføre politikker i et regeringssamarbejde.

Ovenstående eksempler viser, hvordan LA muligvis har anset differenslogikken, som en væsentlig strategi, hvis partiet med dets relativt få mandater, skal kunne bevare dets vælgersegment i løbet af sin regeringstid. Det er svært at give et bud på, om partiet havde haft større succes med en mere pragmatisk tilgang. Ser vi på historien med de konservative og SF, synes det ikke at være tilfældet. Omvendt viser analysen, at LA muligvis har trukket de ultimative krav for langt og nu fremstår som et utroværdigt parti, der ikke holder, hvad det lover. Udfordringen synes derfor at blive en balanceakt, hvor partiets politiske kommunikation både bestræber sig på at fremstå ultimativ, så den bibeholder folkets tillid og tro på, at deres interesser bliver varetaget, samtidig med at partiet i en vis grad forholder sig pragmatisk, kommunikerer og vedtager initiativer, som gør partiet mere partikulære og begrænser repræsentationsscopet i befolkningen. At kunne mestre denne balancegang, er sandsynligvis det, som skaber grobund for succes i et regeringssamarbejde.

## 7.2 En ny ideologisk diskurs

Meget tyder på, at LA har taget ved lære af sine erfaringer og kommet til den erkendelse, at partiets krav har været for toneangivende. Siden krisen om de manglende historiske skattelettelser har kravene herom nemlig været gevaldigt nedtonet. Partiets seneste kommunikation søger i stedet at iscenesætte sin kommunikation igennem en ideologisk diskurs. I indledningen fremgik det bl.a., hvordan den politiske ordfører Egelund, vil bringe ideologien tilbage i dansk politik. Om ideologien udtaler hun endvidere:

*”Ideologi er for mig kompasset. Den klare lyse pil, der peger i retning af det samfund, vi som borgere og politikere ønsker, også selvom hastigheden derhen måske ikke altid er, som vi måtte ønske. En pil, som vælgerne kan stemme efter. En pil, der holder os politikere på sporet, så vi ikke bliver opslugt af tågen og farer vild i pragmatismen og Slotsholmens lavpraktiske univers”* (Jyllands-Posten, 2018a)

Ud fra Laclaus diskursteori, kan vi se, hvordan ideologien bliver til nodalpunktet, som søger at imødekomme det samfund, der bliver efterspurgt af borgerne. På den vis fremstår ideologien universel og som en bred betegnelse. Samtidig fremstår betegnelsen om ideologi dog også mere partikulær, fordi den sættes ækvivalent med en liberal betegnelse, og syv liberale dyder. Det eksemplificeres i følgende citat fra af Egelund: *”Jeg vover pelsen. Jeg vil gerne stå på mål for syv liberale dyder, som jeg mener skal være et værdimæssigt kompas, for et liberalt parti anno 2018”* (Jyllands-Posten 2018a). Selvom den liberale betegnelse, kan betragtes som partikulær, kan den på samme tid iagttages som en tom betegnelse, fordi liberalismen og ideologien artikuleres som en efterspørgsel i den danske befolkning. Det er fx tilfældet, når den danske befolkning fx efterspørger en mindre stat, lavere skatter eller øget frihed.

Denne dobbelttydighed eller iscenesættelse af kommunikationen, så den både kan iagttages som universel og partikulær er interessant, fordi LA kan oscillere imellem kommunikationsstrategier, som iscenesætter politikker på den mest hensigtsmæssige måde – enten mere partikulære eller mere universelle. I analysedel 3, har vi netop set flere eksempler på dette. Fx viser diskursen om ”sedementering af LA”, hvordan partiet fortsat forsøger at kommunikere universelt, trods partikulære tiltag såsom 2020-planen.

Selvom dobbelttydigheden kan have sine fordele, kan den omvendt også vise sig at have negative konsekvenser som kommunikationsstrategi. Det skyldes netop, at LAs differentiering imellem ideologi og populisme kan forekomme selvmodsigende, da ideologien ikke nødvendigvis



udelukker populisme. Den ideologiske diskurs, kan således betragtes som en populistisk strategi, som søger at tage afstand fra populismen, da det også er et forsøg på at imødekomme flertallets efterspørgsel – det bliver et paradoks, fordi det bliver en efterspørgsel på flertallets opgør mod flertallet selv. LA kan således ende med at blive fanget i sin egen artikulation, fordi paritet aldrig helt undlader at kommunikere til den brede befolkning.

Ser vi på den konstitutive yderside af ideologidiskursen, tyder forrige citat på, at pragmatismen sættes i differens til ideologien. Det samme er tilfældet med populismen, hvor Egelund udtaler: *”Ideologi er i mine øjne det modsatte af populisme”* (Jyllands-Posten, 2018a). På den måde kommunikerer der i den ideologiske diskurs både om et antagonistisk forhold til populisme og pragmatisme. LAs strategi er således interessant, fordi den for så vidt søger at gøre op med to væsentlige knudepunkter om populisme og pragmatisme, som før i tiden synes at have hindret partiet i at komme igennem med sine politiske budskaber i regeringssamarbejdet.

Selvom ideologidiskursen er et kreativt forsøg på at genvinde det tabte i LA, rejser den en række kritiske spørgsmål. I forhold til den del af strategien, som står i differens til pragmatisme, kan man spørge til, om det er overbevisende nok? Har vælgerne ikke gennemskuet, at partiet ikke har meget beslutningskraft i regeringssamarbejdet? Vi har allerede været inde på, hvordan partiets behov for at skille sig ud fra pragmatismen spiller en væsentlig rolle for partiet, og ideologi-diskursen kan måske være en strategi, hvorigennem partiets kommunikation fremstår mere betydningsfuld, uden at partiet reelt får gennemført nogle politiske initiativer. Omvendt er der meget, som tyder på, at partiet har mistet sin troværdighed med henblik på at gennemføre politikker, hvorfor det kan synes uforståeligt, at partiet fortsat fortaber sig i sådan en kommunikation.

Ser vi nærmere på strategien om eksplicit at differentiere sig fra begrebet populisme, er LAs nye diskurs særlig interessant, fordi det synes at være første gang i LAs kommunikative historie, at partiet reelt set italesætter begrebet, som en yderside til partiets politiske ideologi. I tråd med forrige spørgsmål om pragmatismen kan vi ligeledes spørge til, om denne strategi er tilstrækkelig til at lede LA ud af krisen? For at komme dette spørgsmål nærmere, må vi først se på, hvorfor det kan være en god idé at tage afstand fra populismen og fokusere på ideologien

Strategien bunder sandsynligvis i erkendelsen om, at det, som nævnt, er yderst vanskeligt for partiet at bevare sin populistiske kommunikation. Måske LA derfor med fordel formulere en ideologidiskurs som fremstår som modstrategi til populistisk kommunikation. Det

forekommer ikke mindst tydeligt ud fra Egelunds citater i indledningen såvel som i dette afsnit, hvor ideologien bliver sat ækvivalent med klare mål, visioner og holdninger, som er forudsætningen for demokratiet. Demokratiet sættes således også ækvivalent med ideologi og står i differens til populismen. LAs definition af populismen er således noget som truer ideologier og det moderne demokrati.

Ud fra ovenstående strategi, kan diskursen om ideologi således også betragtes som en demokratidebat, hvor udviskningen af ideologier i den populistiske kommunikation og politik har store konsekvenser for demokratiet. Og netop LAs problematisering af populismen kan vise sig at være en fordelagtig kommunikationsstrategi, fordi populismen forbindes med noget negativt. Det er et synspunkt som både synes at vinde indpas både nationalt såvel som internationalt (Information, 2017, Jyllands-Posten, 2018b og Globalnyt, 2016).

Selvom der er overordnet tendens til at betragte populismen som noget negativt, lider populismebegrebet under en manglende begrebsafklaring (Bryder, 2009:3, Mudde, 2004:544). Seniorforsker emeritus Ole Therkildsen giver i en artikel et overblik over nogle af de definitioner, som populismen synes at omfatte i folkemunde:

*”Den antidemokratiske kerne i populismen er normalt ikke i søgelyset. I stedet fokuseres ofte på vælgerne socialpsykologiske profiler såsom frygt, foragt, racisme eller sexismen. Andre lægger vægt på demagogisk politisk stil – eller på politisk indhold. Højre- eller venstreorienteret, progressiv eller reaktionær, ryggeløs eller principfast”* (Globalnyt, 2016)

Den ”populære” kritik af populisme deler sig således i mange forskellige grene af definitioner og perspektiver. Som Therkildsen også forklarer efterfølgende i artiklen, viser den nyeste forskning, at de demokratiske perspektiver, som LA søger at belyse, også vinder indpas som kritik af populismen. Dette perspektiv bliver yderligere gennemgået af den tyske professor Jan-Werner Müller, i sin bog ”Hvad er populisme” fra 2016. Her forklarer Müller, hvordan den nutidige populisme defineres som folkets stemme, som ofte anses som udemokratisk, fordi politikerne tager patent på denne, selvom det er en åbenlyst empirisk realitet, at populistten blot varetager interesserne for en del af befolkningen (Müller, 2016). Et muligt skrækscenarie er i så fald, at demokratiet udvikler sig til et flertalstyranni, hvor eksempelvis 51 procent af vælgerne ikke tager højde for de resterende 49 procent, men i stedet tromler folket henover individet og de mindretalsbeskyttende principper såsom ytringsfrihed og

individuelle rettigheder, som det moderne demokrati varetager og beskytter. Det er vel ikke folkets stemme, når partiet reelt set, kun varetager omtrent halvdelen af befolkningens interesser?

Også M.H Hansen, stiller i sin bog ”Hvordan forvrænger populismen demokratiet?” skarpt på, hvordan nutidens populisme forholder sig til demokratiet. I Hansens optik, opfatter populismen og populist sig som sande demokrater, som står i opposition til en mere eller mindre sammenspist elite og ideologier (Hansen, 2017). Nutidens populisme og populist søger at udfordre det liberale repræsentative demokrati ved at efterspørge mere direkte demokrati, en reduktion i parlamenters størrelser, en voldsom begrænsning af indvandring samt mindske kløften mellem rig og fattig (Hansen, 2017).

Selvom ovennævnte definitioner af den normative populisme, ikke alle overlapper med LAs egen artikulation af populismen, kan de alligevel være med til at styrke LAs politiske logik qua dekobling af populismen. Når LA stiller populismen i differens til partiets politik, kan det således tænkes at en stor del af befolkningen vil kunne identificere sig med paritet, fordi de modsætter sig populisme – ikke blot pga. populismens konsekvenser for demokratiet, men også i forhold til racisme, sexismen eller anden gængs brug af populismebegrebet.

I den ”populære” debat om populisme er man efterhånden begyndt at opsnappe de selvmodsigende tendenser og behovet for at definere populismen som mere end blot en trussel for den politiske udvikling og demokratiet. De sættes bl.a. på spidsen af den forhenværende præsident Barack Obama under en pressekonference i Canada 2016, hvor han udnævner sig selv som populist og tager afstand fra den betragtning, at Trump skulle være det samme. Ifølge Obama, er han folkets mand, som har kæmpet for de svage ved at indføre en sundhedsreform – ikke Trump (Politico, 2016). Pointen med Obamas udtalelse er nok, at populisme som defineres ud fra ”folkets mand”, ikke blot kan forankres i en negativ konnotation, hvor den udelukkende stilles ækvivalent med højreekstremistiske politikeres retorik og politik, men også må ses som noget positivt – noget som beskytter og varetager befolkningens interesser.

Som nævnt tidligere, er det netop også Laclaus pointe, at populismen som repræsentant for folket ikke kan betragtes som et ”onde” eller en trussel i sig selv. Det er snarere en politisk logik, hvor folket sættes i en antagonistisk modsætning til eliten, uanset om logikkerne er præget af venstre- eller højrefløjspromatikker. Populismen forsvinder aldrig, men er altid til stede i mere eller mindre grad i den demokratiske logik i spørgsmålet om folkesuveræniteten og ”underbundens” påkaldelse af sin ret (Hansen, 2017).

### 7.3 Hvad så nu, LA?

Med populismen kompleksitet for øje er det uklart, om LA artikulerede ideologidiskurs vil kunne sedementere sig, eller om den snart vil blive overtaget af andre. Meget afhænger – paradoksalt nok – af, om paritet formår at skabe en bred vælgeropbakning til sit ideologiske budskab. Noget tyder dog på, at LA med sin ideologidiskurs får det svært. For selv om populismen, som befolkningens krav, i mange henseender betragtes som et onde, er den sandsynligvis kommet for at blive. Og selvom LA i mange henseender selv kan agere populistisk ud fra artikulationen om en lang ækvivalenskæde, som passer til partiets ideologiske ståsted, er partiet samtidig begrænset af sin ideologi. Trods flere forsøg bliver det fx svært for LA at kommunikere om signifikante indvandrerstramninger, som den danske befolkning synes at efterspørge, fordi det ikke stemmer overens med partiets liberale ideologi. Selvom andre partier, såsom Venstre og Socialdemokratiet, har samme udfordringer, skaber partiernes størrelse og anciennitet muligvis et lettere udgangspunkt for at imødekomme folkets efterspørgsel og samtidig gennemføre dele af sin ideologiske politik, som kan synes nødvendig trods, manglende folkelig opbakning.

LAs og andre små ideologibundne partiers fiaskoer i regering er måske også årsagen til, at nyere partier i dansk politik har været varsomme med at bekende sig til et bestemt politisk ståsted eller politisk ideologi. De synes i stedet at være bundet op på et slags ”populistisk patchwork”, som matcher den nuværende efterspørgsel i befolkningen. Eksempler på dette, ser vi bl.a. med DF og dets fokus på indvandrerpolitik eller Alternativets fokus på bl.a. miljø og klima. Ingen af partierne har et fastforankret politisk ståsted, hvilket formodentlig vil gøre det nemmere for partierne at imødekomme uventet fremtidig efterspørgsel i den danske befolkning. Det populistiske patchwork er ironisk nok ikke fremmed for LA, der måske i sit udgangspunkt som NA, netop rummede meget af det samme potentiale med henblik på at kunne navigere i et politisk farvand styret af folkets behov.

Men hvis LAs ideologidiskurs synes at have dårlige odds, hvordan kommer partiet så bedst muligt ud af sin politiske krise og godt igennem valget, som skal finde sted indenfor det kommende år? På kort sigt kan det umiddelbart blive svært for partiet at genvinde befolkningens opbakning. Afhandlingen har vist, at partiet har mistet sin mest åbenlyse kommunikationsstrategi om skattelettelser, der kunne imødekomme en større efterspørgsel i befolkningen. Og selvom LA flere

gange har pustet liv i diskursen om skattelettelser, synes der ikke længere at være tillid i befolkningen til, at LA foreløbig vil kunne levere på dette område.

Partiet gør muligvis klogt i at lægge skattelettelser på hylden i en længere periode, og søge efter en ny mærkesag, som både imødekommer krav i befolkningen, men som også indgår i partiets liberale tankesæt og ideologi. Som illustreret tidligere, synes partiet på nuværende tidspunkt at være gået tilbage til en bredere betegnelse om liberalisme i sin ideologi-diskurs. Problemet med denne er dog, at den muligvis ikke er tilstrækkelig til skille sig kommunikativt fra andre liberale partier såsom Venstre. Med LAs skattediskurser gjorde partiet sig netop bemærket for dets enormt ambitiøse udspil i forhold til partier som Venstre og de Konservative.

LA vil sandsynligvis blive nødsaget til at træde ud af regeringen, hvis partiet skal opbygge et folkeligt image, selvom det ikke er utænkeligt at alligevel vælger at fortsætte regeringssamarbejde, hvis det får de afgørende mandater, som kan presse regeringen til at indføre visse skattemæssige lempelser. Men som allerede påvist i analysen ud fra partiets foreløbige tid i regeringen, vil partiet sandsynligvis atter komme til kort i forhold til at imødekomme folkelige krav i tilstrækkelig grad, fordi partiet har meget lidt indflydelse. Det kan således være fordelagtigt at træde ud af regeringen for at genopbygge folkelige mærkesager og først vende tilbage til en eventuel regering, når partiet er så stort, at det kan gennemføre flere af de politikker, som befolkningen efterspørger. Det er måske den strategi, som DF har valgt at forfølge, og det bliver spændende at se, om partiet til næste valg ”endelig” begiver sig ud i et regeringssamarbejde.

Slutteligt kan man rejse den tese, om den selvudnævnte ”comeback kid”, Samuelsen, synger på sidste vers som partiformand for LA? I Laclaus populismebegreb spiller lederen som nævnt en væsentlig rolle, ofte som tom betegner, hvilket også er kommet til udtryk i vores analyse, hvor Samuelsen har indgået som et centralt element i LAs strategiske kommunikation. I den seneste tid har meningsmålinger vist, at Samuelsen opfattes som en af de mest upopulære ministre i dansk politik, og spørgsmålet er om den danske befolkning permanent har mistet tilliden til formanden, på trods af partiets ihærdige forsøg på at genetablere denne? Hvis tilliden synes at være brudt til LAs vælgere, er formandens afgang måske den eneste reelle mulighed for, at partiet kan genetablere sig og på ny artikulere medrivende strategier, som henviser fortidens fiaskoer til glemmebogen.

## 8. Konklusion

### 8.1 Afhandlingens fund

I afhandlingen har vi stillet skarpt på udviklingen af LAs kommunikative strategier, lige fra NA, til partiets tid som oppositionsparti, sidenhen støtteparti i regeringen, til at træde ind i regeringen og frem til i dag. Vores afhandling tager afsæt i 2007 og har benyttet Laclaus diskursteori i samspil med Foucaults genealogiske analyse til at kortlægge de bærende diskurser i LAs historie, samt hvordan diskursbruddene opstår kommunikativt.

Igennem Laclaus diskursteori har afhandlingen i analysedel 1 belyst, hvordan otte forskellige bærende diskurser gør sig gældende i LAs historie frem til begyndelsen af 2018. Disse omhandler en diskurs om et opgør med blokpolitikken, tre forskellige kerneliberale diskurser og en diskurs om hhv. topskat og historiske skattelettelser, en diskurs der omkranser regeringsgrundlaget samt en diskurs med Samuelson om det personlige ansvar, der står som den helt store tomme betegnere. Første analysedel har kortlagt de forskellige diskurser med et fokus på nodalpunkter, tomme betegnere og ækvivalenskæder. Det har givet et særligt blik for, hvordan diskurserne opstår repræsentativt og styrket sammenhængskraften i regulariteten af de mange udsagn og betegnere. Vi har således iagttaget, hvordan partiet i sin begyndelse som NA, primært anvender en kommunikationsstrategi som omhandler blokpolitikken, hvor nodalpunktet italesættes som midterparti. Det er et midterparti, som artikuleres som en tom betegnere, der favner bredt bl.a. grundet betegnere som socialliberal og socialkonservativ. Da partiet bliver til LA, og frem til dets indtræden i regering, omhandler diskursen liberalisme. Liberalismen bliver i højere grad gennemgående for samtlige diskursive momenter for LA, men opstår som forskellige tomme betegnere og nodalpunkter, hver gang der har været et diskursivt brud. Indledningsvis åbner LA op med betegnere som frihed, individualisme og det at være konkurrencedygtig, som de mest signifikante markører i projektet. Senere hen ser vi, hvordan projektet, eller virksomheden som partiet ivrigt sammenligner sig selv med, modnes med en 2020-plan og et ultimativt krav om skattelettelser. Dernæst oplever vi hvordan kravene nedtones da LA træder i regering, hvor artikulationen bliver mere kompromissøgende. Afslutningsvis iagttager vi en diskurs med Anders Samuelson som den store tomme betegnere, der skal undskylde for manglende skattelettelser.

Analysedel 2 har kortlagt den genealogiske baggrund for vores opgave. Her fremgår det, hvordan slægtsskabslinjer imellem diskurserne har lagt grobund for LAs nuværende diskurs igennem historien. Diskurser om liberalisme og skattelettelse har været gennemgående kommunikative strategier i LAs historie. Det kommer til udtryk i form af diskurser, hvor fælles betegnere viser de nære slægtsskabslinjer. Samtidig byder helt nye kommunikationsstrategier sig til i LAs kommunikation, såsom det personlige ansvar, som divergerer tydeligt fra andre artikulerede diskurser. Diskurserne tegner således et billede af LAs kommunikation, som både baserer sig på en kausalitet og sammenhæng med tidligere kommunikationsstrategier og samtidig bryder med kausalitet og kan fremstå uforudsigelig.

I analysedel 3 har vi gået nærmere i dybden med det politiske, som synes at være på spil i LAs kommunikation. Analysen har undersøgt, hvordan LA kommunikerer populistisk op i gennem historien ved at iagttage, hvordan partiet veksler mellem universel og partikulær kommunikation. Vi har iagttaget, hvordan en populistisk bevægelse mobiliseres ved dannelsen af NA i 2007. En enkelt dagsorden og diskurs herskede, nemlig opgøret med blokpolitikken og en stræben efter at være midterparti. Kommunikationen fremstår enkel, men i høj grad universel, hvorfor den synes at være populistisk. Med introduktionen af LA bliver kommunikationen mere partikulær i forhold til tidligere, fordi partiet binder sin kommunikation op på en liberalistisk ideologi, hvilket afkorter ækvivalenskæden. Alligevel ser vi, hvordan partiet forsøger at bibeholde universalismen i de forskellige diskurser. Det bliver ikke mindst tydeligt med artikulationen om forskellige skattelettelse, hvor LA synes at tilpasse sin kommunikation til forskellige målgrupper i befolkningen. I LAs tid som regeringsparti, fremgår det, hvordan LA bliver mere partikulær, fordi det må vedtage en række politikker, særligt på skatteområdet, som modstrider den tidligere universelle kommunikation. Casen om Ny Alliance bekræfter umiddelbart Laclaus tese om, at repræsentationsscopet bliver indskrænket.

På trods af dette, ser vi andre kommunikationsstrategier, hvorigennem LA forsøger at øge sit vælgersegment. Det kommer særligt til udtryk igennem en uddifferentieringsstrategi, hvor partiet sætter et antagonistisk skel mellem sig selv og den uønskede politik. Den strategi er allerede synlig i NA, hvor partiet artikulerer et klart skel imellem sig selv og DF. I tiden som oppositionsparti og støtteparti til regeringen, forekommer der andre differentieringer til både Socialdemokratiet, Venstre og de Konservative. Uddifferentieringsstrategien bliver særdeles synlig i tiden som regeringsparti, hvor partiet kommunikativt uddifferentierer sig selv. Regeringen stiller ofte store krav til en partikulær politik, og dermed foretages skellet: Når vi er i regering er vi ikke LA. Strategien

kan således også ses som en afparadokseringsstrategi, hvor LA kan stå i differens til regeringen ved ikke at kommunikere om LA i regeringen. Dermed kan partiet formidle realpolitiske dagsordener i regeringen, samtidig med, at det kan stå udenfor, når der kommunikeres om LA. Derfor ser vi et LA, der uddifferentierer sig selv fra regeringen, for at imødekomme kravet om både at kunne kommunikere idealistisk, populistisk og realpolitisk. Et eksempel på dette er diskursen om Samuelson og det personlige ansvar. LA kommer til at stå udenfor projektet, og Samuelson bliver ækvivalent med de fallerede krav om skattelettelser.

Afhandlingen har bidraget til at nuancere billedet på LA og populisme, samt hvad der kæmpes om og søges hegemoniseret. Vi har således iagttaget, hvordan LA historisk set oscillerer imellem forskellige diskurser og strategier, og benytter tomme betegnere for at kommunikationen kan favne bredt og indeholde mange forskellige betegnere.

I skrivende stund synes disse kommunikative strategier at fortsætte i partiet, hvor vi kort har introduceret og identificeret en ny dislokation, hvor der er opstået en ideologidiskurs. Som vendt i diskussionen, er det tvivlsomt om denne strategi er tilstrækkelig til at lede dem i gennem næste valg. Frem til valget er det således ikke utænkeligt, at der vil opstå nye hegemoniske kampe, som leder LA på sporet af nye diskurser i kampen om at genvinde regeringsmagten.

## 8.2 Yderligere refleksion

Vi har i denne afhandling iagttaget LA på 2 orden, og isoleret set gennem offentlige udtalelser i medierne. Det har givet vores afhandling nogle nøje selekterede diskurser, og plads til refleksion over hvordan LA står i den politiske arena i dag- samt givet blik for nogle mere overordnede tendenser i dansk, og måske endda international politik. LAs strategiske kommunikation er selvsagt ikke fuldstændig ensporet eller generisk, og kunne have været analyseret på mange måder, med mange forskellige resultater. Efter læsning af denne afhandling, er en refleksion over hvor oscillerende politisk kommunikation i virkeligheden er, nok også nødvendig. Der forekommer mange forskellige styringsteknologier i kommunikationen, som denne afhandling ikke nødvendigvis har taget højde for.

Vi har haft blik for det diskursive, og nogle gennemgående betegnere i LAs kommunikation. Det har givet os et dybdegående indblik i forskellige diskurser over tid, og kan bidrage til at forklare en masse om tendenser i dag- men ikke endegyldigt. Dermed findes der også mange andre betegnere og diskurser, som kan findes iagttagerafhængigt med blik på videre forskning.



Desuden har afhandlingen også holdt sig til et enkelt iagttagerpunkt, nemlig LAs offentlige kommunikation. Havde man udvidet datasættet, skulle afhandlingen nok have omhandlet andet end politisk kommunikation, men havde ikke desto mindre været hensigtsmæssigt i de konkluderende bemærkninger. Eksempelvis havde diverse former for statistik været gavnligt, for bl.a. at kunne observere vælgertilslutning i de forskellige diskurser. Det kunne have givet et mere endegyldigt svar på, hvilke diskurser og strategier der har været mest succesfulde.

De konstitutive ydersider vi tegner i opgaven, og i det hele taget omverdenen for LA, kunne også have givet afhandlingen et iagttagerpunkt mere. Under forudsætningerne for komparativ analyse, kunne man muligvis være kommet tættere på de forskellige dynamikker der er i den hegemoniske kamp i det politiske, som vi primært har isoleret ud fra LAs lukkede kommunikationssystem, og arbejdet repræsentativt ud fra. Da politik jo netop artikuleres som værende overalt for Laclau, kunne man også godt have kigget på andres kommunikation end lige folketingspartierne. Dette skal man blot være varsom med, da man hurtigt kan bevæge sig over i et andet system, som ikke nødvendigvis er repræsentativt for den samlede data, eller den samlede analyse.

Afslutningsvis giver vores afhandling selvfølgelig også rum til at svare på nogle spørgsmål i det politiske- og rammer nogle tendenser ind. Herunder det populistiske, de ultimative krav og et fyldestgørende blik for en udvikling, som unge partier kan gennemgå. De ultimative krav har vi netop set hos bl.a. Nye Borgerlige, som er kommet med tre ufravigelige krav til udlændingepolitikken, mod at støtte Lars Løkke ved kommende valg (Berlingske, 2018a). Vi har også set et mere etableret parti som De Radikale, som stiller krav til Mette Frederiksen om en skriftlig aftale på udlændingområdet (DR, 2018e). Det er interessant, hvordan særligt Pernille Vermund benytter artikulationen ufravigelige krav, frem for ultimative. Ikke desto mindre ser vi en tendens, som gennemflyder dansk politik lige nu, og skaber rum for nye politiske scenarier og hegemoniske kampe. Bliver løfterne i blandt partierne og de mundtlige kontrakter til vælgerne overflødige i magtkampene? Man fristes til at spørge- er de ultimative krav blevet relative?

## Litteraturliste

- **Altinget, 2012** (26.08.2012): Hentet fra *Unge sværmer om Liberal Alliance*: <https://www.altinget.dk/christiansborg/artikel/unge-svaermer-om-liberal-alliance> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2013a** (06.11.2013): Hentet fra *LA mest utilfreds med Danmarks EU politik*: <https://www.altinget.dk/eu/artikel/la-mest-utilfreds-med-danmarks-eu-politik> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2013b** (20.04.2013): Hentet fra *Samuelsens tale ved landsmødet*: <https://www.altinget.dk/artikel/samuelsens-tale-ved-landsmoedet> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2013c** (01.05.2013): Hentet fra *Thulesen Dahl: SF er vores skræmmebillede*: <https://www.altinget.dk/artikel/thulesen-dahl-sf-er-vores-skraemmebillede> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2014a** (31.03.2014): Hentet fra *Samuelsen: DF må bøje sig i den økonomiske politik*: <https://www.altinget.dk/christiansborg/artikel/samuelsen-df-maa-boeje-sig-i-den-oekonomiske-politik> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2014b** (15.12.2014): Hentet fra *Samuelsen: Slut med kampagner mod V og K*: <https://www.altinget.dk/christiansborg/artikel/samuelsen-slut-med-kampagner-mod-v-og-k> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2016a** (24.11.2016): Hentet fra *Fra storbytosser til regeringsparti: 25 nedslag i Liberal Alliances historie*: <https://www.altinget.dk/artikel/fra-storbytosser-til-regeringsparti-25-nedslag-i-liberal-alliances-historie> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2016b** (21.11.2016): Hentet fra *Samuelsen dropper sit topskattekrav*: <https://www.altinget.dk/artikel/samuelsen-dropper-sit-topskattekrav> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2016c** (31.12.2016): Hentet fra *Ammitzbøll: LA er ikke længere et protestparti*: <https://www.altinget.dk/artikel/153368-ammitzboell-la-er-ikke-laengere-et-protestparti> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2016d** (29.11.2016): Hentet fra *EU-skeptisk udenrigsminister: Jeg repræsenterer regeringen – ikke LA*: <https://www.altinget.dk/eu/artikel/eu-skeptisk-udenrigsminister-jeg-repraesenterer-regeringen-ikke-la> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2017a** (22.06.2017): Hentet fra *Ny måling: Liberal Alliance fortsætter med nedturen*: <https://www.altinget.dk/artikel/ny-maaling-liberal-alliance-fortsaetter-nedturen> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2017b** (19.12.2017): Hentet fra *Liberal Alliance stemmer for finanslov uden garanti for skatteaftale*: <https://www.altinget.dk/artikel/flere-medier-liberal-alliance-giver-sig-og-stemmer-for-finansloven> (Læst d. 10.09.2018)
- **Altinget, 2018** (12.01.2018): Hentet fra *Samuelsen skal stå skoleret over for kritisk bagland*: <https://www.altinget.dk/artikel/dagens-overblik-samuelsen-skal-staa-skoleret-overfor-kritisk-bagland> (Læst d. 10.09.2018)
- **Andersen, N. Å., 1999**: *Diskursive analysestrategier*, Nyt fra Samfundsvidenskaberne



- **Arbejderen, 2014** (30.01.2014): Hentet fra: *SF træder ud af regeringen*: <https://arbejderen.dk/sf-ud-af-regeringen> (Læst d. 10.09.2018)
- **AVISENDK, 2007** (26. 11 2007): Hentet fra *Usikker optræden skræmte Ny Alliances tilhængere*: [https://www.ugebreveta4.dk/usikker-optraeden-skraemte-ny-alliances-tilhaengere\\_18179.aspx](https://www.ugebreveta4.dk/usikker-optraeden-skraemte-ny-alliances-tilhaengere_18179.aspx) (Læst d. 10.09.2018)
- **AVISENDK, 2016** (15.09.2016): Hentet fra *Samuelsen: Med vores skattepolitik kan alle gå på pension, når de vil*: [https://www.ugebreveta4.dk/samuelsen-med-vores-skattepolitik-kan-alle-gaa-paa-pe\\_20595.aspx](https://www.ugebreveta4.dk/samuelsen-med-vores-skattepolitik-kan-alle-gaa-paa-pe_20595.aspx) (Læst d. 10.09.2018)
- **AVISENDK, 2017b**: Hentet fra *Danskerne dumper LA-ministre: Thyra Frank er bundprop*: [https://www.avisen.dk/danskerne-dumper-la-ministre-thyra-frank-er-bundpro\\_450140.aspx](https://www.avisen.dk/danskerne-dumper-la-ministre-thyra-frank-er-bundpro_450140.aspx) (Læst d. 10.09.2018)
- **AVISENDK, 2018a** (12.02.2018): Hentet fra *Anders Samuelsen er den mest upopulære partileder nogensinde*: [https://www.avisen.dk/anders-samuelsen-er-den-mest-upopulaere-partileder-n\\_484120.aspx](https://www.avisen.dk/anders-samuelsen-er-den-mest-upopulaere-partileder-n_484120.aspx) (Læst d. 10.09.2018)
- **AVISENDK, 2018b** (12.01.2018): Hentet fra *Samuelsen i krisemøde: 'Situationen er alvorlig'*: [https://www.avisen.dk/samuelsen-liberal-alliance-har-vaeret-igennem-vaerre\\_479388.aspx](https://www.avisen.dk/samuelsen-liberal-alliance-har-vaeret-igennem-vaerre_479388.aspx) (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2007a** (18.05.2007): Hentet fra *Læst og påskrevet*: <https://www.b.dk/kultur/laest-og-paaskrevet-38> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2007b** (08.05.2007): Hentet fra *Ny Alliance mod DF*: <https://www.b.dk/nationalt/ny-alliance-mod-df> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2009** (16.06.2009): Hentet fra *Fakta: Liberal Alliances op- og nedture*: <https://www.b.dk/politiko/fakta-liberal-alliances-op-og-nedture> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2012** (17.05.2012): Hentet fra *Liberal Alliance: Åbne grænser, Åbne kasser*: <https://www.b.dk/kommentarer/liberal-alliance-aabne-graenser-aabne-kasser> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2013** (01.05.2013): Hentet fra *Thulesen Dahl: DF skal ikke i regering efter valget*: <https://www.b.dk/politiko/thulesen-dahl-df-skal-ikke-i-regering-efter-valget> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2014a** (01.05.2014): Hentet fra *Vi er Danmarks arbejderparti*: <https://www.b.dk/politiko/liberal-alliance-vi-er-danmarks-arbejderparti> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2014b** (04.04.2014): Hentet fra *Samuelsens europæiske kovending*: <https://www.b.dk/politiko/samuelsens-europaeiske-kovending> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2014c** (26.07.2014): Hentet fra *Liberal Alliance vil neutralisere de konservative*: <https://www.b.dk/politiko/liberal-alliance-vil-neutralisere-de-konservative> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2015** (25.6.2015): Hentet fra *Samuelsen vil have afskaffelse af topskat med i regeringsgrundlag*: <https://www.b.dk/politiko/samuelsen-vil-have-afskaffelse-af-topskat-med-i-regeringsgrundlag> (Læst d. 10.09.2018)



- **Berlingske, 2016** (02.09.2016): Hentet fra *LA om topskat: Vi er ikke tilfredse med procentpoint*: <https://www.business.dk/oekonomi/la-om-topskat-vi-er-ikke-tilfredse-med-fem-procentpoint> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2017a** (14.08.2017): Hentet fra *Med aftensolen i øjnene sendte Anders Samuelsen regeringen ud på en >>dødsrejse<<*: <https://www.b.dk/politisk-morgenpost/med-aftensolen-i-oejnene-sendte-anders-samuelsen-regeringen-ud-paa-en> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2017b** (19.12.2017): Hentet fra *LA vil gøre nyt forsøg på skattereform efter nytår*: <https://www.b.dk/politiko/la-vil-goere-nyt-forsoeg-paa-skattereform-efter-nytaar> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2017c** (30.09.2017): Hentet fra *SF går frem i meningsmålingerne*: <https://www.b.dk/politiko/analyser/sf-gaar-frem-i-meningsmaalingerne> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2018a** (07.08.2018): Hentet fra *Politisk kommentator skyder Pernille Vermunds ultimative krav ned: >>Der er tale om klart bluf<<*: <https://www.b.dk/politisk-morgenpost/politisk-kommentator-skyder-pernille-vermunds-ultimative-krav-ned-der> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2018b** (12.01.2018): Hentet fra *Samuelsen: Liberal Alliance har før været i værre stormvejr*: <https://www.b.dk/politiko/samuelsen-liberal-alliance-har-vaeret-igennem-vaerre-stormvejr> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2018c** (10.01.2018): Hentet fra *Anders Samuelsen: >>Undskyld! Det er 100 pct. og ene og alene mit ansvar<<*: <https://www.b.dk/politiko/anders-samuelsen-undskyld-det-er-100-pct.-og-ene-og-alene-mit-ansvar> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2018d** (02.06.2018): Hentet fra *Liberal Alliance har mistet mere end hver tredje vælger siden valget*: <https://www.b.dk/nationalt/liberal-alliance-har-mistet-mere-end-hver-tredje-vaelger-siden-valget> (Læst d. 10.09.2018)
- **Berlingske, 2018e** (13.01.2018): Hentet fra *Flere målinger: Liberal Alliances vælgere er flygtet*: <https://www.b.dk/analyser/flere-maalinger-liberal-alliances-vaelgere-er-flygtet> (Læst d. 13.09.2018)
- **Bryder T., 2009**: *Populism - A threat or a challenge for the democratic system?* University of Copenhagen
- **BT, 2007** (07.05.2007): Hentet fra *Khaders Parti hedder 'Ny Alliance'*: <https://www.bt.dk/politik/khaders-parti-hedder-ny-alliance> (Læst d. 10.09.2018)
- **BT, 2008** (19.02.2008): Hentet fra *Ny Alliance skærper den liberale profil*: <https://www.bt.dk/politik/ny-alliance-skaerper-den-liberale-profil> (Læst d. 10.09.2018)
- **BT, 2012** (03.08.2012): Hentet fra *Liberal Alliance vil smide kriminelle udlændinge ud*: <https://www.bt.dk/politik/liberal-alliance-vil-smide-kriminelle-udlaendinge-ud> (Læst d. 10.09.2018)
- **BT, 2015** (29.06.2015): Hentet fra *Liberal Alliance vil have skattelettelser på finansloven*: <https://www.bt.dk/politik/liberal-alliance-vil-have-skattelettelser-paa-finansloven> (Læst d. 10.09.2018)



- **BT, 2018** (07.04.2018): Hentet fra *Samuelsen om fremtiden: Vi kommer til at lave flere fejl*: <https://www.bt.dk/politik/samuelsen-om-fremtiden-vi-kommer-til-at-lave-flere-fejl> (Læst d. 12.09.2018)
- **Børsen, 2011** (18.04.2011): Hentet fra *Liberal Alliance hamrer mod spærregrænsen*: <http://borsen.dk/nyheder/politik/artikel/1/205839/liberal-alliance-hamrer-mod-spaerregraes-nen.html> (Læst d. 10.09.2018)
- **Børsen, 2017** (22.12.2017): Hentet fra *LA dropper krav om topskattelettelser i denne regeringsperiode*: <https://borsen.dk/nyheder/politik/artikel/1/356196/la-dropper-krav-om-to-pskattelettelser-i-denne-regeringsperiode.html> (Læst d. 10.09.2018)
- **Denkorteavis, 2017** (14.08.2017): Hentet fra *Regeringen dropper topskattelettelser*: <https://denkorteavis.dk/2017/regeringen-dropper-topskattelettelser/> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2008a** (23.08.2008): Hentet fra *Khader bøjer sig for Fogh*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/khader-boejer-sig-fogh> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2008b** (15.06.2006): Hentet fra *Måling: Regeringen har atter flertal*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/maaling-regeringen-har-atter-flertal> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2008c** (28.08.2008): Hentet fra *Ny Alliance får nyt navn*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/ny-alliance-faar-nyt-navn> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2011** (03.05.2011): Hentet fra *LA: Skattelettelser i 2020-plan*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/la-skattelettelser-i-2020-plan> (Læst d. 12.09.2018)
- **DR, 2013** (23.10.2013): Hentet fra *Ny bog: Samuelsen klar til at droppe politik i 2009*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/ny-bog-samuelsen-klar-til-droppe-politik-i-2009> (Læst d. 13.09.2018)
- **DR, 2015a** (17.02.2015): Hentet fra *Portræt Naser Khaders politiske karriere i seks citater*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/portraet-naser-khaders-politiske-karriere-i-seks-citater> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2015b** (25.06.2015): Hentet fra *Samuelsen truer Løkke: Du kan vælte dig selv*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/valg2015/samuelsen-truer-loekke-du-kan-vaelte-dig-selv> (Læst d. 12.09.2018)
- **DR, 2016a** (26.01.2016): Hentet fra *Asylstramninger vedtaget efter heftigt debat: 'vammel nationalisme' og 'grotesk diskussion'*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/asylstramninger-vedtaget-efter-heftig-debat-vammel-nationalisme-og-grotesk> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2016b** (31.08.2016): Hentet fra *Liberal Alliance fastholder ultimativt krav om at sænke topskatten med fem procentpoint*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/liberal-alliance-fastholder-ultimativt-krav-om-saenke-topskatten-med-fem> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2016c** (21.11.2016): Hentet fra *Samuelsens topskattekrav: Fra ultimativt til ikke-eksisterende*: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/samuelsens-topskattekrav-fra-ultimativt-til-ikke-eksisterende> (Læst d. 11.09.2018)



- **DR, 2016d** (29.11.2016): *Hentet fra LA-kovendinger: Det mente partiet, før det kom i regering:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/la-kovendinger-det-mente-partiet-foer-det-kom-i-regering> (Læst d. 13.09.2018)
- **DR, 2017a** (11.12.2017): *Hentet fra LA vil stadig ikke garantere finanslovsaftale:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/la-vil-stadig-ikke-garantere-finanslovsaftale> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2017b** (19.12.2017): *Hentet fra Liberal Alliance stemmer for finansloven:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/liberal-alliance-stemmer-finansloven> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2018a** (10.01.2018): *Hentet fra Samuelsen efter baglandskritik: Selvfølgelig bliver vi i regeringen:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/samuelsen-efter-baglandskritik-selvfoelgelig-bliver-vi-i-regeringen> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2018b** (12.01.2018): *Hentet fra LA bliver i regeringen: Krisemøde accepterer Samuelsens undskyldning:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/la-bliver-i-regeringen-krisemoede-accepterer-samuelsens-undskyldning> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2018c** (09.01.2018): *Hentet fra Så mange gange har LA varslet skattelettelser:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/saa-mange-gange-har-la-varslet-skattelettelser> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2018d** (10.01.2018): *Hentet fra Samuelsen undskylder: Jeg bøjer nakken, jeg har fejlet:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/samuelsen-undskylder-jeg-bojer-nakken-jeg-har-fejlet> (Læst d. 11.09.2018)
- **DR, 2018e** (20.08.2018): *Hentet fra Radikale kræver skriftlig aftale for at støtte Mette Frederiksen:* <https://www.dr.dk/nyheder/politik/radikale-kraever-skriftlig-aftale-stoette-mette-frederiksen> (Læst d. 11.09.2018)
- **Esmark, A., Laustsen, C. B. & Andersen, N. Å. (red.), 2005:** *Poststrukturalistiske analysestrategier*, Roskilde Universitetsforlag 2005, 1.udgave
- **Facebook, 2017** (8.12.2017): *Hentet fra Anders Samuelsens opslag: Gode nyheder: Inden 3. Behandlingen af finansloven lander vi de største skattelettelser i historien, et stort og forsvarsforlig og en nyorientering af udlændingepolitikken. Jeg ved mange har været bekymret for om skattelettelserne blev til noget. Det gør de. Tillykke til Danmark.* <https://www.facebook.com/anders.samuelsen/posts/10212829900320025> (Læst d. 12.09.2018)
- **Facebook, 2018** (04.04.2018), *Hentet fra Christina Egelunds opslag: Syv liberale dyder:* <https://www.facebook.com/stemegelund/videos/syv-liberale-dyder/1805284026202586/> (Læst d. 12.09.2018)
- **Finans, 2018** (12.01.2018): *Hentet fra Samuelsen erkender: Sejrsikre facebook-opdateringer kostede >>historiske skattelettelser<<:* <https://finans.dk/protected/politik/ECE10198674/samuelsen-erkender-sejrsikre-facebookopdateringer-kostede-historiske-skattelettelser/?ctxref=ext> (Læst d. 11.09.2018)





- **Finans, 2017** (08.12.2017): Hentet fra *Nye trusler fra Liberal Alliance overskyggede finanslov*: <https://finans.dk/politik/ECE10098101/nye-trusler-fra-liberal-alliance-overskyggede-finanslov/?ctxref=ext> (Læst d. 11.09.2018)
- **Finansministeriet, 2017** (29.08.2017): Hentet fra *Regeringen vil sænke skatten på arbejde, biler og pension med 23 mia. kr*: <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/08/regeringen-vil-saenke-skatten-paa-arbejde-biler-og-pension-med-23-mia-kr> (Læst d. 11.09.2018)
- **Flyvbjerg, B., 2006**: *Five Misunderstandings About Case Study Research*, Qualitative Inquiry
- **Foucault, M., 1998**: *On the ways of writing history* in Faubion, J.D., 1998: *Michel Faoucault, Essential works of Foucault 1954-1984, vol. 2, Aesthetics, Method and Epistemology*, The New Press, New York
- **Fyens.dk, 2007** (30.08.2007). Hentet fra *Ny Alliance- Nu også med Politik*: <https://www.fyens.dk/indland/Ny-Alliance-nu-ogsaa-med-politik/artikel/846271> (Læst d. 11.09.2018)
- **Fyens.dk, 2015** (18.06.2015): Hentet fra *LA står fast: Topskattelettelser bliver til noget*: <https://www.fyens.dk/erhverv/LA-staar-fast-Topskattelettelser-bliver-til-noget/artikel/2788867> (Læst d. 11.09.2018)
- **Fyens.dk, 2017** (02.01.2017): Hentet fra *Liberal Alliance: dobbelte standarder når nyt lavmål*: <https://www.fyens.dk/Kronik/Liberal-Alliance-Dobbelte-standarder-naar-nyt-lavmaal/artikel/3110200> (Læst d. 11.09.2018).
- **Fyens.dk, 2018a** (11.01.2018): Hentet fra *En undskyldning fra en brødbetyngt LA-leder og fire reaktioner*: <https://www.fyens.dk/indland/En-undskyldning-fra-en-broedebetyngt-LA-leder-og-fire-reaktioner/artikel/3220916> (Læst d. 11.09.2018)
- **Fyens.dk, 2018b** (07.04.2018): Hentet fra *Samuelson om fremtiden: Vi kommer til at lave fejl*: <https://www.fyens.dk/indland/Samuelsen-om-fremtiden-Vi-kommer-til-at-lave-flere-fejl/artikel/3245458> (Læst d. 12.09.2018)
- **Gerring, J., 2004**: *What is a case study, and what is it good for?*, American Political Science Association
- **Hansen, A.D., 2005**: *Diskursteori: Postmarxistisk hegemonianalyse hos Laclau*. I: Esmark, A., Laustsens, C.B. og Andersen, N.Å. red. *Poststrukturalistiske analysestrategier*. Roskilde Universitetsforlag: Frederiksberg, s. 177-198
- **Hansen, A. D., 2017**: *Folket eksisterer ikke – derfor har vi populisme. Om Laclaus populismeteori*, Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv, Roskilde Universitet
- **Hansen, M. H., 2018**: *Hvordan forvrænger populismen demokratiet*, 2. Udgave, Informationens forlag
- **Howarth, D. J., 2005**: *Ernesto Laclau: Post-Marxism, populism and critique*, Abingdon, OX: Routledge
- **Human Rights Watch, 2017**: *World Report 2017 – Events of 2016*, [www.hrw.org](http://www.hrw.org)



- **Husted, E., 2015:** *From Creation to Amplification: Occupy Wall Street's Transition into an Online Populist Movement*. I: Uldam, J. Og Vestergaard, A. *Civic Engagement and Social Media Political Populist Movement*. England: Palgrave Macmillan, s. 153-173
- **Information, 2007a** (31.08.2007): Hentet fra *Ny Alliance stritter mod højre, venstre og midten*: <https://www.information.dk/indland/2007/08/ny-alliance-stritter-hoejre-venstre-midten> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2007b** (28.07.2007): Hentet fra *Jeg har det som om, jeg læser til eksamen*: [https://www.information.dk/indland/2007/07/laeser-eksamen?lst\\_tag](https://www.information.dk/indland/2007/07/laeser-eksamen?lst_tag) (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2008a** (28.08.2008): Hentet fra *Alliance begynder forfra*: <https://www.information.dk/indland/2008/08/alliance-begynder-forfra> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2008b** (29.08.2008): Hentet fra *Vi bliver stenen i skoen*: <https://www.information.dk/indland/2008/08/stenen-skoen> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2008c** (14.08.2008): Hentet fra *Det ny Ny Alliance*: <https://www.information.dk/debat/leder/2008/08/ny-ny-alliance> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2012** (04.08.2012): Hentet fra *Liberal Alliance – Ligesom Glistrup, nu også med udlændingepolitik*: <https://www.information.dk/indland/2012/08/liberal-alliance-ligesom-glistrup-ogsaa-udlaendingepolitik> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2015** (18.09.2015): Hentet fra *Mette Frederiksen siger blankt nej til topskattelettelse*: <https://www.information.dk/telegram/2015/09/mette-frederiksen-siger-blankt-nej-topskattelettelse> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2016a** (21.11.2016): Hentet fra *Samuelsen kræver ikke topskat med i nyt regeringsgrundlag*: <https://www.information.dk/telegram/2016/11/samuelsen-kræver-topskat-nyt-regeringsgrundlag> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2016b** (06.09.2016): Hentet fra *Liberal Alliancens Karina-effekt*: <https://www.information.dk/indland/2016/09/liberal-alliances-karina-effekt> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2017** (27.11.2017): Hentet fra *Populismen styrker demokratiet*: <https://www.information.dk/debat/2017/11/populismen-styrker-demokratiet> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2018a** (07.04.2018): Hentet fra *LA minister: Vi vil mere end bare at sænke skatterne*: <https://www.information.dk/telegram/2018/04/la-ministre-mere-bare-saenke-skatterne> (Læst d. 11.09.2018)
- **Information, 2018b** (07.04.2018): Hentet fra *Hvem har Liberal Alliance mest til fælles med – de partier der kuldsejlede, eller de, der kom i havn?*: <https://www.information.dk/indland/2018/04/hvem-liberal-alliance-mest-faelles-partier-kuldsejlede-kom-havn>
- **Journalisten, 2007** (19.12.2007): Hentet fra *Årets mest omdiskuterede Qvortrup vs. Khader*: <https://journalisten.dk/arets-mest-omdiskuterede-qvortrup-vs-khader> (Læst d. 11.09.2018)
- **Jungar, A-C., 2017:** *Continuity and convergence from*: The Routledge Handbook of





Scandinavian Politics Routledge. Accessed on: 14 Mar 2018

- **Jyllands-Posten, 2007a** (10.28.2007): Hentet fra *NA udelukker at pege på Fogh inden valget*: <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE3909514/NA-udelukker-at-pege-p%C3%A5-Fogh-inden-valget/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Jyllands-Posten, 2007b** (07.05.2007): Hentet fra *Naser Khader: Derfor stifter jeg Ny Alliance*: <https://jyllands-posten.dk/indland/ECE4063388/Naser-Khader-Derfor-stifter-jeg-Ny-Alliance/> (Læst d. 14.09.2018):
- **Jyllands-Posten, 2008** (28.08.2008): Hentet fra *Ny Alliances nye navn: Liberal Alliance*: <https://jyllands-posten.dk/protected/premium/indland/ECE4047654/Ny-Alliances-nye-navn-Liberal-Alliance> (Læst d. 11.09.2018)
- **Jyllands-Posten, 2014** (09.10.2014): Hentet fra *LA-ungdom: Vores flygtningeforslag er ren populisme*: <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE7094073/laungdom-vores-flygtningeforslag-er-ren-populisme/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Jyllands-Posten, 2016** (13.09.2018): Hentet fra *Samuelson tager ja-hatten på: Som udenrigsminister er jeg ikke Liberal Alliance*: <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE9186116/samuelsen-tager-jahatten-paa-som-udenrigsminister-er-jeg-ikke-liberal-alliance/> (Læst d. 13.09.2018)
- **Jyllands-Posten, 2017** (22.04.2017): Hentet fra *Liberal Alliance vil kæmpe lige hård for skattelettelser i top og bund*: <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE9522482/liberal-alliance-vil-kaempe-lige-haardt-for-skattelettelser-i-top-og-bund/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Jyllands-Posten, 2018a** (04.04.2018): Hentet fra *Syv liberale dyder skal være et værdikompas*: <https://jyllands-posten.dk/debat/kronik/ECE10484498/syv-liberale-dyder-skal-vaere-et-vaerdikompas/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Jyllands-Posten 2018b** (03.04.2018): Hentet fra *Medier og politikere flyder over af trumppopulisme*: <https://jyllands-posten.dk/debat/blogs/andersvistisen/ECE10480140/medier-og-politikere-flyder-over-af-trumppopulisme/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Kristeligt Dagblad, 2008** (14.08.2008). Hentet fra *Ny Alliance omskriver partiprogrammet*: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ny-alliance-omskriver-partiprogrammet> (Læst d. 11.09.2018)
- **Laclau, E. & Mouffe, C., 1985**: *Hegemony and Socialist Strategy*
- **Laclau, E., 1996**: *Emancipation(s)*, Verso (2007)
- **Laclau, E. & Mouffe, C., 1997**: *Demokrati og Hegemoni*; redigeret af Jensen, C., Akademisk forlag
- **Laclau, E. & Mouffe, C., 2002**: *Det radikale demokrati – diskursteoriens politiske perspektiv*, Roskildes universitetsforlag. 1 udgave. 2 opslag
- **Laclau, E., 2005**: *On Populist Reason*, Verso
- **Laclau, E & Mouffe, C., 2010**: *Towards a Radical Democratic Politics*”, Verso. 2. Udgave (2014)



- **Landbrugsavisen, 2015** (18. 9 2015). Hentet fra *Markedsanalyse lå til grund for stiftelse af Liberal Alliance*: <https://landbrugsavisen.dk/økonomi/markedsanalyse-lå-til-grund-stiftelse-af-liberal-alliance> (Læst d. 11.09.2018)
- **Liberal Alliance, 2018a**: Hentet fra *Principprogram og Arbejdsprogram*: <https://www.liberalalliance.dk/visioner-vaerdier/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Liberal Alliance, 2018b**: Hentet fra *Comeback Kid*: <https://www.liberalalliance.dk/comeback/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Mudde, C., 2004**: *The populist Zeitgeist*, published in *Government and opposition*, Volume 39, issue 4
- **Müller, J-W., 2016**: *Hvad er populisme? – et essay*, Informations Forlag
- **Netavisen Pio, 2017** (05.08.2017): Hentet fra *Fem ideologiske nederlag til Liberal Alliance*: <https://piopio.dk/fem-ideologiske-nederlag-til-liberal-alliance/> (Læst d. 11.09.2018)
- **Nordjyske, 2018** (07.04.2018): Hentet fra *Samuelsen om fremtiden: Vi kommer til at lave flere fejl*: <https://nordjyske.dk/nyheder/samuelsen-om-fremtiden-vi-kommer-til-at-lave-flere-fejl/352225c4-d1cb-42a9-a5ec-81ba76786b2d> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politiken, 2007** (07.05.2007): Hentet fra *Khader: Vi føler os politisk hjemløse*: <https://politiken.dk/indland/art4686993/Khader-Vi-føler-os-politisk-hjemløse> (Læst d. 12.09.2018)
- **Politiken, 2008a** (24.08.2008): Hentet fra *Tidslinje: Ny Alliances storhed og fald*: <https://politiken.dk/indland/politik/politikfakta/art4779838/Tidslinje-Ny-Alliances-storhed-og-fald> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politiken, 2008b** (12.08.2018): Hentet fra *Jørgen Poulsen bliver radikal*: <https://politiken.dk/indland/politik/art4758038/Jørgen-Poulsen-bliver-radikal> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politiken, 2011a** (09.08.2011): Hentet fra *Samuelsen: her er vores ganske imponerende plan*: <https://politiken.dk/indland/politik/art5022319/Samuelsen-Her-er-vores-ganske-imponerende-plan> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politiken, 2011b** (18.04.2011): Hentet fra *Liberal Alliance: Vi har ingen udenrigspolitik*: <https://politiken.dk/indland/politik/art5001542/Liberal-Alliance-Vi-har-ingen-udenrigspolitik> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politiken, 2015** (27.12.2015): Hentet fra *Liberal Alliance: Topskat bliver sat ned*: <https://politiken.dk/indland/art5604432/Liberal-Alliance-Topskat-bliver-sat-ned> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politiken, 2016a** (11.01.2016): Hentet fra *Samuelsen truer med at fælde Løkke, hvis skattereformen forbliver udskudt*: <https://politiken.dk/indland/politik/art5605903/Samuelsen-truer-med-at-fælde-Løkke-hvis-skattereformen-bliver-udskudt> (Læst d. 12.09.2018)



- **Politiken, 2016b** (21.11.2016): Hentet fra *Anders Samuelsen dropper sit ultimative krav om skattelettelser*: <https://politiken.dk/indland/politik/art5655941/Anders-Samuelsen-dropper-sit-ultimative-krav-om-topskattelettelser> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politiken, 2016c** (28.11.2016): Hentet fra *Her er Merete Riisagers særdeles kritiske udsagn om folkeskolereformen*: <https://politiken.dk/indland/politik/art5717179/Her-er-Merete-Riisagers-s%C3%A6rdeles-kritiske-udsagn-om-folkeskolereformen> (Læst d. 11.09.2018)
- **Politico, 2016** (29.06.2016): Hentet fra *Obama: I'm the real populist, not Trump*: <https://www.politico.com/video/2016/06/obama-im-the-real-populist-not-trump-059801> (Læst d. 11.09.2018)
- **Seawright, J. & Gerring, J., 2008**: *Case Selection Techniques in Case Study Research*, University of Utah
- **Socialdemokratiet, 2018**: *RETFÆRDIG OG REALISTISK – EN UDLÆNDINGEPOLITIK*”, DER SAMLER DANMARK, socialdemokratiet.dk
- **TV2, 2011** (09.15.2011): Hentet fra *Her er alle valgkampens løfter*: <http://nyheder.tv2.dk/article.php/id-43654335%3Aher-er-alle-valgkampens-l%C3%B8fter.html%29%26amp> (Læst d. 11.09.2018)
- **TV2, 2014** (31.12.2014): Hentet fra *Sådan gik det Liberal Alliance i 2014*: <http://nyheder.tv2.dk/2014-12-31-saadan-gik-det-liberal-alliance-i-2014> (Læst d. 11.09.2018)
- **TV2, 2017** (22.04.2017): Hentet fra *Ammitzbøll erkender: Vi har kun opnået små resultater i regering indtil nu*: <http://nyheder.tv2.dk/politik/2017-04-22-ammitzboell-erkender-vi-har-kun-opnaaet-smaa-resultater-i-regering-indtil-nu> (Læst d. 11.09.2018)
- **TV2, 2018a** (12.01.2018): Hentet fra *Jeg ER den rigtige leder, Siger Samuelsen – mens endnu en lokalformand stopper*: <http://nyheder.tv2.dk/politik/2018-01-12-jeg-er-den-rigtige-leder-siger-samuelsen-mens-endnu-en-lokalformand-stopper> (Læst d. 11.09.2018)
- **TV2, 2018b** (11.01.2018): Hentet fra *Baglandet kritiserer Samuelsen – men LA's leder slår fast, at han bliver*: <http://nyheder.tv2.dk/politik/2018-01-11-baglandet-kritiserer-samuelsen-men-las-leder-slaar-fast-at-han-bliver> (Læst d. 11.09.2018)
- **TV2, 2018c** (09.08.2018): Hentet fra *LA kræver svar fra Dansk Folkeparti: Hvem peger i på?* <http://nyheder.tv2.dk/politik/2018-08-09-la-kraever-svar-fra-dansk-folkeparti-hvem-peg-i-paa> (Læst d. 13.09.2018)
- **Villadsen, K., 2006**: *Michel Foucault og kritiske perspektiver på liberalismen – Governmentality eller genealogi som analysestrategi*, Dansk Sociologi
- **Villadsen, K., 2005**: *Filantropiens genkomst – Medborgerskab, fællesskab og frihed under ombrydning?*, Dansk Sociologi

